

Handläggare
Kerstin Lundvik
Telefon: 08-508 28 744

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2021-05-25, p. 15

Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk

Remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2021/435

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Energieffektiviseringsdirektivet¹ trädde i kraft i december 2012. Ändringsdirektivet² trädde i kraft den 24 december 2018, genom ändringsdirektivet införs bland annat särskilda bestämmelser för mätning och debitering av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk (artiklarna 9a, 9b, 10a och 11a samt bilaga 7a).

Energieffektiviseringsdirektivet ändras även genom elmarknadsdirektivet (bestämmelser om el och naturgas) och förnybarhetsdirektivet (bestämmelser om fjärrvärme och fjärrkyla).

Ändringsdirektivet skulle ha varit genomfört i svensk rätt senast den 25 oktober 2020. Den 23 november 2020 tog Sverige emot en formell underrättelse från Europeiska kommissionen om för sent genomförande av ändringsdirektivet.

Promemorian innehåller förslag om hur ändringarna i de ovan nämnda direktiven ska införas i svensk rätt.

Ny lag om energimätning i byggnader (ersätter nuvarande)

Genom ändringsdirektivet har energieffektiviseringsdirektivets krav på individuell mätning och debitering fått ett delvis annat tillämpningsområde. Anledningen till förslaget är att de lagändringar som krävs är sammanfattningsvis så omfattande att den nuvarande lagen (2014:267) om energimätning i byggnader bör ersättas av en ny lag. Vidare finns det behov av ytterligare reglering i flera avseenden.

Syftet med de nya bestämmelserna är att ge lägenhetsinnehavarna större incitament att minska sin energianvändning. Det har förtydligats att slutanvändare utan direkta och individuella avtal med en energileverantör ska ha rätt till faktureringsinformation och information om energianvändning i enlighet med direktivets krav. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäster och bostadsrättshavare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG

² Direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.

Ny fjärrkylelag samt ändringar i fjärrvärmelagen

I det omarbetade förnybarhetsdirektivet ställs krav på att slutkonsumenter ska tillhandahållas information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla på ett lättillgängligt sätt.

Fjärrvärmelagen saknar idag bestämmelser som säkerställer att kraven ovan uppfylls. För fjärrkyla saknas helt bestämmelser. För att uppfylla direktivets krav i denna del behöver därför sådana bestämmelser införas i fjärrvärmelagen och i den nya fjärrkylelagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Ordförklaring

Slutkund

Slutkund avser endast fysiska eller juridiska personer som köper energi grundat på ett direkt individuellt avtal med en energileverantör.

Slutanvändare

Slutanvändare omfattar en bredare grupp konsumenter även boende i enskilda byggnader eller i enskilda enheter i flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden, där sådana enheter försörjs från en central källa och där de boende inte har några direkta eller individuella avtal med energileverantören. Termen *individuell mätning* bör avse mätning av användningen i enskilda enheter i sådana byggnader.

IMD: Individuell mätning och debitering

Individuell mätning innebär krav på mätning i varje enhet, typiskt sett i en lägenhet, när lägenhetsinnehavaren inte är slutkund utan slutanvändare i ändringsdirektivets mening. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäst och bostadsrättshavare.

Förvaltningens synpunkter

Ny lag om energimätning i byggnader ³

Lagen ersätter nuvarande Lag(2014:267) om energimätning i byggnader.

Individuell mätning och debitering (IMD) av tappvarmvatten

Infrastrukturdepartementets förslag

IMD-tappvarmvatten i befintliga byggnader (§3)

§3 justeras för att närmare stämma överens med den nya lydelsen av direktivet⁴. Någon ändring i sak är inte avsedd, enligt promemorian.

IMD-tappvarmvatten ska installeras i samband med ombyggnation som innefattar ny installation eller väsentlig ändring av befintliga installationer för tappvarmvatten. Kravet gäller endast om det är kostnadseffektivt⁵.

IMD-tappvarmvatten nybyggnation (§4)

Kravet på IMD-tappvarmvatten gäller vid installation av tappvarmvatten för hushållsbruk till en bostadslägenhet om byggnaden försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme.

Texten i hittillsvarande lag ”om detta är teknisk genomförbart och kostnadseffektivt” är borttaget. I enlighet med direktivet är skyldigheten numera ovillkorlig .

Om installationen till bostadslägenheten enbart avser kallvatten och lägenhetsinnehavaren själv behöver värma vattnet, krävs inte mätning av vattenanvändningen (jfr prop. 2013/14:174 s. 252).

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att kostnaden för förbrukningen av tappvarmvatten kan debiteras användaren som ett incitament för att minska förbrukningen. Det är viktigt att som det står i §3 endast gäller om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering i befintliga byggnader.

³ Förslag till hela lagtexten finns i Bilaga 1, avsnitt 1.2

⁴ Lagens uttryck en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler svarar mot direktivets uttryck byggnader med flera användningsområden

⁵ ”tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering”.

Förvaltningen är även positiv till att uppförande av nya flerbostadshus alltid införa IMD-tappvarmvatten, det är enklare att planera rördragning och hur mätning samt underhåll av mätarna ska göras vid nybyggnation.

Individuell mätning och debitering (IMD) av värme

Infrastrukturdepartementets förslag

IMD-värme (§2) i befintliga byggnader

Paragraferna justeras för att närmare stämma överens med den nya lydelsen av direktivet⁶. Någon ändring i sak är inte avsedd, enligt promemorian.

Regeringen har i tidigare förordning (2014:348)⁷ om energimätning i byggnader bestämt att IMD-värme krävs om en byggnads energianvändning ligger över en viss gräns, i Stockholm motsvarar de byggnader med ett primärenergital på 200 kWh/m² eller högre.

Kravet gäller endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Förvaltningens synpunkter

Staden har i tidigare svar på energieffektiviseringsdirektivet framhållit att IMD-värme kan vara kontraproduktivt och leda till ökad energianvändning.

Sverige har i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energimätning i byggnader fastställt att IMD-värme är proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar för byggnader med en viss energianvändning per kvadratmeter. I Stockholm är den nivån 200 kWh per kvadratmeter (räknat enligt BBR-25). Förvaltningen anser att det är ett rimligt sätt att implementera energieffektiviseringsdirektivets krav på införande av IMD-värme då det blir ett incitament för fastighetsägare att vidta energieffektiviseringsåtgärder för att undvika krav på införande av IMD-värme.

⁶ Lagens uttryck en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler svarar mot direktivets uttryck byggnader med flera användningsområden

⁷ Förordningen kompletterar lagen (2014:267) om energimätning i byggnader

Individuell mätning och debitering (IMD) av el och naturgas

Infrastrukturdepartementets förslag

Avsnittet om mätning av el och naturgas vid uppförande av en byggnad och vid ombyggnad tas bort med anledning att det saknas EU-rättsligt krav på mätning av el och naturgas på lägenhetsnivå⁸.

Elmarknadsdirektivet innehåller inte heller något krav på IMD hos andra än slutkunder.

Artiklarna 9, 10 och 11 samt bilaga 7 ändras genom artikel 70.1–70.3 och 70.6 i elmarknadsdirektivet från att ha omfattat naturgas och elektricitet till att endast omfatta naturgas:

”Medlemsstaterna ska säkerställa att slutförbrukare (slutkund eller slutanvändare) av naturgas, så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och proportionellt till möjliga energibesparingar, till ett konkurrenskraftigt pris förses med individuella mätare som korrekt visar slutförbrukarens faktiska energiförbrukning och ger information om faktisk användningstid.”

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att IMD-el och IMD-naturgas för slutanvändare bör regleras på samma sätt som med IMD-tappvarmvatten. El- samt naturgasanvändningen i respektive lägenhet är något som slutanvändare har rådighet över.

Det är dock viktigt att gällande regelverk gör det enkelt för ägare av flerbostadshus att installera system som styr mot de nationella miljömålen, till exempel vid installation av solceller, om IMD-el blir aktuellt är det viktigt att det fortfarande går att ha ett abonnemang för en byggnad.

Idag används ordet ”slutförbrukare” i elmarknadsdirektivet och orden ”slutkund” och ”slutanvändare” i energieffektiviseringsdirektivet. För att undvika förvirring bör terminologin i samtliga direktiven harmoniseras, förklaring till vad som avses med ”slutförbrukare”, ”slutkund” och ”slutanvändare” bör framgå.

Tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar, mätmetoder och funktionskrav för mätsystem och mätutrustning

Infrastrukturdepartementets förslag

Genom §5 bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i anslutning till 2–4 §§. De två första punkterna har motsvarande lydelse i hittillsvarande lag (ingen skillnad mot tidigare). Tredje punkten är ny och gäller de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning enligt 2–4 §§ ska uppfylla.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att det införs funktionskrav på mätsystem och mätutrustning så att det blir rättvist för slutanvändare, slutkund och leverantör av energi.

Ny fjärrkylelag och förändringar i fjärrvärmelag

Infrastrukturdepartementets förslag

Det omarbetade förnybarhetsdirektivet ställer krav på att slutkonsumenter ska tillhandahållas information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla på ett lättillgängligt sätt.

För att säkerställa att kraven i förnybarhetsdirektivet genomförs har ett förslag om en ny fjärrkylelag utarbetats. Den nya fjärrkylelagen innehåller regler om mätning och debitering av fjärrkyla samt om rapportering av faktureringsinformation och information om energi-användningen. Det föreslås också ändringar i fjärrvärmelagen (2008:263).

Lagtext i Bilaga 1. Avsnitt 1.1 och 1.3.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har inga principiella synpunkter på förslaget till nytt regelverket mer än att förvaltningen ser positivt på att information om energiprestanda och andelen förnybar energi på ett enkelt sätt ska finnas tillgänglig för kunderna och allmänheten.

Förvaltningen anser att formuleringar i första stycket §5 samt första stycket §6 i lagen bör ses över:

§5. Ett fjärrkyleföretag är skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tid.

§6. Ett fjärrkyleföretags debitering av en fjärrkylekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

I båda uttrycks det som att värmeenergi tillförs byggnaden när i själva verket är det värmeenergi som förs från en byggnad. För att undvika förvirring bör rätt terminologi användas.

Övriga synpunkter

Ändrade viktningsfaktorer för individuell mätning av värme

Infrastrukturdepartementets förslag

I promemorian, sida 63 föreslår infrastrukturdepartementet att:

”för samstämmighet bör de nya viktningsfaktorerna även användas i frågor som rör krav på IMD av värme. Således bör förordningen om energimätning i byggnader ändras och reviderade primärenergital anges som gränsvärden för när IMD av värme ska införas”.

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energimätning i byggnader beskrivs hur beräkning av primärenergital för energimätning i byggnaden ska genomföras. Primärenergifaktorerna motsvarar de som användes vid BBR 25⁹.

Om senaste BBR används istället, kommer primärenergitalet att bli en annan siffra, för vissa byggnader som omfattas idag av krav på IMD-värme kommer det innebära att de inte omfattas längre och vice versa.

Förvaltningens synpunkter

Om förslaget genomförs bör de som tidigare inte omfattats av lagen men som omfattas pga. ändringen ges mer tid för att inkomma med en åtgärdsplan.

Bilagor

Bilaga 1. Promemoria - Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk.

Promemoria

Genomförande av ändringar i energieffektiviseringsdirektivet om värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en ny fjärrkylelag. Den nya lagen innehåller regler om mätning och debitering av fjärrkyla samt om rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändningen.

Vidare föreslås att lagen (2014:267) om energimätning i byggnader ersätts av en ny lag. Den nya lagen innehåller regler om individuell mätning och debitering av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk samt om rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändningen.

Det föreslås även ändringar i fjärrvärmelagen (2008:263).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Innehållsförteckning

1	Lagtext.....	5
1.1	Förslag till fjärrkylelag.....	5
1.2	Förslag till lag om energimätning i byggnader.....	7
1.3	Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263).....	10
2	Ärendet.....	15
3	De nya direktivsbestämmelserna	16
4	Energi till värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk	18
5	Hittillsvarande svensk reglering.....	20
6	Behovet av genomförandeåtgärder	21
6.1	Mätning av elektricitet och naturgas på lägenhetsnivå.....	21
6.2	Mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk på byggnadsnivå.....	22
6.3	Mätning, avläsning och kostnadsfördelning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå.....	24
6.4	Krav på mätsystem	27
6.5	Fakturerings- och användningsinformation.....	30
6.6	Kostnader för tillgång till mättnings-, fakturerings- och användningsinformation	32
6.7	Informationskrav för fjärrvärme och fjärrkyla	33
6.8	Sanktioner	34
7	Allmänna utgångspunkter för genomförandet.....	34
8	Ändringar i fjärrvärmelagen.....	35
8.1	Lagens tillämpningsområde	35
8.2	Information till fjärrvärmekunder och allmänheten	36
8.2.1	Information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrvärmesystem.....	36
8.2.2	Information om energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler	37
8.3	Funktionskrav för mätsystem och mätutrustning	39
8.4	Mätning, beräkning och rapportering av energianvändning	41
8.5	Debitering, fakturering och faktureringsinformation	43
8.6	Tillsyn	47
8.7	Överklagande	47
9	En ny fjärrkylelag	48
9.1	En ny lag införs	48
9.2	Lagens innehåll och tillämpningsområde	48
9.3	Fjärrkyleföretag och fjärrkylekund.....	50

9.4	Information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrkylesystem	50
9.5	Mätning, rapportering och funktionskrav för mätsystem.....	51
9.6	Debitering, fakturering och faktureringsinformation.....	54
9.7	Tillsyn.....	58
9.8	Överklagande.....	58
10	En ny lag om energimätning i byggnader	59
10.1	En ny lag införs	59
10.2	Mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk.....	60
10.2.1	Krav på mätning i befintliga byggnader	60
10.2.2	Ändrade krav på mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nybyggnad och större renoveringar	64
10.3	Avläsning, rapportering och fakturering.....	66
10.4	Tillsyn och tillsynsuppgifter.....	72
10.5	Överklagande.....	73
11	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	74
12	Konsekvenser.....	74
12.1	Inledning.....	74
12.2	De aktörer som berörs av regleringen.....	75
12.3	Fjärrkyleföretag	75
12.4	Fjärrvärmeföretag.....	76
12.5	Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler	76
12.6	Ägare av lokalbyggnader.....	77
12.7	Byggföretagen	77
12.8	Industriföretag	78
12.9	Lägenhetsinnehavare och småhusägare.....	79
12.10	Statliga myndigheter och kommuner.....	79
12.10.1	Tillsyn i fråga om fjärrkyla.....	79
12.10.2	Tillsyn i fråga om fjärrvärme.....	80
12.10.3	Tillsyn i fråga om energimätning i byggnader	80
12.10.4	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	81
12.10.5	De allmänna förvaltningsdomstolarna	82
12.11	Konsekvenser för miljön	82
12.12	Övriga konsekvenser	82
13	Författningskommentar.....	83
13.1	Förslaget till fjärrkylelag	83
13.2	Förslaget till lag om energimätning i byggnader	87
13.3	Förslaget till lag om ändring av fjärrvärmelagen (2008:263)	94
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet.....	100

Bilaga 2	Artikel 70 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019	121
Bilaga 3	Artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018	123

1 Lagtext

1.1 Förslag till fjärrkylelag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om mätning och debitering av den faktiska energianvändningen och information om energianvändningen i syfte att ge fjärrkylekunder större incitament att styra sin energianvändning.

Ordförklaringar

2 § Med fjärrkyleverksamhet avses i denna lag distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylningsändamål (fjärrkyla), om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

Med fjärrkyleverksamhet avses även produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

3 § I denna lag avses med

fjärrkyleföretag: en juridisk eller fysisk person som bedriver fjärrkyleverksamhet,

fjärrkylekund: den som ingått ett avtal om leverans av fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag.

Information om energiprestanda och andelen förnybar energi

4 § Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrkylekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Mätning av energianvändning hos fjärrkylekunder

5 § Ett fjärrkyleföretag är skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tid.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning av energianvändning.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i den ursprungliga lydelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkning av energianvändning,
2. rapportering av information om mätning och beräkning av energianvändning, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Debitering av levererad fjärrkyla

6 § Ett fjärrkyleföretags debitering av en fjärrkylekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

7 § Ett fjärrkyleföretags faktura till en fjärrkylekund ska vara tydlig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

8 § Ett fjärrkyleföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrkylekunderna fakturor eller faktureringsinformation om energianvändningen.

Tillsyn

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

10 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

11 § Beslut om förelägganden enligt 10 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

1.2 Förslag till lag om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter och om information till lägenhetsinnehavare om energianvändning i syfte att ge dem större incitament att minska sin energianvändning.

Mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk

2 § Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med värme från en central källa eller från ett system för fjärrvärme ska se till att den energi som används för att påverka varje lägenhets inomhusklimat kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

3 § Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme ska se till att varje lägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

4 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad med både bostäder och lokaler som avses i 3 §, ska se till att varje bostadslägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. i vilka fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system enligt 2 och 3 §§,
2. vilka mätmetoder som ska tillämpas enligt 2 §, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning enligt 2–4 §§ ska uppfylla.

Avläsning, rapportering och fakturering

6 § Den som äger en byggnad där mätning ska kunna ske enligt 2, 3 eller 4 § ska se till att mängden tappvarmvatten för hushållsbruk och mängden värme till varje lägenhet läses av.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944.

7 § Om ett system för individuell mätning har installerats, ska den som äger en byggnad där mätning ska kunna ske enligt 2, 3 eller 4 § säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får tydlig faktureringsinformation eller information om sin energianvändning.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning och avläsning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kostnadsfördelning,
2. rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning, och
3. fakturering.

9 § Den som äger en byggnad får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla lägenhetsinnehavare fakturor eller faktureringsinformation om energianvändningen.

Tredimensionella fastigheter

10 § Om en samfällighetsförening ansvarar för värme- eller tappvarmvattensystemet i en byggnad som består av tredimensionella fastigheter, ska det som sägs i denna lag om ägaren till en byggnad i stället tillämpas på föreningen.

Tillsyn

11 § Tillsyn över att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs utövas av den eller de statliga myndigheter som regeringen bestämmer eller av byggnadsnämnden (tillsynsmyndigheterna).

12 § Om ett system för individuell mätning ska installeras, ska en tillsynsmyndighet ge de upplysningar som behövs för att de skyldigheter som anges i denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska kunna följas och bestämma vilka handlingar som ska lämnas till myndigheten.

13 § Den som har en skyldighet enligt denna lag eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska lämna en tillsynsmyndighet de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för myndighetens tillsyn.

14 § En tillsynsmyndighet får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

15 § En statlig tillsynsmyndighet och en kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

En kommun får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Överklagande

16 § Beslut om förelägganden enligt 14 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
2. Genom lagen upphävs lagen (2014:267) om energimätning i byggnader.

1.3 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om fjärrvärmelagen (2008:263)
dels att rubriken närmast före 6 § ska utgå,
dels att 1, 2, 6–6 d och 52–54 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Information till fjärrvärmekunder och allmänheten”,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 a och 5 b §§, och närmast före 6 a och 6 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Med fjärrvärmeverksamhet avses i denna lag distribution i rörledningar av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning, om en obestämd grupp inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

En fjärrvärmeverksamhet omfattar även produktion och försäljning av den värme som distribueras i rörledningarna, om den som bedriver distributionen även bedriver produktionen och försäljningen av värmen.

Med fjärrvärmeverksamhet avses i denna lag distribution i rörledningar av hetvatten eller *en* annan värmebärare för uppvärmning (*fjärrvärme*), om en obestämd grupp *mottagare* inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

Med fjärrvärmeverksamhet avses även produktion och försäljning av den fjärrvärme som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

2 §²

I denna lag avses med

avtal om fjärrvärme: avtal om distribution i rörledningar av en värmebärare för uppvärmning och om försäljning av den distribuerade värmen,

fjärrvärmeföretag: juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksamhet,

fjärrvärmekund: den som ingått ett avtal om fjärrvärme med ett fjärrvärmeföretag,

avtal om fjärrvärme: *ett avtal med en fjärrvärmekund* om distribution i rörledningar av en värmebärare för uppvärmning och om försäljning av den distribuerade värmen,

fjärrvärmeföretag: *en* juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksamhet,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2014:444.

konsument: fjärrvärmekund som är en fysisk person och som använder fjärrvärme i huvudsak utanför näringsverksamhet,

prima värme: värme från hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning som i anslutningspunkten har en sådan temperatur och sådant tryck att den är möjlig att mata in på framledningen utan att ytterligare värmeenergi eller pumpenergi behöver tillföras.

konsument: en fjärrvärmekund som är en fysisk person och som använder fjärrvärme i huvudsak utanför näringsverksamhet,

5 a §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrvärmekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

5 b §

Ett fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sin webbplats lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunderna och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler.

6 §³

Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. fjärrvärmeföretagets åtagande gentemot fjärrvärmekunden.
2. priset för fjärrvärmesystemet och hur det bestäms,
3. var fjärrvärmekunden kan finna information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme,
4. den tid som avtalet löper,
5. i fråga om avtal som löper under en viss tid, vad som gäller med avseende på förlängning av avtalet,
6. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt debitering av kunden,
7. avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,
8. villkoren för uppsägning av avtalet,
9. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

³ Senaste lydelse 2014:272.

10. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

- a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,
- b) ett underhåll av rörledningarna, eller
- c) ett borttagande av anslutningen,

11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag, och

12. när det ingås med en konsument, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på annat sätt tillhandahåller den *ytterligare konsumentrelaterade* information som anges i 6 d §.

12. när det ingås med en konsument, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på *något* annat sätt tillhandahåller den information som *avses* i 5 b och 6 c §§.

Mätning av energianvändning hos fjärrvärmekunder

6 a §⁴

Ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tiden.

Om inte avtal om kortare tidsintervall har träffats med fjärrvärmekunden ska mängden levererad värmeenergi i en fjärrvärmekunds leveranspunkt mätas en gång per månad.

Om inte annat har avtalats med fjärrvärmekunden ska fjärrvärmeföretaget rapportera mätresultaten till kunden en gång per månad.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning av energianvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. beräkning av energianvändning,*
- 2. rapportering av information om mätning och beräkning av energianvändning, och*
- 3. de funktionskrav som mät-system och mätutrustning ska uppfylla.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om mätning och rapportering.

Debitering av levererad fjärrvärme

6 b §⁵

Ett fjärrvärmeföretags debitering av kunderna ska avse uppmätta mängder.

Om inte annat har avtalats med fjärrvärmekunden ska debitering av kunden ske minst fyra gånger per år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om debitering.

Ett fjärrvärmeföretags debitering av en fjärrvärmekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

6 c §⁶

Ett fjärrvärmeföretag får inte debitera någon avgift för att tillhandahålla fjärrvärmekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Ett fjärrvärmeföretags faktura till en fjärrvärmekund ska vara tydlig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

6 d §⁷

Fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sina webbplatser lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där kunderna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler.

På konsumentens begäran ska informationen lämnas på annat sätt.

Fjärrvärmeföretag ska på eller i samband med fakturor till konsumenter antingen lämna den information som följer av första stycket el-

Ett fjärrvärmeföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrvärmekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

⁵ Senaste lydelse 2011:934.

⁶ Senaste lydelse 2014:272.

⁷ Senaste lydelse 2014:272.

ler hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

52 §

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer bestämmelserna i 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 37–43 §§.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för efterlevnaden av bestämmelserna. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 37–43 §§, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

53 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En sådan begäran får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

54 §⁸

Beslut om föreläggande vid vite enligt 16 § andra stycket och 52 § andra stycket, beslut enligt 37 d §, begäran enligt 53 § som har förenats med vite samt beslut om förseningsavgift får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om förelägganden enligt 16 § andra stycket och 53 , beslut enligt 37 d §, och beslut om förseningsavgift får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

2 Ärendet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (energieffektiviseringsdirektivet) trädde i kraft i december 2012. Europaparlamentet och rådet har antagit direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ändringsdirektivet), se *bilaga 1*. Ändringsdirektivet trädde i kraft den 24 december 2018. Ändringsdirektivet skulle ha varit genomfört i svensk rätt senast den 25 oktober 2020. Sverige tog den 23 november 2020 emot en formell underrättelse från Europeiska kommissionen om för sent genomförande av ändringsdirektivet. Den formella underrättelsen besvarades den 22 januari 2021.

Genom ändringsdirektivet införs bland annat särskilda bestämmelser för mätning och debitering av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk (artiklarna 9a, 9b, 10a och 11a samt bilaga 7a).

Förslag och bedömningar avseende hur artiklarna 7, 7a och 7b i direktivet om nationella energisparkrav ska genomföras i Sverige har remitterats i promemorian Genomförande av energieffektiviseringsdirektivets bestämmelser om nationella energisparkrav för perioden 2021–2030 (I2019/00931). I enlighet med direktivets krav anmälde Sverige, som en del av den nationella energi- och klimatplanen, den 17 januari 2020 en plan för genomförande av artikel 7, 7a och 7b till kommissionen (I2020/00122). I den nationella energi- och klimatplanen redovisades även Sveriges vägledande nationella bidrag till EU:s energieffektiviseringsmål till 2030. Att medlemsstaterna ska redovisa vägledande nationella bidrag framgår av energieffektiviseringsdirektivets artikel 3. Det av riksdagen 2018 antagna målet om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 utgör Sveriges bidrag.

Energieffektiviseringsdirektivet har även ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (elmarknadsdirektivet). Artikel 13 om sanktioner i energieffektiviseringsdirektivet ändras genom artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet, se *bilaga 2*. Artiklarna 9, 10 och 11 samt bilaga 7 ändras genom artikel 70.1–70.3 och 70.6 i elmarknadsdirektivet från att ha omfattat naturgas och elektricitet till att endast omfatta naturgas. Medlemsstaterna skulle senast den 25 oktober 2020 ha satt i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra artikel 70.4.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet), trädde i kraft den 24 december 2018. Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2021 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra direktivet. I artikel 24 finns bestämmelser om fjärrvärme och fjärrkyla, se *bilaga 3*. Mot bakgrund av att direktivet om arbetets uppdrag regeringen åt Energimarknadsinspektionen att utreda och lämna förslag om vilka åtgärder som krävs för att genomföra bland annat artikel 24.1 om information till slutkonsumenter när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla. Energimarknadsinspektionen rap-

porterade uppdraget i denna del den 28 februari 2020 genom rapporten Ren energi inom EU – Ett genomförande av fem rättsakter (Ei R2020:02).

Denna promemoria, som har utarbetats inom Regeringskansliet, innehåller förslag till hur artiklarna 9a, 9b, 9c, 10a och 11a och bilaga 7a i energieffektiviseringsdirektivet i dess lydelse enligt ändringsdirektivet, artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet och artikel 24.1 i förnybartdirektivet ska genomföras i svensk rätt.

3 De nya direktivsbestämmelserna

Inledning

Energieffektiviseringsdirektivet har ändrats genom två olika direktiv. Ändringsdirektivet innehåller ändringar i bland annat artiklarna 9–11 och bilaga 7 i energieffektiviseringsdirektivet. Elmarknadsdirektivet innehåller ändringar i bland annat artiklarna 9–11 och 13 samt bilaga 7 i energieffektiviseringsdirektivet. Därtill innehåller artikel 24 i förnybartdirektivet bestämmelser om fjärrvärme och fjärrkyla.

Energieffektiviseringsdirektivet

Ett av energieffektiviseringsdirektivets syften är att stärka användarna av energi till värme och kyla samt varmvatten för hushållsbruk genom bättre och tillräckligt frekvent återkoppling om deras energianvändning. För att uppnå detta ställer ändringsdirektivet en rad krav på mätning av energi till värme och kyla samt varmvatten för hushållsbruk både hos slutkunder och i lägenheter, på att mätanordningarna ska vara fjärravläsbara, på att faktureringen ska grunda sig på faktiskt användning eller avläsning samt på hur ofta fakturerings- och användningsinformation ska lämnas.

Artiklarna 9–11 och bilaga 7 i det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet omfattade energibärarna elektricitet, naturgas, (fjärr)värme, (fjärr)kyla och varmvatten för hushållsbruk. I artiklarna 9, 10 och 11 finns numera bestämmelser om mätning av elektricitet och naturgas, faktureringsinformation samt kostnad för tillgång till mätnings- och faktureringsinformation för elektricitet och naturgas. I bilaga 7 finns minimikrav för fakturering och faktureringsinformation som grundar sig på faktisk användning av elektricitet och naturgas.

Genom ändringsdirektivet har bestämmelserna om mätare och mätning av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk flyttats från artikel 9 till de nya artiklarna 9a och 9b. Bestämmelserna om faktureringsinformation och kostnad för tillgång till mätnings- och faktureringsinformation i fråga om energi till värme och kyla har flyttats från artiklarna 10 och 11 till de nya artiklarna 10a och 11a. Minimikrav för fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk regleras i den nya bilaga 7a.

I och med omarbetningen av elmarknadsdirektivet omfattas elektricitet inte längre av bestämmelserna i artikel 9, 10 och 11 samt bilaga 7. För naturgas förblir bestämmelserna oförändrade till dess att lagstiftaren eventuellt antar ytterligare ändringar.

Artikel 9a.1 i energieffektiviseringsdirektivet innehåller ett generellt krav på medlemsstaterna att se till att slutkunder av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk tillhandahålls mätare till ett konkurrenskraftigt pris och att mätarna visar deras faktiska energianvändning. Bestämmelsen är ovillkorlig och förutsätter inte längre att det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och proportionerligt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera mätare. Vidare hänvisar bestämmelsen inte längre till uttrycket individuella mätare. Detta är ett förtydligande i förhållande till de bestämmelser i ändringsdirektivet som rör individuell mätning på lägenhetsnivå.

Individuell mätning av och kostnadsfördelning för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk, dvs. mätning på lägenhetsnivå, regleras i artikel 9b i direktivet. Bestämmelserna om mätning och debitering gäller inte bara i förhållande till slutkunder, utan även i förhållande till de slutliga användarna av energin, som inte nödvändigtvis behöver ha ingått avtal med energileverantören.

Den nya bestämmelsen i artikel 9c i direktivet om krav på fjärravläsning ska främja användningen av fjärravläsbara anordningar för att ge bättre återkoppling till slutkunder och slutanvändare.

I artikel 10a regleras fakturerings- och användningsinformation när det gäller värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk. Punkterna 1 och 2 i bilaga 7a anger minimikrav för fakturering och minsta frekvens för fakturerings- och användningsinformation. Punkt 3 i samma bilaga anger minimikrav på information i fakturan. Genom ändringsdirektivet utökas informationskraven i samband med fakturering. Det klargörs även att användare med individuell mätning eller värmekostnadsfördelning har rätt till användningsbaserad fakturerings- och användningsinformation.

Av artikel 11a.1 framgår att inte bara slutanvändare som är kunder utan även andra slutanvändare med individuell mätning ska ha rätt att få fakturor, faktureringsinformation och information om sin energianvändning utan kostnad. Dessa slutanvändare ska utan kostnad och på lämpligt sätt kunna få tillgång till uppgifter om sin användning.

Fördelningen av kostnader för faktureringsinformation om den individuella användningen av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden ska enligt artikel 11a.2 göras utan vinstsyfte. Kostnader som härrör från överlåtandet av den uppgiften till en tredje part, t.ex. en tjänsteleverantör eller den lokala energileverantören inklusive mätning, fördelning och redovisning avseende faktisk individuell mätning eller användning i sådana byggnader får överföras till slutanvändarna om dessa kostnader är rimliga.

I syfte att säkerställa rimliga kostnader för tjänster för individuell mätning får medlemsstaterna enligt artikel 11a.3 stimulera konkurrensen inom den tjänstesektorn genom att vidta lämpliga åtgärder, t.ex. att rekommendera eller på annat sätt främja användningen av upphandling och/eller användning av driftskompatibla anordningar och system som underlättar byte mellan tjänsteleverantörer.

Elmarknadsdirektivet

Det övergripande syftet med elmarknadsdirektivet är att skapa en inre marknad för el genom att organisera elmarknaderna över nationsgränser. Genom direktivet ska kundernas ställning stärkas ytterligare.

Artikel 70 i elmarknadsdirektivet ändrar i bland annat artiklarna 9–11, 13 samt bilaga 7a i energieffektiviseringsdirektivet. Ändringarna innebär att vissa bestämmelser i direktivet som tidigare gällt såväl elektricitet som naturgas endast ska gälla för naturgas. Anledningen är att de frågor om elektricitet som dessa bestämmelser behandlar tas om hand av det nya elmarknadsdirektivet.

Enligt artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet ändras artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet, som handlar om sanktioner, så att den gäller artiklarna 7–11a.

Förnybartdirektivet

Genom det omarbetade förnybartdirektivet upprättas en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor. För att konsumenterna ska kunna göra individuella val i fråga om förnybar energi ställer artikel 24.1 i direktivet krav på att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla ska tillhandahållas slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt, exempelvis på leverantörernas webbplatser, på årsfakturor eller på begäran.

4 Energi till värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk

Den nya artikel 9a i energieffektiviseringsdirektivet är tillämplig på överföring och leverans av fjärrvärme, fjärrkyla och varmvatten för hushållsbruk (tappvarmvatten för hushållsbruk). Hushållsbruk syftar bara på varmvatten, inte värme och kyla. I den engelska versionen av direktivet används begreppet ”domestic hot water”, vilket översatts till ”varmvatten för hushållsbruk”, också kallat tappvarmvatten för hushållsbruk. Artikel 9b i ändringsdirektivet är tillämplig på överföring av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk till bostäder och lokaler i ett flerbostadshus eller en byggnad med flera användningsområden.

Enligt fastighetsregistret finns det omkring 165 000 flerbostadshus i Sverige. Ett flerbostadshus definieras i registret som en byggnad med minst tre bostäder. För att en byggnad ska klassas som flerbostadshus ska mer än 50 procent av byggnaden utgöras av bostad. Byggnaden kan dock även innehålla en lokal (kontor, butik, restaurang etc.). Någon uppdelning på flerbostadshus med endast bostäder och flerbostadshus med både bostäder och lokaler görs inte i fastighetsregistret. Från och med 2016 görs dock en sådan uppdelning i fastighetstaxeringsregistret. Alla flerbostadshus med både bostäder och lokaler klassas där som en särskild grupp.

Enligt fastighetstaxeringsregistret 2018 fanns det då 52 150 flerbostadshus med både bostäder och lokaler. Dessa benämns även byggnader med flera användningsområden. Dessa ingår i fastighetsregistrets kategori flerbostadshus.

Fjärrvärme och fjärrkyla definieras inte i energieffektiviseringsdirektivet. Enligt artikel 2.19 i förnybartdirektivet betyder de distribution av värmeenergi i form av ånga, hetvatten eller kylda vätskor från centrala eller decentraliserade produktionskällor, via ett nät, till flera byggnader eller anläggningar i syfte att värma eller kyla ner utrymmen och processer. Fjärrvärme står således för hetvatten eller en annan värmebärare som leds runt i rörledningar för uppvärmning. Fjärrvärme är den dominerande formen för uppvärmning av bostäder i flerbostadshus och lokaler samt för uppvärmning av tappvarmvatten för hushållsbruk i Sverige. Kunden har en värmeväxlare (undercentral) där värmen växlas till kundens slutna värmesystem.

Fjärrkyla fungerar på motsvarande sätt som fjärrvärme. Fjärrkyla innebär att en byggnad kyls med hjälp av ett köldmedium som distribueras till byggnaden i rörledningar. Kylan i ledningarna förs via en värmeväxlare över till det lokala kylsystemet i byggnaden, som därefter kyler inkommande ventilationsluft. Med fjärrkyla leds således värmeenergi ut ur en byggnad till rörledningar som distribuerar köldmediet. Det finns olika sätt att framställa fjärrkyla. Det köldmedium som oftast används är kallvatten. Det vatten som distribueras till kunden har en lägre temperatur än det vatten som återförs efter att ha använts för att tillgodose kundens behov av kyla. Det använda vattnet förs tillbaka i en returledning till en anläggning där det på nytt kyls ner.

De metoder som används i Sverige för att framställa fjärrkyla belastar miljön i väldigt låg utsträckning. Fjärrkyla minskar också elanvändningen för kylning. I dag framställs fjärrkyla av 36 företag över hela landet, främst till industrier, serverhallar, sjukhus och kontorslokaler.

Frånsett hushållsel och fastighetsel utgör energi för uppvärmning och tappvarmvatten för hushållsbruk huvuddelen av en ny byggnads energianvändning. Energi till tappvarmvatten för hushållsbruk består av energinnehållet i den direkta användningen av tappvarmvatten för hushållsbruk, men även distributionsförluster i ledningarna ingår. Det vatten som tillförs en byggnad värms upp med en varmvattenberedare till den temperatur som krävs. Huvudmannen för vatten och avlopp (va) har ansvaret för den allmänna va-anläggningen som sträcker sig fram till en fastighets förbindelsepunkt. Fastighetsägaren ansvarar vanligtvis för själva uppvärmningen i den centrala källan.

Fjärrvärme och fjärrkyla mäts med ett mätinstrument som går under namnet termisk energimätare. Energimätaren mäter den värmeenergi som tillförs en byggnad när det är fråga om fjärrvärmeverksamhet. På liknande sätt mäter en energimätare vid fjärrkyleverksamhet den värmeenergi som förs från en byggnad. I båda fallen mäts skillnaden i temperaturen hos det värme- eller kylmedium som distribueras till byggnaden och returneras från byggnaden. Genom att använda temperaturskillnaden och mängden distribuerat medium kan man beräkna den mängd värmeenergi som tillförs respektive förs bort från byggnaden. Mätaren kan antingen vara ett komplett instrument eller ett kombinerat instrument bestående av delensheterna flödesgivare, temperaturgivare och integreringsverk (räkneenhet) eller

en kombination av dessa. Förbrukning av volymer av tappvarmvatten för hushållsbruk mäts med varmvattenmätare. Varmvattenmätare mäter volym. I dessa mätare kan det finnas temperaturmättningsfunktioner men de är inte gjorda för energimätning (kWh). När det gäller mätning av den energi som används för att påverka tappvarmvattnets temperatur (eller värmeinhåll) krävs energimätare för värme och kyla i de fall varmvattnet värms med fjärrvärme.

5 Hittillsvarande svensk reglering

Bestämmelser som genomför artiklarna 9, 10 och 11 i energieffektiviseringsdirektivet finns i 3 kap. och 7 kap. naturgaslagen (2005:403) och i 3 kap. och 8 kap. ellagen (1997:857) samt i tillhörande förordningar och föreskrifter. Därutöver finns bestämmelser om krav på mätning av el och naturgas i varje lägenhet vid uppförande av en byggnad eller vid ombyggnad i 2 och 3 §§ lagen (2014:267) om energimätning i byggnader.

När det gäller energibärare som omfattas av bestämmelserna i artikel 9a i energieffektiviseringsdirektivet, dvs. värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk, är enbart fjärrvärme reglerat. Överföring och leverans av fjärrvärme till en obestämd krets kunder regleras främst i fjärrvärmelagen (2008:263). Överföring och leverans av fjärrkyla förekommer på den svenska marknaden, men är oreglerad. Någon motsvarande reglering kring leverans av tappvarmvatten för hushållsbruk finns inte, utan det är byggnadsägaren som med en varmvattenberedare värmer upp det vatten som tillförs byggnaden till den temperatur som krävs.

Bestämmelser som avser fjärrvärmeföretagens skyldigheter att mäta överförd energi finns i fjärrvärmelagen (2008:263), fjärrvärmeförordningen (2008:526) och Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2014:2) om mätning, rapportering och debitering av levererad värmeenergi (fjärrvärme). Fjärrvärmeregulverket reglerar förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och fjärrvärmekunden, dvs. den som ingått avtal om leverans av fjärrvärme (slutkunden i den mening som avses i artikel 9a.1 i energieffektiviseringsdirektivet), och innebär krav på mätning. Detta innebär i sin tur att leverantören även behöver tillhandahålla mätutrustning. Det är således fjärrvärmeföretaget som installerar och äger den mätutrustning som krävs för att mäta och rapportera energiuttaget i kundens leveranspunkt. Fjärrvärmeföretaget äger däremot inte det interna nät som transporterar energin vidare på kundens fastighet eller i någon annans byggnad. Enligt 2 kap. 1 § jordabalken hör anläggning som har anbragts inom fastigheten för stadigvarande bruk till fastigheten. Av 2 kap. 2 § jordabalken följer att ledningar och rörstammar utgör byggnadstillsbehör.

Individuell mätning innebär krav på mätning i varje enhet, typiskt sett i en lägenhet, när lägenhetsinnehavaren inte är slutkund utan slutanvändare i ändringsdirektivets mening. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäst och bostadsrättsinnehavare. Sverige har genomfört direktivets bestämmelser om individuell mätning och debitering genom ändringar i jordabalken, bostadsrättslagen (1991:614), lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt

och lagen om energimätning i byggnader (se prop. 2013/14:174, bet. 2013/14:NU18, rskr. 2013/14:221).

Till lagen om energimätning i byggnader finns även kompletterande bestämmelser i förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader samt i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2020:3) om energimätning i byggnader. Lagen om energimätning i byggnader gäller, förutom flerbostadshus, även byggnader med flera användningsområden. Med flerbostadshus avses i byggsammanhang ett bostadshus med minst tre bostadslägenheter (TNC 95) och med byggnad med flera användningsområden avses byggnader som innehåller både bostäder och lokaler. En lägenhet kan utgöra bostadslägenhet eller lokal. Med bostadslägenhet avses en lägenhet som upplåtits för att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad, och med lokal avses en annan lägenhet än bostadslägenhet (12 kap. 1 § tredje stycket jordabalken). I lokaler kan skilda verksamheter bedrivas av olika näringsidkare. Lagen om energimätning i byggnader och det tillhörande regelverket om energimätning i byggnader reglerar förhållandet mellan fastighetsägare och slutanvändare i enskilda lägenheter.

Energimätare för värme och tappvarmvatten för hushållsbruk som används som grund för fakturering regleras i dag i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/32/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av mätinstrument (mätinstrumentdirektivet). I Sverige har mätinstrumentdirektivet, när det gäller sanktionsmöjligheter avseende vatten- och värmeenergimätare, genomförts i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton, och när det gäller de tekniska kraven i föreskrifter och allmänna råd från Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Swedac har en möjlighet att föreskriva om krav på mätarna i enlighet med förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätton och förordningen (1994:99) om vatten- och värmemätare.

6 Behovet av genomförandeåtgärder

6.1 Mätning av elektricitet och naturgas på lägenhetsnivå

Bedömning: Det finns inte längre något behov av att reglera individuell mätning av el och naturgas vid uppförande av en byggnad eller vid ombyggnad.

Skälen för bedömningen: Artiklarna 9, 10 och 11 och bilaga 7 i energieffektiviseringsdirektivet har genom ändringsdirektivet kommit att först omfatta elektricitet och naturgas för att därefter genom ändringen av samma artiklar i elmarknadsdirektivet enbart omfatta naturgas.

Vid tidpunkten för det tidigare genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet rådde det oklarhet i hur uttrycket slutanvändare skulle tolkas. Enligt den då gällande ordalydelsen i artikel 9.1 första stycket skulle medlemsstaterna se till att slutanvändaren i vissa situationer tillhandahålls en

individuell mätare. Direktivet tolkades mot bakgrund av dess lydelse och användningen av uttrycken ”slutanvändare” och ”enhet” som ett krav på mätning i vissa fall av el, naturgas, värme, kyla och tappvarmvatten på en nivå som motsvarar det svenska lägenhetsbegreppet (se prop. 2013/14:174 s. 125 f.). Bestämmelser om mätning av varje lägenhets el- och naturgasförbrukning vid uppförande av en byggnad samt vid ombyggnad infördes därför i 2 och 3 §§ lagen om energimätning i byggnader.

Genom ändringsdirektivet är det klarlagt att kravet på tillhandahållande av mätare i artikel 9 avser slutkunder och inte slutanvändare. El omfattas därtill inte längre av energieffektiviseringsdirektivet och det omarbetade elmarknadsdirektivet innehåller inte heller något krav på individuell mätning hos andra än slutkunder.

Det saknas därmed ett EU-rättsligt krav på mätning av el och naturgas på lägenhetsnivå. En ny lag om energimätning i byggnader bör utformas i enlighet med detta, se överväganden och förslag i avsnitt 10.1.

6.2 Mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk på byggnadsnivå

Bedömning: Det bör införas bestämmelser som reglerar mätning av överföring och leverans av fjärrkyla.

Det finns fortfarande inget behov av att reglera mätning av överföring och leverans av tappvarmvatten för hushållsbruk.

Skälen för bedömningen

I den nya artikel 9a i energieffektiviseringsdirektivet finns bestämmelser om mätare för uppvärmning, kylning och tappvarmvatten för hushållsbruk. Som framgår av föregående avsnitt är det nu tydligt att direktivet kräver att mätare tillhandahålls slutkunder av såväl fjärrvärme som fjärrkyla och tappvarmvatten för hushållsbruk. När det gäller dessa energibärare är enbart fjärrvärme reglerad i nuläget.

Fjärrkyla

Överföring och leverans av fjärrkyla är i dag oreglerad.

Fjärrkyla är en företeelse som är under utbyggnad på den svenska marknaden. De kunder som efterfrågar fjärrkyla är främst större fastighetsföretag, som använder denna till luftkonditionering av kontorsfastigheter, och industriföretag med behov av processkyla. Användning av fjärrkyla i privatbostäder är ovanligt och enskilda konsumenter förekommer inte som direkta kunder. Däremot finns ett fåtal fastighetsägare av flerbostadshus som är kunder på fjärrkylomarknaden.

Energimarknadsinspektionen konstaterar i sin rapport Kartläggning av marknaden för fjärrkyla (Ei R2013:18) att mängden fjärrkyla som levereras är begränsad och att även antalet kunder är begränsat. Enligt uppgift från Energiföretagen Sverige har svenska fjärrkyluleverantörer i dag sammanlagt cirka 2 000 kunder/leveranspunkter. Marknaden för fjärrkyla är fortfarande en marknad mellan företag. Kunderna är i huvudsak fastighets-

företag och andra likartade aktörer. Det finns ett fåtal kunder som är bostadsbolag.

Mycket tyder på att antalet kunder med bostäder kommer att öka framöver. Enligt Svensk fjärrvärmes rapport Kombinerad fjärrvärme och fjärrkyla till nya kundgrupper (2011:8) tror fjärrvärmeföretagen på en ökning av komfortkyla i bostäder. I Elforsks rapport Innovativ teknik för kombinerad fjärrkyla och fjärrvärme (2016:318) ses ett ”dolt behov av byggnadskyla” i svenska bostäder. Både Kraftringen och Stockholm Exergi marknadsför fjärrkyla direkt mot bostadsrättsföreningar. Det finns också uppgifter som visar på att marknaden för fjärrkyla i flerbostadshus ökar i våra nordiska grannländer.

Fjärrkyla förekommer i dag i begränsad omfattning i flerbostadshus, men förekomsten av fjärrkyla kan som nämnts komma att öka. Det är även möjligt att det med teknikutveckling och ökade behov av komfortkyla kommer att användas fjärrkyla i privatbostadshus, t.ex. radhus som utgör sammanbyggda enbostadshus.

Mot denna bakgrund bör det införas bestämmelser om överföring och leverans av fjärrkyla i förhållande till slutkunder, se överväganden och förslag i avsnitt 9.5.

Tappvarmvatten för hushållsbruk

Det finns inte heller någon reglering av leverans av tappvarmvatten för hushållsbruk i dag.

Enligt direktivet ska tappvarmvatten för hushållsbruk mätas hos slutkund. Den som ska tillhandahålla en mätare är således en fysisk eller juridisk person som köper tappvarmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning. Vid genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet konstaterades att det är byggnadsägaren som med en varmvattenberedare värmer upp det vatten som tillförs bygganden till den temperatur som krävs (prop. 2013/14:174 s. 122). Förhållandena är fortfarande desamma. Någon överföring och leverans av tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa till slutkunder enligt direktivets definition förekommer därför inte. Mot denna bakgrund saknas det behov av att införa bestämmelser som reglerar överföring och leverans av tappvarmvatten för hushållsbruk i förhållande till slutkunder.

Central källa

Den nya artikel 9a i direktivet innehåller ett ovillkorligt krav på medlemsstaterna att säkerställa att mätare installeras vid värmeväxlaren eller leveranspunkten för det fall en byggnad försörjs med värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa som försörjer flera byggnader i andra fall än då byggnaden försörjs från ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla. En motsvarande bestämmelse fanns tidigare i artikel 9.3. Bestämmelsen har genomförts i Boverkets byggregler (BBR 2011:6, avsnitt 9.7).

6.3 Mätning, avläsning och kostnadsfördelning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå

Bedömning: Det bör införas bestämmelser om mätning och avläsning av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i nya flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden.

Nuvarande bestämmelser om mätning och avläsning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i befintliga byggnader uppfyller direktivets krav. Det behöver inte införas ytterligare bestämmelser avseende befintliga byggnader.

Det behöver inte införas bestämmelser om mätning och avläsning av kyla på lägenhetsnivå.

Det bör införas bestämmelser om fördelningen av kostnaden för användningen av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk.

Skälen för bedömningen

Direktivet

Individuell mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk, och hur kostnaden för användningen för detta ska fördelas, regleras i den nya artikel 9b i energieffektiviseringsdirektivet. Individuell mätning innebär krav på mätning av energianvändning i varje enhet, typiskt sett en lägenhet, när lägenhetsinnehavaren inte är slutkund. Genom ändringsdirektivet förtydligas att bestämmelserna om mätning och debitering, förutom att gälla i förhållande till slutkunden, även gäller den slutliga användaren av energin, dvs. den som inte nödvändigtvis ingått avtal med energileverantören. Innehållet i artikel 9b är i övrigt i stort sett detsamma som i det ursprungliga direktivet.

Individuella mätare ska installeras i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden för att mäta användningen av värme eller kyla eller tappvarmvatten för hushållsbruk i varje enhet, där det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt i den meningen att det är proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar. Direktivet klargör att det vid bedömningen av om individuell mätning är kostnadseffektiv kan tas hänsyn till verkan av andra konkreta, planerade åtgärder i en viss byggnad, till exempel en kommande energieffektiviserande renovering (skäl 30). Alternativt ska individuella värmekostnadsfördelare användas efter motsvarande bedömning.

Nytt är att medlemsstaterna tydligt ska ange och offentliggöra de generella kriterierna, metoderna och/eller förfarandena för att fastställa avsaknaden av teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet. Det finns vidare ett ovillkorligt krav på individuella mätare för varmvatten för hushållsbruk i nya flerbostadshus och bostadsdelarna av nya byggnader med flera användningsområden. Genom ändringsdirektivet har det tidigare ovillkorliga kravet på individuella mätare för värme och kyla i nya byggnader och vid ombyggnad tagits bort. Detsamma gäller det tidigare ovillkorliga kravet på individuella mätare för varmvatten för hushållsbruk vid större renoveringar av flerbostadshus.

Medlemsstaterna har enligt artikel 9b.3 även en skyldighet att säkerställa att det finns transparenta, allmänt tillgängliga nationella regler för fördelningen av kostnaden för användning av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden som försörjs med fjärrvärme eller fjärrkyla, eller där gemensamma värme- eller kylsystem för sådana hus dominerar. Det var tidigare frivilligt för medlemsstaterna att införa sådana regler.

Värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader

Europeiska kommissionen inledde i juli 2018 ett överträdelseärende mot Sverige för felaktigt genomförande av energieffektiviseringsdirektivets bestämmelser om individuell mätning och debitering av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader. Mot bakgrund av detta ändrades förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader. Genom förordningsändringen infördes krav på installation för individuell mätning och debitering (IMD) av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader i vissa fall. Bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2021.

Boverket har meddelat föreskrifter och allmänna råd om energimätning i byggnader (BFS 2020:3) som ger vägledning när det gäller primärenergital, bedömningar av kostnadseffektivitet (lönsamhet), teknisk möjlighet och övriga kriterier för undantag från kraven i förordningen.

Förordningen och föreskrifterna innehåller nu specifika kriterier som fastställer i vilka byggnader och under vilka omständigheter installation för IMD ska vara obligatorisk. Genom dessa bestämmelser genomförs kravet i artikel 9b.1 i direktivet om att det på nationell nivå ska fastställas de generella kriterierna för avsaknad av teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet. De nya bestämmelserna i förordningen och föreskrifterna genomför även direktivets bestämmelser om individuell mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader, jfr promemorian Förbättrat genomförande av direktivet om energieffektivitet – Individuell mätning av värme och tappvarmvatten i befintlig bebyggelse (I2019/01869).

Kyla i befintliga byggnader

Som anges i avsnitt 6.2 är marknaden för fjärrkyla liten och under utveckling. Det är framför allt lokalbyggnader och industrier som försörjs med fjärrkyla. Förekomsten av fjärrkyla i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden är enligt Boverket (rapport 2018:18) och Energiföretagen Sverige marginell. Det finns därför i dagsläget inte skäl att reglera mätning av kyla på lägenhetsnivå, vare sig i flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden. Ytterligare ett skäl som talar emot att reglera mätning av kyla på lägenhetsnivå är att det är praktiskt svårt att mäta kylanvändningen på lägenhetsnivå. Den kyla som levereras till byggnader överförs i värmeväxlare till tilluften i byggnaders ventilationssystem och inte till vattenbaserade system som i fallet med värme och tappvarmvatten för hushållsbruk.

Tappvarmvatten för hushållsbruk i nya byggnader

Artikel 9b.2 i direktivet kräver att individuella mätare för tappvarmvatten för hushållsbruk installeras i nya flerbostadshus och bostadsdelarna i byggnader med flera användningsområden.

Kravet i lagen om energimätning i byggnader på mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå gäller bara om det är kostnadseffektivt. Därtill har bestämmelsen ännu inte trätt i kraft. Mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i nya byggnader är således oreglerad.

Boverket har i två rapporter – Individuell mätning och debitering vid ny- och ombyggnad (rapport 2014:29) och Individuell mätning och debitering: Uppföljning 2018 (rapport 2018:18) – analyserat förutsättningarna för installation av IMD av tappvarmvatten vid nybyggnad. Analyserna visar att IMD av tappvarmvatten för hushållsbruk sannolikt kan bli lönsamt i flera fall, men att spridningen mellan olika kommuner är stor. Den enskilt största faktorn som påverkar resultatet är va-avgiftens storlek. Under senare år har va-avgiften ökat, vilket ökar sannolikheten för lönsamhet. Direktivet ger dock ingen möjlighet till att bara ställa krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i nya byggnader om det är lönsamt. Det behöver därför införas bestämmelser som reglerar mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i nya byggnader, se överväganden och förslag i avsnitt 10.2.2.

Generella kostnadsfördelningsregler

Direktivet innebär att det blir obligatoriskt för medlemsstaterna att ha transparenta och allmänt tillgängliga nationella regler för fördelning av kostnaden för användning av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden där individuell mätning sker. Där det är lämpligt ska reglerna inkludera riktlinjer för fördelningen av kostnaden för energianvändningen när det gäller varmvatten för hushållsbruk, värme som utstrålas från byggnadsinstallationen och för uppvärmning av gemensamma ytor i de fall då trappuppgångar och korridorer är utrustade med radiatorer och uppvärmning eller kylning av lägenheter. Syftet är att säkerställa öppenhet och insyn samt korrekt redovisning av individuell användning.

I Sverige är det oftast hyresvärden eller bostadsrättsföreningen som ingår avtal med leverantören av värme, kyla och vatten för hushållsbruk. Därefter fördelas energibäraren vidare till lägenhetsinnehavarna. I de fall individuella mätare har installerats debiteras kostnader för användning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk inom ramen för hyres- och bostadsrättsregleringen. Om det finns möjlighet till individuell mätning, ska ersättning för kostnader som är hänförliga till en lägenhetsinnehavares energianvändning beräknas med utgångspunkt i den uppmätta användningen (se 12 kap. 19 § jordabalken, 7 kap. 14 § bostadsrättslagen och 3 kap. 6 § lagen om kooperativ hyresrätt).

Reglerna kräver inte att den uppmätta energianvändningen ensam läggs till grund för de belopp som debiteras, utan beloppen ska som en följd av energieffektiviseringsdirektivet ta sin utgångspunkt i den uppmätta förbrukningen. Särskilt när det gäller kostnaderna för uppvärmning kan det

ofta finnas anledning att beakta även andra faktorer (jfr prop. 2013/2014:174 s. 138).

Några särskilda allmänt tillgängliga nationella fördelningsregler om hur beräkningen av kostnaden för värme och varmvatten för hushållsbruk ska göras – förutom att den ska ta sin utgångspunkt i uppmätt förbrukning – finns emellertid inte. För att regleringen ska leva upp till direktivets krav bör därför kostnadsfördelningsregler införas på nationell nivå, se överväganden och förslag i avsnitt 10.3.

6.4 Krav på mätsystem

Bedömning: Det bör införas bestämmelser om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid individuell mätning av den energi som kan användas för en lägenhets inomhusklimat.

Kravet på korrekt mätning kan regleras genom att ställa mättekniska krav på energimätare för värme (värmemätare) och kyla, värmekostnadsfördelare samt vattenmätare för mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i Swedacs föreskrifter med stöd av befintliga bemyndiganden.

Det bör införas bestämmelser om krav på fjärravläsbara anordningar och vad som ska utgöra en fjärravläsbar anordning när det gäller anordningar för mätning av överföring och leverans av fjärrvärme och fjärrkyla till byggnaden samt mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i varje lägenhet i byggnaden.

Boverket, Energimarknadsinspektionen och Swedac bör samverka vid framtagandet av föreskrifter.

Skälen för bedömningen

Finns det behov av att införa krav på typen av mätare?

Direktivet ställer inga specifika krav på vilken typ av mätare som ska tillhandahållas slutkunder. Det finns inte heller någon reglering om krav på någon viss typ av mätare i fjärrvärmelagen eller tillhörande regelverk. För närvarande saknas det behov av att införa krav på typen av mätare för mätning och debitering av fjärrvärme och fjärrkyla till slutkund.

När det gäller individuell mätning av värmeenergi föreskriver artikel 9b.1 i energieffektiviseringsdirektivet tre olika sätt att mäta: energimätare för värme, värmekostnadsfördelare eller alternativa kostnadseffektiva metoder för mätning. Mätmetoderna är rangordnade och får tillämpas under olika villkor. I dag saknas det nationella föreskrifter om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid individuell mätning av den energi som kan användas vid en lägenhets inomhusklimat. Det bör därför införas bestämmelser som anger när dessa mätmetoder ska användas. Se överväganden och förslag i avsnitt 10.2.1.

När det gäller individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk ger ändringsdirektivet inga alternativ till mätare. Det finns för närvarande heller inget behov av att i lag reglera vilken typ av mätare som ska användas för individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk.

Hur ska kravet på korrekt mätning regleras?

Artikel 9a i energieffektiviseringsdirektivet ställer krav på att slutkunder ska tillhandahållas mätare som korrekt visar deras faktiska energianvändning. Det behöver därför kunna ställas mättekniska krav på mätarna för att kunna kvalitetssäkra mätdata.

När det gäller individuell mätning finns inte motsvarande krav i artikel 9b i direktivet. Av artikel 10a framgår emellertid att om mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats ska fakturerings- och användningsinformation till slutanvändare vara tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare. Detta förutsätter att det även kan ställas krav på att dessa mätare och värmekostnadsfördelare visar korrekta mätvärden.

Värmeenergi- och vattenmätare som används som grund för debitering regleras i dag i mätinstrumentdirektivet. Mätinstrumentdirektivet saknar dock bestämmelser om värmekostnadsfördelare och energimätare för kyla.

Mätinstrumentdirektivet har genomförts i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätDon, förordningen (1994:99) om vatten- och värmemätare och i Swedacs föreskrifter och allmänna råd (STAFS). Som ett komplement till de bestämmelser som gäller på mätområdet har branschorganisationen Energiföretagen Sverige tagit fram tekniska branschkrav för energimätare för värme och kyla (Tekniska bestämmelser F:104 – Energimätare för termisk energi, Tekniska branschkrav och råd om mätarhantering och leverans av mätvärden).

Swedac har meddelat föreskrifter för värmeenergimätare som är avsedda att användas i bostäder, butiks- och kontorslokaler och lätta industrier (STAFS 2016:5) och för vattenmätare som är avsedda för mätning av volymer av rent kall- eller varmvatten som används i bostäder, butiks- och kontorslokaler och lätta industrier (STAFS 2016:2). Föreskrifterna ska säkerställa att värmeenergimätare och vattenmätare ger mätvärden med en viss noggrannhet så att betalningen för den uppmätta energin blir korrekt. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om grundläggande krav på och kontroll av de angivna mätarna. När det gäller de mättekniska kraven är syftet att kvalitetssäkra mätdata. De ska vara korrekta, dvs. ha en maximal tillåten felvisning, visas för slutkunder i display och inte gå att manipulera. Swedac har ansvar över att regleringen följs.

Sådana mätare för mätning av varmvatten för hushållsbruk enligt artikel 9a och 9b i direktivet som används i leverans till slutkunder och slutanvändare omfattas redan av Swedacs föreskrifter (STAFS 2016:2) om vattenmätare.

När det gäller värmeenergi omfattar föreskrifterna endast de slutkunder (fjärrvärmekunder) som tar i bruk en värmeenergimätare för mätning i debiteringssyfte av värmeenergi som levereras till byggnader där det finns en eller flera bostadslägenheter. Föreskrifterna reglerar enbart värmeenergimätare och inte värmekostnadsfördelare. Tillämpningsområdet för föreskrifterna om mätning av värmeenergi (STAFS 2016:5) behöver därför utvidgas från att omfatta endast leverans till fastigheter med hushållsförbrukning till att gälla alla slutkunder och slutanvändare. Det behöver även tas fram nya föreskrifter för värmekostnadsfördelare.

När det gäller kyla behöver det tas fram nya föreskrifter för mätning av fjärrkyla till alla slutkunder i de fall mätning baseras på tillflödesmätning.

Enligt 2 § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på och kontroll av mätdon för att uppfylla Sveriges internationella överenskommelser om föreskriften avser skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa, kommunikationer eller näringsverksamhet. Nödvändiga föreskrifter kan meddelas med stöd av det bemyndigandet och bemyndigandet i 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon.

Hur ska kravet på fjärravläsning regleras?

För att slutanvändarna ska få bättre och mer frekvent återkoppling om sin användning av energi till värme och kyla, innehåller artikel 9c i energieffektiviseringsdirektivet nya krav för att främja användningen av fjärravläsbara anordningar. Bestämmelsen är tillämplig på mätare och värmekostnadsfördelare som används för mätning och individuell mätning i enlighet med artiklarna 9a och 9b i direktivet.

Artikeln innehåller tidsfrister för när fjärravläsbara anordningar ska vara installerade. Mätare och värmekostnadsfördelare som installeras efter den 25 oktober 2020 ska utgöras av fjärravläsbara anordningar. Mätare och värmekostnadsfördelare som redan installerats ska göras fjärravläsbara eller ersättas med fjärravläsbara anordningar senast den 1 januari 2027, om inte medlemsstaten i fråga visar att detta inte är kostnadseffektivt.

Direktivet innehåller inte någon definition av vad som utgör en fjärravläsbar anordning, men utgångspunkten enligt skäl 33 i ändringsdirektivet är att fjärravläsbara anordningar inte kräver tillträde till enskilda lägenheter eller enheter för avläsning. Där framgår vidare att det står medlemsstaterna fritt att besluta huruvida walk-by- eller drive-by-teknik ska anses vara fjärravläsbar eller inte. Valet har betydelse för genomförandet av direktivets krav på information. När fjärravläsbara mätare installeras ställs ökade krav på hur ofta fakturerings- och användningsinformation ska lämnas (bilaga 7a punkt 2). Målet är att användarna ska få information minst varje månad.

I dag ställs inga uttryckliga krav på nationell nivå att mätsystem av energi för värme och kyla ska vara fjärravläsbara, även om bestämmelserna i fjärrvärmelagen om månadsvis mätning i praktiken inneburit att fjärrvärmeföretagen har behövt installera fjärrvärmemätare med möjlighet till fjärravläsning i samtliga leveranspunkter (jfr prop. 2010/11:73 s. 12). Det behöver därför införas bestämmelser om krav på fjärravläsbara mätsystem.

Som framgår ovan innehåller 2 § lagen om måttenheter, mätningar och mätdon ett normgivningsbemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter bland annat om krav på och kontroll av mätare inom området för legal metrologi. Metrologi är läran om mätning och hur fysikaliska storheter mäts. Det tekniska utnyttjandet av denna lära benämns mätteknik. Mätteknisk verksamhet som är reglerad i lag eller annan författning benämns reglerad mätteknik eller legal metrologi. Vid reglering av funktionskrav för elmätare bedömdes ett krav på att det ska finnas möjligheter till fjärravläsning i hudsak ligga utanför området legal metrologi (prop. 2016/17:73 s. 15).

Även här bör kravet på fjärravläsning i stället regleras som ett funktionskrav.

Det behöver därför införas möjlighet att föreskriva om funktionskrav för mätare för mätning av fjärrvärme och fjärrkyla i respektive regelverk. Likaså bör regelverket för energimätning i byggnader kompletteras med motsvarande krav för de individuella mätare och värmekostnadsfördelare som installeras av fastighetsägaren. Överväganden och förslag finns i avsnitt 6.3, 7.5 och 8.2.

De krav som kommer att ställas för fjärrvärme och fjärrkyla bestämmer förutsättningarna för fastighetsägarens möjlighet att lämna användningsinformation till användarna av respektive lägenhet. Det krävs därför samordning mellan berörda myndigheter.

6.5 Fakturerings- och användningsinformation

Bedömning: Det krävs ändring av fjärrvärmelagens bestämmelser om mätning, rapportering och debitering av fjärrvärmekund.

Det bör införas bestämmelser om debitering och tillhandahållande av fakturerings- och användningsinformation när det gäller fjärrkyla.

Det bör införas bestämmelser om tillhandahållande av fakturerings- och användningsinformation till slutanvändare och vem som ska vara ansvarig för att tillhandahålla denna information.

Skälen för bedömningen

Ändringsdirektivet

I artikel 10a i energieffektiviseringsdirektivet finns bestämmelser om fakturerings- och användningsinformation när det gäller värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk. I bilaga 7a anges minimikrav på denna information.

Artikel 10a rör till skillnad från tidigare artikel 10 alla slutanvändare, dvs. både de med eget avtal med energileverantör och de som inte har något direkt eller individuellt avtal med en energileverantör.

De nya bestämmelserna i artikel 10a tillsammans med bilaga 7a ska säkerställa att alla slutanvändare får fakturerings- och användningsinformation som är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning eller värmekostnadsfördelare om mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats.

Slutanvändare ska kunna begära att information som finns tillgänglig om deras energifakturer och historiska användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare ska göras tillgänglig för en av slutanvändaren utsedd leverantör av energitjänster. Slutkunder ska också kunna välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura och ska tillhandahållas tydlig och begriplig information tillsammans med fakturan i enlighet med minimikraven i punkt 3 i bilaga 7a.

Medlemsstaterna ska även besluta vem som ska vara ansvarig för att tillhandahålla information till de slutanvändare som inte har något direkt eller individuellt avtal med en energileverantör.

Fakturering och information till slutkund

Den information som krävs enligt artikel 10a och bilaga 7a är delvis utökad i förhållande till tidigare artikel 10 och bilaga 7 i det ursprungliga energi-effektiviseringsdirektivet. I de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats kräver ändringsdirektivet en stegvis ökning av hur ofta fakturerings- och användningsinformation ska tillhandahållas. Målet är att fakturerings- och användningsinformation grundad på faktisk användning, eller avläsningar av värmekostnadsfördelare ska tillhandahållas slutanvändarna minst varje månad. Tidigare skulle sådan information lämnas två gånger per år eller en gång per kvartal på begäran eller om slutkunder har valt e-faktura. Värme och kyla får undantas från kravet att tillhandahålla information varje månad utanför säsongerna för uppvärmning/kyllning. Minimikraven för information i eller tillsammans med fakturan är också delvis ändrade.

Bestämmelser som genomför artikeln och bilagan finns i fjärrvärmelagen, fjärrvärmeförordningen och Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd om mätning, rapportering och debitering av levererad värmeenergi (fjärrvärme), EIFS 2014:2. Detta gäller dock inte bestämmelser om att tillhandahålla information till tredje part. Fjärrkyla är hittills oreglerad.

De nya bestämmelserna kräver att fjärrvärmelagens bestämmelser om mätning, rapportering, debitering och fakturering av kund ändras. Ändringsdirektivets krav på fakturerings- och användningsinformation för fjärrkyla bör regleras i en ny lag om fjärrkyla. Överväganden och förslag finns i avsnitt 8.5 och 9.6.

Fakturering och information till andra slutanvändare än slutkunder

Att artikel 10a till skillnad från tidigare rör alla slutanvändare innebär att ändringsdirektivets bestämmelser om fakturering på grundval av faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare och tillhandahållande av fakturerings- och användningsinformation även gäller för de slutanvändare som inte har något direkt eller individuellt avtal med en energileverantör. Det innebär att om det finns möjlighet till individuell mätning och avläsning av värmekostnadsfördelare ska ersättning för kostnader som är hänförliga till en lägenhetsinnehavares energianvändning beräknas med hänsyn tagen till den faktiska användningen. Lägenhetsinnehavare har också rätt till fakturerings- och användningsinformation i enlighet med direktivets krav.

Regler som anger att ersättning för kostnader som hänför sig till energianvändningen ska beräknas med utgångspunkt i den faktiska användningen om det finns möjligheter till individuell mätning har införts i lagstiftningen på hyresrättens och bostadsrättens område, se jordabalken, bostadsrättslagen (1991:614) och lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt.

Av hyreslagstiftningen framgår att huvudregeln är att hyran ska anges med ett belopp i hyresavtalet. Det finns en möjlighet för parterna att avtala om rörliga tillägg vad avser ersättning för kostnader som avser lägenhetens uppvärmning, nedkylning, förseende med varmvatten eller elektrisk ström eller avgifter för vatten och avlopp (se 12 kap. 19 § jordabalken). I de fall det har installerats individuella mätare eller värmekostnadsfördelare ska

mätvärdena således användas som underlag för fakturering för lägenhetens uppvärmning, nedkylning eller förseende med tappvarmvatten för hushållsbruk. Reglerna kräver inte att den uppmätta energianvändningen ensam läggs till grund för det belopp som faktureras. Detta gäller även enligt energieffektiviseringsdirektivet, vilket förtydligas i ändringsdirektivet. Särskilt när det gäller kostnader för uppvärmning kan det ofta finnas anledning att beakta även andra faktorer som exempelvis lägenhetens yta och läge i byggnaden och den värmevandring som kan ske mellan lägenheter. Reglerna på hyresrättslagstiftningens och bostadsrättslagstiftningens område säger inget om fakturerings- och användningsinformation till lägenhetsinnehavaren.

Det saknas i dag bestämmelser om vilken information som ska lämnas till slutanvändare som saknar avtalsförhållande med en energileverantör, hur information ska lämnas och vem som ska vara ansvarig för att lämna den. Sådana bestämmelser behöver införas. Detsamma gäller bestämmelser om att tillhandahålla information till tredje part. Överväganden och förslag finns i avsnitt 10.3.

6.6 Kostnader för tillgång till mätnings-, fakturerings- och användningsinformation

Bedömning: Det bör införas bestämmelser om förbud att ta ut avgifter för att tillhandahålla fjärrkylekunder och lägenhetsinnehavare fakturor, faktureringsinformation och information om energianvändning.

Skälen för bedömningen: Artikel 11a i energieffektiviseringsdirektivet avser kostnader för tillgång till mätnings-, fakturerings- och användningsinformation som avser värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk. Innehållet i artikeln motsvaras i stor utsträckning av tidigare artikel 11. Artikel 11 omfattar alla slutanvändare, vilket innebär att inte bara kunder utan även slutanvändare med individuell mätning omfattas av bestämmelserna.

Enligt artikel 11a.1 ska medlemsstaterna se till att slutanvändarna får alla sina fakturor och sin faktureringsinformation om energianvändning utan kostnad och att slutanvändarna kostnadsfritt och på lämpligt sätt även kan få tillgång till uppgifter om sin användning.

Enligt 6 c § fjärrvärmelagen får ett fjärrvärmeföretag inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrvärmekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen. För att uppfylla ändringsdirektivets krav bör motsvarande bestämmelser införas i den nya lagen om fjärrkyla och den nya lagen om energimätning i byggnader, se överväganden och förslag i avsnitt 9.6 och 10.3.

Trots att slutanvändarna ska få fakturor och information om energianvändning utan kostnad anges i artikel 11a.2 att kostnader för den individuella mätningen av och debiteringen för användningen av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden ska fördelas utan vinstsyfte. Byggnadsägarens kostnader relaterade till noggrann mätning, fördelning och redovisning av individuell användning i varje lägenhet i sådana byggnader (delfakturering) kan därmed vidarebefordras till slutanvändarna.

Eftersom debiteringen av sådana kostnader hanteras inom ramen för hyreslagstiftningen och bostadsrättslagen har det inte funnits skäl att införa någon särskild reglering som tar sikte på dessa kostnader (prop. 2013/14:174 s. 156). Den bedömningen kvarstår. Det är rimligt att anta att fastighetsägarna kommer att baka in kostnaderna i grundhyran, dvs. bruttohyra exklusive rörlig kostnad för individuell mätning och debitering men inklusive fasta avgifter. Fastighetsägarna kan med fördel gå ut med information till lägenhetsinnehavaren om hur hyran påverkas av individuell mätning.

Innebörden av artikel 11a.2, som gäller fördelningen av kostnaderna för faktureringsinformationen om den individuella användningen, är i stort sett densamma som enligt tidigare artikel 11. Artikeln omfattar nu också varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden.

Artikel 11a.3 innehåller en ny punkt som möjliggör för medlemsstaterna att stimulera konkurrensen inom den sektor som tillhandahåller tjänster för individuell mätning i syfte att minimera kostnaderna för övergången till fjärravläsbara anordningar och system. Den klargör att medlemsstaterna i syfte att säkerställa rimliga kostnader för tjänster för individuell mätning får vidta lämpliga åtgärder för att stimulera konkurrensen inom den tjänstesektorn. Sådana åtgärder kan t.ex. vara att rekommendera eller på annat sätt främja användningen av upphandling och/eller användning av driftskompatibla anordningar och system som underlättar byte mellan tjänsteleverantörer. Bestämmelsen är frivillig för medlemsstaterna och det finns för närvarande inte något behov av genomförandeåtgärder i Sverige.

6.7 Informationskrav för fjärrvärme och fjärrkyla

Bedömning: Det bör införas bestämmelser om att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla ska tillhandahållas slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt.

Skälen för bedömningen: Förnybartdirektivet har omarbetats. Kravet i artikel 24 på att slutkonsumenter ska tillhandahållas information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla på ett lättillgängligt sätt saknar motsvarighet i det tidigare direktivet.

Fjärrvärmelagen saknar bestämmelser som säkerställer att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme tillhandahålls slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt. För fjärrkyla saknas helt bestämmelser. För att uppfylla direktivets krav i denna del behöver därför sådana bestämmelser införas i fjärrvärmelagen och i den nya fjärrkylalagen, se överväganden och förslag i avsnitt 8.2.1 och 9.4.

6.8 Sanktioner

Bedömning: Bestämmelserna om tillsyn i fjärrvärmelagen och i den nya lagen om energimätning i byggnader bör omfatta de nya bestämmelser som införs i respektive lag.

Det bör införas bestämmelser om tillsyn i den nya fjärrkylalagen.

Inga ytterligare sanktioner behöver införas när det gäller nationella energisparkrav och energikartläggningar.

Skälen för bedömningen: I artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet anges att medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med artiklarna 7–11 och 18.3 och vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Genom det omarbetade elmarknadsdirektivet omfattar artikel 13 nu även den nya artikel 11a.

Enligt artikel 24.9 i förnybartdirektivet ska medlemsstaterna vidare säkerställa att informationskraven i artikel 24 är klart definierade och att de behöriga myndigheterna ser till att de efterlevs.

Bestämmelser om tillsyn finns i dag i 52 och 53 §§ fjärrvärmelagen och i 10–14 §§ lagen om energimätning i byggnader. Bestämmelserna behöver utökas så att de omfattar de nya bestämmelserna i fjärrvärmelagen och i den nya lagen om energimätning i byggnader. Det behöver även införas bestämmelser om tillsyn i den nya lagen om fjärrkyla. Överväganden och förslag finns i avsnitt 8.6, 9.7 och 10.4.

7 Allmänna utgångspunkter för genomförandet

Förslag: Ändringarna i energieffektiviseringsdirektivet ska genomföras med övergripande bestämmelser i lag och i övrigt på förordnings- och föreskriftsnivå.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt är ett EU-direktiv bindande för medlemsstaterna avseende det resultat som ska uppnås med direktivet men det ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. En medlemsstat är således inte bunden av ett direktivs terminologi eller systematik om det avsedda resultatet kan uppnås på något annat sätt.

Energieffektiviseringsdirektivet är utformat som ett så kallat minimidirektiv. Enligt artikel 1.3 i direktivet är de krav som direktivet ställer minimikrav och hindrar inte medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare krav, förutsatt att dessa är förenliga med fördraget. Strängare krav ska anmälas till kommissionen.

När de gäller de energilag som omfattas av direktivet är överföring och leverans av el reglerat i ellagen (1997:857), överföring och leverans av naturgas reglerat i naturgaslagen (2005:403) och överföring och leverans av fjärrvärme reglerat i fjärrvärmelagen (2008:263) samt i förordningar

och föreskrifter i anslutning till dessa lagar. Kraven på mätning av överförd energi för de olika energislagen reglerades tidigare i samma direktivsartiklar och har genomförts i de olika regelverken med likartad struktur och ordalydelse och med en hög nivå av detaljreglering i lag. Detsamma gäller genomförandet av direktivsartiklarna om faktureringsinformation och kostnad för mätning- och faktureringsinformation. Genom ändringsdirektivet regleras värme, kyla och tappvarmvatten numera i separata artiklar. När det gäller mätning och fakturering samt kundinformation om elektricitet har den befintliga EU-regleringen dessutom samlats inom ramen för omarbetningen av elmarknadsdirektivet.

Då kraven för de olika energislagen inte längre hålls ihop inom EU-lagstiftningen på området saknas det även anledning att i samma utsträckning utgå från den struktur och ordalydelse som finns i motsvarande regelverk för el och naturgas.

Energieffektiviseringsdirektivets bestämmelser är omfattande och detaljerade och lämpar sig därför inte för en fullständig lagreglering. En reglering på lägre nivå än lag ger dessutom större flexibilitet vid behov av justeringar till följd av ändrade bestämmelser eller tillkomsten av delegerade akter (se artiklarna 22 och 24). Lagstiftningen på området med anledning av genomförandet bör därför ha en ramlagskaraktär.

De mer grundläggande bestämmelserna om aktörernas skyldigheter bör därför genomföras i lag medan de närmare kraven bör meddelas i förordning och i myndighetsföreskrifter.

Med denna utgångspunkt krävs ett flertal ändringar i fjärrvärmelagen och i lagen (2014:267) om energimätning i byggnader. Motsvarande uppdelning mellan övergripande lagbestämmelser och närmare föreskrifter på förordnings- och myndighetsföreskriftsnivå bör även tillämpas för den nya fjärrkylelagen.

8 Ändringar i fjärrvärmelagen

8.1 Lagens tillämpningsområde

Förslag: Med fjärrvärmeverksamhet ska avses distribution i rörledningar av hetvatten eller en annan värmebärare för uppvärmning (fjärrvärme), om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

En fjärrvärmeverksamhet ska även omfatta produktion och försäljning av den fjärrvärme som distribueras i rörledningarna, om den som bedriver distributionen även bedriver produktionen och försäljningen av fjärrvärmen.

Med avtal om fjärrvärme ska avses ett avtal om distribution i rörledningar av en värmebärare för uppvärmning och om försäljning av den distribuerade värmen till en fjärrvärmekund.

Med fjärrvärmekund ska avses den som ingått ett avtal om leverans av fjärrvärme med ett fjärrvärmeföretag.

Skälen för förslaget: Fjärrvärmelagen innehåller bestämmelser som syftar till att stärka fjärrvärmekundens ställning och öka insynen i fjärrvärmeverksamheterna. Bestämmelserna avser främst förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och fjärrvärmekunden. Lagen innehåller även offentligt rättsliga bestämmelser.

Om någon annan än fjärrvärmeföretaget producerar värmen, omfattas den produktionen inte av regleringen (jfr prop. 2007/08:60 s. 23 f.). Bestämmelserna är därför inte tillämpliga på förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och en värmeproducent i de fall fjärrvärmeföretaget inte själv producerar värmen. Bestämmelserna som avser förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och fjärrvärmekunden bör justeras för att förtydliga detta. Således bör det i 1 § om fjärrvärmeverksamhet förtydligas att det rör sig om en obestämd grupp *mottagare* inom ett visst geografiskt område som får anslutas till verksamheten. I 2 § bör det förtydligas att ett avtal om fjärrvärme avser ett avtal om distribution i rörledningar av en värmebärare för uppvärmning och om försäljning av den distribuerade värmen *till en fjärrvärmekund* samt att det med fjärrvärmekund avses den som ingått ett avtal om *leverans av fjärrvärme* med ett fjärrvärmeföretag.

I 1 § definieras fjärrvärme som distribution i rörledningar av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning. Denna definition bör framgå tydligare.

8.2 Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

8.2.1 Information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrvärmesystem

Förslag: Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem finns enkelt tillgänglig för fjärrvärmekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 6.7 innehåller artikel 24.1 i förnybartdirektivet ett krav på att slutkonsumenter ska tillhandahållas information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla på ett lättillgängligt sätt. När det gäller fjärrvärme är det fjärrvärmeföretagen som kan tillhandahålla denna information. Det bör därför införas en bestämmelse i fjärrvärmelagen om att fjärrvärmeföretag ska lämna information om energiprestanda och andelen förnybar energi i sina system.

I direktivsbestämmelsen används uttrycket slutkonsumenter. Uttrycket är inte definierat i förnybartdirektivet. Det är inte heller definierat i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (det tidigare elmarknadsdirektivet), som artikel 2 i förnybartdirektivet hänvisar till, eller det omarbetade elmarknadsdirek-

tivet. En rimlig tolkning är att bestämmelsen inte enbart omfattar slutkunder utan, i likhet med ändringsdirektivet, även omfattar slutkonsumenter som inte har några direkta individuella avtal med ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag, dvs. det som i energieffektiviseringsdirektivet kallas slutanvändare. De senare omfattas inte av fjärrvärmelagens tillämpningsområde. Denna tolkning överensstämmer även med vad kommissionen uttalat, se bilagan till kommissionens rekommendation (EU) 2019/1660 av den 25 september 2019 om genomförandet av de nya bestämmelserna om mätning och fakturering i direktiv 2012/27/EG om energieffektivitet.

En lämplig lösning är att, i likhet med 5 § fjärrvärmelagen, låta informationsskyldigheten omfatta inte bara fjärrvärmekunder utan också allmänheten. Den information som energiföretagen ska tillhandahålla bör avse generell information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrvärmeföretagets system. Individuell information om energianvändning i denna del är svår, om inte omöjlig, att ta fram. Informationen ska även tillhandahållas på ett lättillgängligt sätt, exempelvis på fjärrvärmeföretagets webbplats, på årsfakturor eller på begäran. Information som ges på ett fjärrvärmeföretags webbplats eller på begäran är inte enbart tillgänglig för fjärrvärmekunder, utan är även tillgänglig för andra slutkonsumenter. Genom att utöka bestämmelsen till att även omfatta allmänheten blir det tydligt att informationen ska finnas på den öppna webbplatsen, så att den kan komma alla till del, och inte på slutna kundsidor. Fjärrvärmeföretag bör därför se till att de aktuella uppgifterna enkelt finns tillgängliga för fjärrvärmekunderna och allmänheten.

Energimarknadsinspektionen bör kunna meddela föreskrifter om vilken information som ska tillhandahållas och på vilket sätt. Det bör därför införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela sådana ytterligare föreskrifter.

8.2.2 Information om energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler

Förslag: Ett fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sin webbplats lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning även till allmänheten.

Skälen för förslaget

Nuvarande reglering

I 6 d § fjärrvärmelagen anges att fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning på sina webbplatser där kunderna kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler. På konsumentens begäran ska informationen lämnas på annat sätt. Vidare anges att fjärrvärmeföretag ska lämna informationen på eller i samband med fakturor till konsumenter eller hänvisa till att informationen finns på webbplatsen och på begäran tillhandahålls på annat sätt.

Bestämmelsen infördes för att tillgodose kravet i bilaga 7 punkt 1.3 i det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet på råd om energieffektivitet som bilaga till fakturor och annan återkoppling till slutanvändare. När det

gällde kontaktinformation om oberoende användarrådgivning m.m. var kravet, till skillnad från övriga delar av bilagan, begränsat till avtal, fakturor och webbplatser som riktar sig mot enskilda kunder. I förarbetena ansågs uttrycket enskilda kunder motsvara konsumentbegreppet i ellagen (se prop. 2013/14:174 s. 152).

Krav på information till slutanvändare

Genom ändringsdirektivet ställs utökade krav på energileverantörerna att lämna information till alla slutanvändare. I och med att uttrycket slutkund numera definieras som en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning görs inte längre någon åtskillnad mellan konsumenter och kunder utan kravet gäller alla slutanvändare. Kommissionen har även uttalat att uttrycket slutanvändare ska innefatta uttrycket slutkund, se bilaga till kommissionens rekommendation (EU) 2019/1660.

Det står således klart att det saknas anledning att göra skillnad på krav som ställs på fjärrvärmeföretag i förhållande till kunder och konsumenter i en avtalsrelation.

I bilaga 7a punkt 3 i energieffektiviseringsdirektivet ställs krav på tydlig och begriplig information i eller tillsammans med fakturan. Nationella bestämmelser om krav på faktureringsinformation och användningsinformation (information om energianvändning) bör således gälla alla kunder som har ett avtal med en fjärrvärmeleverantör.

Information till konsumenter och allmänheten

Av fjärrvärmelagens förarbeten framgår att lagens övergripande ändamål är att skapa förtroende för fjärrvärme som uppvärmningsform (prop. 2007/08:60 s. 24 f.). Vissa av de tvingande regler som finns i dag för fjärrvärmeföretag syftar till att kunder och allmänheten ska få bättre insyn och att transparensen ska öka. En väl fungerande marknad förutsätter att kunderna kan vara aktiva och kan agera på marknaden. En viktig förutsättning för detta är att kunderna på ett enkelt sätt har tillgång till grundläggande information.

Bestämmelserna i 6 d § fjärrvärmelagen syftar till att säkerställa att befintliga fjärrvärmekonsumenter får viss information. Så som första stycket är utformat innebär det även en generell skyldighet – för fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter – att på sina webbplatser lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där kunderna kan få råd om tillgängliga energieffektivitetsåtgärder och jämförelseprofiler. Informationen har därför i praktiken även varit tillgänglig för allmänheten.

Informationen är användbar för energikonsumenter även utanför en avtalsrelation. Om den finns tillgänglig på fjärrvärmeföretagets webbplats kan den riktas till en bredare krets än befintliga kunder så att de kan göra aktiva val. Information om oberoende användarrådgivning kan exempelvis vara relevant vid val av olika energieffektiviserande åtgärder eller av vilket energisystem som är mest fördelaktigt.

Fjärrvärmemarknadens monopolliknande struktur medför att tvingande regler om informationsgivning kan bidra till att mer information når ut i kundledet. Detta kan i sin tur skapa förtroende för fjärrvärmeföretagen. Behovet av att skydda energikonsumenter mot fjärrvärmeföretagets möjligheter att utnyttja en dominant position kan till viss del balanseras med

information som ökar kunskapen om fjärrvärme som uppvärmningsform. Att informationen riktas till en bredare krets är rimligt mot bakgrund av syftet med det bakomliggande direktivet.

Det finns ett fortsatt behov av att denna information finns tillgänglig för konsumenterna och allmänheten innan de ingår avtal med en fjärrvärmeleverantör. Att informationen på ett tydligt och begripligt sätt har kunnat lämnas via webbplatser har underlättat för konsumenterna och allmänheten att få tillgång till informationen. Även om det inte är ett krav i ändringsdirektivet bör informationen även i fortsättningen vara tillgänglig på webbplatser hos de fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenterna. Det bör uttryckligen framgå av lagen att informationen ska lämnas även till allmänheten. I och med att energieffektiviseringsdirektivet är ett minimidirektiv kan bestämmelser införas som går utöver direktivets krav. Motsvarande krav behöver dock inte införas för fjärrkyleverksamhet då sådan verksamhet inte riktar sig till konsumenterna.

Kravet att tillhandahålla informationen bör regleras i en särskild bestämmelse separat från kravet på att tillhandahålla tydlig och begriplig information tillsammans med fakturan.

I 6 § fjärrvärmelagen regleras vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme ska innehålla. Enligt punkt 12 ska ett avtal om fjärrvärme, när det ingås med en konsument, innehålla uppgifter om hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på annat sätt tillhandahåller den ytterligare konsumentrelaterade information som anges i 6 d §. Det bör fortsatt regleras att ett avtal om fjärrvärme som ingås med en konsument, ska innehålla uppgifter om hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats tillhandahåller information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunderna och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler.

8.3 Funktionskrav för mätsystem och mätutrustning

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Skälen för förslaget

Krav på fjärravläsbara mätsystem

Artikel 9c i energieffektiviseringsdirektivet innehåller nya krav på att mätare som används för mätning i enlighet med artikel 9a ska utgöras av fjärravläsbara mätsystem. Nya mätare som installeras ska uppfylla kravet efter den 25 oktober 2020. Dessförinnan installerade mätare som inte är fjärravläsbara ska göras fjärravläsbara eller ersättas med fjärravläsbara anordningar senast den 1 januari 2027, om inte medlemsstaten visar att detta inte är kostnadseffektivt.

Direktivet innehåller inte någon definition av vad som utgör en fjärravläsbar anordning, men utgångspunkten är enligt skäl 33 i ändringsdirektivet att fjärravläsbara anordningar inte kräver tillträde till enskilda lägen-

heter eller enheter för avläsning. Det framgår vidare att det står medlemsstaterna fritt att besluta huruvida walk-by- eller drive-by-teknik ska anses vara fjärravläsbar eller inte. Valet har betydelse för genomförandet av direktivets krav på information. När fjärravläsbara mätare installeras ställs ökade krav på hur ofta faktureringsinformation och information om energianvändning ska tillhandahållas (bilaga 7a punkt 2). Målet är att användarna ska få information minst varje månad.

Som konstateras i avsnitt 6.4 behöver det för att uppfylla kravet i artikel 9c införas en möjlighet att föreskriva om funktionskrav för mätsystem för mätning av fjärrvärme i fjärrvärmelagen.

Energimarknadsinspektionens föreskrifter ställer långtgående krav på mätarnas funktion

Energimarknadsinspektionen har meddelat närmare föreskrifter om mätning av mängden levererad värmeenergi och om rapportering av mätresultaten till kunden (EIFS 2014:2). I 5 kap. i föreskrifterna finns bestämmelser om historisk användning. Fjärrvärmeföretag ska sedan den 1 januari 2018 utan särskild kostnad för fjärrvärmekunden tillhandahålla uppgifter om förbrukning som minst omfattar de senaste tre åren eller innevarande leveranskontrakts löptid, om denna är kortare. Fjärrvärmeföretaget ska sedan den 1 januari 2017 utan särskild kostnad för fjärrvärmekunden tillhandahålla uppgifter om förbrukning per dag, vecka, månad och år för en period som minst omfattar de senaste två åren eller innevarande leveranskontrakts löptid, om denna inte är kortare. Informationen ska göras tillgänglig varje kvartal om kunden begär det och i annat fall minst två gånger per år. Enligt det allmänna råd som Energimarknadsinspektionen meddelat i anslutning till bestämmelserna får fjärrvärmeföretaget informera kunden om den historiska förbrukningen på det sätt som fjärrvärmeföretaget beslutar, t.ex. via elektroniska medier.

Enligt 6 a § andra stycket fjärrvärmelagen krävs i dag mätning minst en gång per månad. Även Energimarknadsinspektionens föreskrifter innebär att det i praktiken ställs långtgående krav på mätarnas funktion för att fjärrvärmeföretaget ska kunna tillhandahålla (rapportera) uppgifterna till fjärrvärmekunden. För att kunna leverera uppgifter om förbrukning per dag behöver mätutrustningen kunna avläsas på distans. Bestämmelserna har således resulterat i att fjärravläsbara mätsystem installerats.

Föreskrifter om funktionskrav

Det ökade kravet på tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning i bilaga 7a, punkt 2 gäller i de fall där fjärravläsbara mätsystem har installerats. Huruvida detta villkor uppfylls eller inte avgörs av medlemsstatens beslut om vilka typer av anordningar som ska anses vara fjärravläsbara. Det behöver därför införas föreskrifter om vad som avses med fjärravläsbara mätsystem och fjärravläsbar mätutrustning. Dessa ska inte kräva tillträde till enskilda enheter utan de ska kunna avläsas på distans.

Av föreskrifterna bör det även framgå vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans och i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning kan medges. Mätsystem och mätutrustning i byggnader och andra anläggningar som ägs eller disponeras

av en myndighet ska kunna undantas från funktionskraven om det är av vikt för rikets säkerhet och myndigheten begär hos fjärrvärmeföretaget att funktionskravet ska undantas.

Eftersom fjärravläsning redan tillämpas när det gäller fjärrvärme, saknas det anledning att göra någon bedömning av kostnadseffektivitet som undantag från fjärravläsning. Det bör slutligen framgå när kraven på fjärravläsbara mätsystem för nya och befintliga mätare ska börja tillämpas.

De detaljerade föreskrifter som behövs om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter. Myndigheters möjlighet att bedöma att mätsystem och mätutrustning i byggnader eller anläggningar som de äger eller disponerar ska undantas från funktionskravet kan regleras i fjärrvärmeförordningen.

8.4 Mätning, beräkning och rapportering av energianvändning

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om mätning och beräkning av energianvändning och om rapportering av information om energianvändning.

Skälen för förslaget: Om mätare har installerats, ska medlemsstaterna enligt artikel 10a i energieffektiviseringsdirektivet säkerställa att faktureringsinformation och information om energianvändning är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning i enlighet med punkterna 1 och 2 i bilaga 7a för alla slutanvändare. Artikeln har delvis samma lydelse som artikel 10.1 i det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet. Genom ändringsdirektivet klargörs att bestämmelsen omfattar alla slutanvändare, vilket inkluderar fysiska och juridiska personer som köper värme för egen slutanvändning (fjärrvärmekunder).

För att uppfylla kravet i punkt 2 i bilagan ska faktureringsinformation eller information om energianvändning tillhandahållas fjärrvärmekunderna med vissa regelbundna tidsintervall. Detta förutsätter att även mätning sker med vissa tidsintervall. Rapporteringsskyldigheten kan uppfyllas genom att fjärrvärmeföretagen antingen tillhandahåller sina kunder frekvent faktureringsinformation eller frekvent information om energianvändning. Information om energianvändningen är lättare att tillhandahålla eftersom den bara rör de kvantiteter som används och inte kostnaderna eller andra delar av faktureringsinformationen.

I de fall fjärravläsbara mätare har installerats ska faktureringsinformation eller information om energianvändning grundad på faktisk användning tillhandahållas fjärrvärmekunderna åtminstone en gång per kvartal på begäran. Om slutkunder valt att få e-faktura, och i annat fall, ska informationen tillhandahållas två gånger per år. Detta krav gäller från och med den 25 oktober 2020. Från och med den 1 januari 2022 ska informationen tillhandahållas minst varje månad. Informationen får också göras tillgänglig via internet och uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och

systemen tillåter. Värme får undantas från kravet på tillhandahållande av information varje månad utanför säsongerna för uppvärmning.

Enligt 6 a § fjärrvärmelagen är ett fjärrvärmeföretag skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tiden. Om inte avtal om kortare tidsintervall har träffats med fjärrvärmekunden, ska mängden levererad värmeenergi i en fjärrvärmekunds leveranspunkt mätas en gång per månad. Om inte annat har avtalats med fjärrvärmekunden, ska fjärrvärmeföretaget rapportera mätresultaten till kunden en gång per månad. Energimarknadsinspektionen har meddelat närmare föreskrifter om mätning av mängden levererad värmeenergi och om rapportering av mätresultaten till kunden (EIFS 2014:2). I föreskrifterna anges bland annat när rapportering av uppmätt levererad värmeenergi ska ske till fjärrvärmekunden och vad som gäller för beräknade mätvärden avlästa i efterhand. I ett allmänt råd till bestämmelserna om rapportering av mätvärden anges att ett fjärrvärmeföretags rapportering sker på det sätt som fjärrvärmeföretaget beslutar, t.ex. via elektroniska medier.

Fjärrvärmelagen är i vissa delar dispositiv i förhållande till kunder som är näringsidkare. För kunder som inte är konsumenter är det således möjligt att avtala om längre tidsintervall för rapportering av mätresultat. Avtalsfriheten omfattar dock inte den månadsvisa mätningen. För att på sikt uppfylla minimikravet i punkt 2 i bilagan behöver rapportering av mätresultaten en gång i månaden göras tvingande i förhållande till samtliga kunder.

Informationen kan tillhandahållas antingen i pappersform eller i elektronisk form, t.ex. e-post. Informationen kan också göras tillgänglig via internet och i gränssnitt såsom en webbportal eller en applikation för smarta telefoner, men i sådant fall måste kunden meddelas på något sätt vid de regelbundna intervaller som anges. I annat fall kan informationen inte anses ha tillhandahållits kunden utan bara ha gjorts tillgänglig, jfr bilagan till kommissionens rekommendation (EU) 2019/1660. Det borde därför vara möjligt för fjärrvärmeföretag och kunden att avtala om hur rapporteringen ska gå till, t.ex. via Mina sidor eller motsvarande digitala tjänster.

Bestämmelser om minsta frekvens för tillhandahållande av information om energianvändning finns i bilaga 7a till direktivet. För att underlätta genomförandet av eventuella ändringar i bilagan bör föreskrifter om krav på tidsintervall för avläsning av mätvärden och rapportering av energianvändning meddelas på lägre nivå än lag. Det förekommer att mätvärden inte kan avläsas och rapporteras på grund av tekniska problem. Hur beräkningen av användningen ska gå till kan också föreskrivas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter. Andra–fjärde styckena i 6 a § fjärrvärmelagen kan därmed utgå.

Det behövs även föreskrifter om hur fjärrvärmekunder ska tillhandahållas information om sin energianvändning. Sådana föreskrifter kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet om rapportering av information om energianvändning. Bemyndigandet kan även användas för att meddela föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av information om energianvändning av värme utanför säsong för uppvärmning.

8.5 Debitering, fakturering och faktureringsinformation

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

Ett fjärrvärmeföretags faktura till en fjärrvärmekund ska vara tydlig. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

Skälen för förslaget

Debitering och fakturering av kunder

Om mätare har installerats, ska medlemsstaterna enligt artikel 10.1 i energieffektiviseringsdirektivet säkerställa att alla slutanvändare får faktureringsinformation och information om energianvändning som är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning i enlighet med punkterna 1 och 2 i bilaga 7a. Punkt 1 i bilaga 7a ställer krav på att fakturering ska ske på grundval av faktisk användning minst en gång per år. I punkt 2 anges minsta frekvens för tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning i de fall där fjärravläsbara mätare har installerats. Medlemsstaterna får föreskriva att skyldigheten enligt artikel 10a.1 får fullgöras med hjälp av system med regelbunden självavläsning av slutkunderna genom vilket de meddelar avläsningar från sina mätare. Fakturering ska grundas på uppskattad användning eller en schablonavgift enbart där slutkunden inte har uppgett någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall.

För att genomföra kraven i ändringsdirektivet bör samtliga kunder debiteras efter sin faktiska användning. Av 6 b § första stycket fjärrvärmelagen framgår att ett fjärrvärmeföretags debitering av kunderna ska avse uppmätta mängder. För att bättre överensstämja med ändringsdirektivets krav på debitering grundad på faktisk användning bör bestämmelsen ändras så att debitering ska baseras på den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden. Den faktiska leveransen motsvaras av kundens faktiska användning. För det fall det av någon anledning inte går att mäta den faktiska leveransen ska debitering kunna baseras på en beräknad faktisk leverans.

I andra stycket samma paragraf anges att om inte annat har avtalats med fjärrvärmekunden ska debitering av kunden ske minst fyra gånger per år. Fjärrvärmelagen är även i denna del dispositiv i förhållande till kunder som är näringsidkare (jfr föregående avsnitt). Tredje stycket innehåller en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om debitering. Energimarknadsinspektionen har meddelat närmare föreskrifter om debitering av kunder (EIFS 2014:2). I föreskrifterna anges bland annat att debitering av uppmätt levererad värmeenergi ska baseras på avlästa och rapporterade mätvärden. I de

fall rapporteringsskyldigheten fullföljs i samband med fakturering ska informationen finnas med på fakturan.

Fjärrvärmelagen anger att debitering ska ske minst fyra gånger per år om inte något annat har avtalats, medan energieffektiviseringsdirektivet ställer krav på fakturering minst en gång per år. Fjärrvärmelagen är således redan tvingande i detta avseende i förhållande till fjärrvärmekunder som är konsumenter. För att uppfylla kravet i punkt 1 i bilagan behöver kravet på fakturering med visst intervall göras tvingande i förhållande till samtliga kunder.

För att underlätta genomförandet av eventuella ändringar i bilagan bör föreskrifter om krav på tidsintervall för fakturering av energianvändning meddelas på lägre nivå än lag. Likaså kan föreskrifter om att fjärrvärmeföretag kan debitera kunderna trots avsaknad av mätvärden meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om debitering och fakturering. Andra och tredje styckena i 6 b § fjärrvärmelagen kan därmed utgå.

Rapportering av faktureringsinformation till kunder

Som framgår av avsnitt 8.3 ska fjärrvärmeföretagen enligt punkt 2 i bilaga 7a i energieffektiviseringsdirektivet antingen tillhandahålla sina kunder faktureringsinformation eller information om energianvändning med vissa regelbundna tidsintervall. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför även få meddela föreskrifter om rapportering av faktureringsinformation. Faktureringsinformation kan tillhandahållas på samma sätt som information om energianvändning. Föreskrifter om tillhandahållande av faktureringsinformation till kund kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet. Bemyndigandet kan även användas för att meddela föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av faktureringsinformation av värme utanför säsong för uppvärmning.

Rapportering till energitjänsteföretag

Av artikel 10a.2 a i energieffektiviseringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska kräva att tillgänglig information om slutanvändares energifakturor och historiska användning på begäran av slutanvändaren görs tillgänglig för en av slutanvändaren utsedd leverantör av energitjänster. Bestämmelsen syftar till att möjliggöra inträde på marknaden för leverantörer av energitjänster (jfr skäl 29 i ändringsdirektivet).

Vid det tidigare genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet infördes i ellagen (1997:857) och naturgaslagen (2005:403) krav på rapportering till företag som en kund utsett (se prop. 2013/14:174 s. 154). Motsvarande krav finns inte i fjärrvärmelagen. På grund av kraven i Energimarknadsinspektionens föreskrifter för fjärrvärme finns dock förutsättningar att tillhandahålla information om historisk användning (jfr 5 kap. EIFS 2014:2).

För att genomföra direktivets krav i denna del bör det införas föreskrifter att mätresultat (historisk användning) och information om fjärrvärmekundens energifakturor på begäran av kunden ska rapporteras till en leverantör av energitjänster som kunden har utsett. Föreskrifterna kan meddelas på lägre nivå än lag.

I denna promemoria föreslås att 6 a § tredje stycket fjärrvärmelagen om att fjärrvärmeföretaget ska rapportera mätresultat till kunden en gång per månad omvandlas till ett bemyndigande att meddela föreskrifter om rapportering av information om energianvändning. Det föreslås även ett bemyndigande i 6 b § om rapportering av faktureringsinformation. Därigenom genomförs punkt 2 i bilaga 7a om krav på tidsintervall för tillhandahållande av faktureringsinformation till slutanvändare.

Med stöd av de båda bemyndigandena kan föreskrifter även meddelas om rapportering till ett energitjänsteföretag som fjärrvärmekunden utsett.

Elektronisk fakturering och faktureringsinformation

Artikel 10a.2 b i energieffektiviseringsdirektivet rör elektronisk faktureringsinformation och e-faktura. Punkten motsvarar artikel 10.3 b i det ursprungliga direktivet. Bestämmelsen har inte genomförts i fjärrvärmeregulverket. Krav på att slutkunder, i detta sammanhang fjärrvärmekunder, ska kunna välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura bör framgå av föreskrifter som kan meddelas på lägre nivå än lag. Detta kan säkerställas genom det bemyndigande som föreslås ovan om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

Information tillsammans med fakturan

Artikel 10a.2 c i energieffektiviseringsdirektivet ställer krav på att tydlig och begriplig information ska tillhandahållas slutanvändaren, dvs. fjärrvärmekunden, i eller tillsammans med fakturan. Den information som ska framgå följer av punkt 3 i bilaga 7a.

Fakturan ska innehålla information om den faktiska energianvändningen eller total värmekostnad och de aktuella priser som fakturan grundas på (led a).

Vidare ska fakturan innehålla information om den bränslemix som använts och de därmed förknippade årliga växthusgasutsläppen och en beskrivning av de olika skatter, avgifter och taxor som tillämpas. Medlemsstaterna får begränsa omfattningen av kravet på att tillhandahålla information om växthusgasutsläpp så att det endast gäller försörjning från fjärrvärmesystem med en total installerad tillförd effekt som överstiger 20 MW. När det gäller fjärrvärmekundens rätt att få information om den bränslemix som används för att tillhandahålla fjärrvärmens rätt att de metoder som används för att tillhandahålla information om bränslemix också användas för att tillhandahålla information om andelen förnybar energi som används för fjärrvärme (led b). Därmed kan delar av skyldigheten enligt artikel 24.1 i förnybartdirektivet uppfyllas (se avsnitt 8.1.1).

Fakturan ska också innehålla en jämförelse av kundens aktuella energianvändning med användningen för samma period föregående år, i grafisk form, klimatkorrigerande för värme och kyla (led c).

Därtill ska fakturan innehålla kontaktinformation (inklusive webbadresser) till organisationer för slutkunder, energimyndigheter eller liknande organ varifrån information om tillgängliga åtgärder för förbättrad energieffektivitet, jämförbara slutanvändarprofiler och objektiva tekniska specifikationer för utrustning som använder energi kan erhållas (led d).

Fakturan ska även innehålla information om relevanta förfaranden för klagomål, ombudsmanstjänster eller alternativa tvistlösningsmekanismer (led e).

Slutligen ska fakturan innehålla jämförelser med en genomsnittlig, normaliserad slutanvändare eller en jämförelseanvändare i samma användarkategori. Om kunden har e-faktura kan sådana jämförelser i stället tillhandahållas på internet med hänvisning i fakturan.

Fakturor som inte är grundade på en uppmätt faktisk användning ska innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats och åtminstone den information som avses i leden d och e.

Bestämmelserna i bilaga 7a, punkt 3 motsvarar delvis innehållet i bilaga 7, punkt 1.2 i det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet om minimi-information i fakturan. Enligt den bestämmelsen skulle medlemsstaterna säkerställa att informationen där så var lämpligt gjordes tillgänglig för slutanvändarna i tydliga och begripliga termer i eller tillsammans med deras fakturor, kontrakt, transaktioner och kvitton vid distributionsstationer. Vid genomförandet av direktivet bedömdes att kraven avseende fjärrvärmeföretagen kunde tillgodoses genom verkställighetsföreskrifter (prop. 2013/14:174 s. 151). Några sådana föreskrifter har inte antagits.

Bilaga 7 punkt 1.3 innehöll även krav på råd om energieffektivitet som bilaga till fakturor och annan återkoppling till slutanvändare, som genomförts i 6 d § första stycket fjärrvärmelagen. I tredje stycket i paragrafen regleras fjärrvärmeföretagens skyldighet att lämna information på eller tillsammans med fakturor till konsumenter. Bilaga 7 punkt 1.3 har inte någon motsvarighet i ändringsdirektivet. Bestämmelsen i 6 d § kan därför utgå. Som föreslås i avsnitt 8.1.2 ska dock fjärrvärmeföretagen fortsatt vara skyldiga att tillhandahålla denna information på sina webbplatser.

Den nya bilaga 7a punkt 3 om minimikrav på information i fakturan innehåller nu ett ovillkorligt krav på att tydlig och begriplig information ska tillhandahållas i eller tillsammans med fakturan. Informationen kan också tillhandahållas via internet, som ett komplement till informationen på fakturan. För att genomföra kravet i artikel 10a.2 c jämte bilagan bör det därför införas ett krav i fjärrvärmelagen på att energiföretagens fakturor ska vara tydliga. Det ger en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa om ett företag t.ex. utformar fakturorna på ett missvisande sätt. Kraven på information tillsammans med fakturan kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Detta underlättar genomförandet av eventuella ändringar i bilagan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vad ett fjärrvärmeföretags faktura ska innehålla och hur den ska utformas.

8.6 Tillsyn

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att ett fjärrvärmeföretag ser till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets system på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrvärmekunderna och allmänheten.

Tillsynsmyndigheten ska även ha tillsyn över att ett fjärrvärmeföretags faktura till en fjärrvärmekund är tydlig.

Tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och beslut som har meddelats med stöd av lagen och får meddela de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Skälen för förslaget: Enligt nuvarande ordning utövas tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer bestämmelserna i lagen av en tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndigheten bör också ha tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer de nya 5 a och 6 c §§ och de föreskrifter som kan meddelas med stöd av bemyndigandena i anslutning till paragraferna. Därtill föreslås att ett antal bestämmelser i lagen ersätts av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på området. Det bör även vara tydligt att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att dessa föreskrifter följs. Tillsynsmyndigheten kan besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande kan förenas med vite. Det innebär att tillsynsmyndigheten kan besluta om förelägganden för att lagens bestämmelser, föreskrifterna och besluten ska följas och för att tillsynsmyndigheten ska kunna kräva in de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Ett föreläggande kan därför rikta sig även mot någon som inte står under tillsyn enligt lagen.

I 5 § fjärrvärmeförordningen anges att Energimarknadsinspektionen ska vara tillsynsmyndighet. I förordningen anges vidare att Energimarknadsinspektionen, utöver de uppgifter som anges i 52 § fjärrvärmelagen, ska utöva tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av fjärrvärmelagen och fullgöra de uppgifter som åligger tillsynsmyndigheten enligt fjärrvärmelagen. Att tillsynsmyndigheten även ska ha tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och beslut som har meddelats med stöd av lagen är något som bör framgå av lagen. Ett tillägg om detta bör därför göras i 52 §.

8.7 Överklagande

Förslag: Beslut om förelägganden ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol även om de inte har förenats med vite.

Skälen för förslaget: Enligt 54 § fjärrvärmelagen får beslut om förelägganden som behövs för tillsynen eller för att kräva in information och som har förenats med vite överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det framstår inte som motiverat att förelägganden ska behöva vara förenade med vite för att få överklagas. Paragrafen bör därför ändras i enlighet med detta.

9 En ny fjärrkylelag

9.1 En ny lag införs

Förslag: En fjärrkylelag ska införas. Lagen ska genomföra det ändrade energieffektiviseringsdirektivet i de delar som rör mätning och debitering samt information till kunderna om användningen av fjärrkyla.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 6.2 finns det behov av att reglera överföring och leverans av fjärrkyla till slutkunder.

Fjärrvärme och fjärrkyla har mycket gemensamt, och det är i stor utsträckning samma aktörer som tillhandahåller de båda energibärarna. Detta kan tala för att de bör regleras i samma regelverk. Det finns dock flera skäl som talar emot det.

Frågor om mätning av olika energislag regleras i dag i separata regelverk, såsom ellagen, naturgaslagen och fjärrvärmelagen. Dessa regelverk har tillkommit vid olika tidpunkter och har till viss del olika syften. Fjärrvärmelagen har funnits i drygt ett decennium och mätning har skett betydligt längre än så. Syftet med lagen är att stärka fjärrvärmekundernas ställning och öka insynen i en fjärrvärmeverksamhet då enskilda fjärrvärmekunder blivit allt vanligare (se prop. 2007/08:60). Genom de ändringar som gjordes vid genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet stärktes kravet på information till fjärrvärmekunderna ytterligare (se prop. 2013/14:174). Fjärrvärmelagen reglerar även bland annat tillträde till fjärrvärmenätet, medling vid tvister och redovisning av fjärrvärmeverksamhet.

Ett regelverk för fjärrkyla bör för närvarande begränsas till det som krävs enligt energieffektiviseringsdirektivet. Det behövs ytterligare underlag för att motivera en bredare reglering, om t.ex. tillträde till fjärrkylenät, medling vid tvister och redovisning av fjärrkyleverksamhet. Syftet med energieffektiviseringsdirektivet i detta hänseende är begränsat jämfört med den svenska fjärrvärmelagens nuvarande regelverk. Det är därför lämpligt att införa kraven när det gäller fjärrkyla i en ny lag.

9.2 Lagens innehåll och tillämpningsområde

Förslag: Lagen ska innehålla bestämmelser om mätning och debitering av den faktiska energianvändningen och information om energianvändningen i syfte att ge fjärrkylekunder större incitament att styra sin energianvändning.

Med fjärrkyleverksamhet ska avses distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylningsändamål (fjärrkyla), om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

En fjärrkyleverksamhet ska även omfatta produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

Skälen för förslaget

Lagens innehåll

Lagen genomför artiklarna 9a, 10a, 11a och 13 i det ändrade energieffektiviseringsdirektivet i de delar som avser fjärrkyla. För att genomföra direktivet i denna del införs det i den nya lagen bestämmelser om mätning och debitering av den faktiska energianvändningen i fråga om fjärrkyla och information om energianvändningen. Syftet med bestämmelserna är att ge fjärrkylekunderna större incitament att styra sin energianvändning.

Lagens tillämpningsområde

Fjärrvärme är definierat som distribution i rörledningar av hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning (se 1 § fjärrvärmelagen). Fjärrkyla innebär i stället att värme tas från en kund och förs till ett fjärrkyleföretag som därefter återför kyla till kunden. Lagen bör därför avse distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylningsändamål (fjärrkyla).

Liksom fjärrvärmelagen bör fjärrkylelagen omfatta fjärrkyleverksamheter som erbjuder en obestämd grupp mottagare leverans av fjärrkyla genom en anslutning till verksamheten. Ett fastighetsinternt rörledningssystem som används för att distribuera kyla till de lägenheter, lokaler och andra utrymmen som finns i byggnaden eller i fastigheten bör inte omfattas av regleringen. En kylcentral med tillhörande rörledningar som anläggs av en samfällighet och som till övervägande del används för att kyla ner byggnaderna på de fastigheter som ingår i samfälligheten är exempel på en verksamhet som inte heller bör omfattas av en reglering. Detsamma bör gälla en fastighet som har en kylcentral med tillhörande rörledningar och som till övervägande del använder anläggningen för att kyla det egna byggnadsinnehavet.

De som vill anslutas får betala vad anslutningen kostar. Kostnaden ökar med avståndet från ledningarna. På ett visst avstånd från rörledningarna är det därför inte längre ekonomiskt lönsamt att ansluta någon till fjärrkyleverksamheten. En fjärrkyleverksamhet är således i praktiken alltid begränsad till ett visst geografiskt område. Omfattningen av området har dock ingen betydelse för frågan om huruvida en verksamhet ska omfattas av en reglering av fjärrkyleverksamhet.

Med fjärrkyleverksamhet bör således avses distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylningsändamål (fjärrkyla), om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

Fjärrkyleverksamhet verkar under motsvarande premisser som fjärrvärme. I likhet med fjärrvärmeföretag producerar ett fjärrkyleföretag ofta den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna. Sådan produktion bör därför ingå i fjärrkyleverksamheten. Om fjärrkylan däremot produceras av någon annan än fjärrkyleföretaget, bör produktionen inte omfattas av regleringen. I likhet med fjärrvärmeföretag säljer ett fjärrkyleföretag också nästan alltid den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna och som företaget även producerat (jfr prop. 2007/08:60 s. 24 och Energimarknadsinspektionens rapport Ei R2013:18). Ett fjärrkyleföretag svarar därmed oftast både för distributionen och försäljningen av fjärrkyla. Ett fjärrkyleföretags försäljning av fjärrkyla till kunderna bör därför anses ingå i fjärr-

kyleverksamheten. Om ett fjärrkyleföretag endast står för distributionen av fjärrkylan medan någon annan säljer kylan till kunderna, är endast distributionen att anse som fjärrkyleverksamhet. En verksamhet som endast innebär försäljning av kyla bör inte omfattas av lagen.

9.3 Fjärrkyleföretag och fjärrkylekund

Förslag: Lagen ska innehålla definitioner av fjärrkyleföretag och fjärrkylekund.

Skälen för förslaget: Lagen ska reglera förhållandet mellan fjärrkyleföretaget och fjärrkylekunden. För att det ska vara tydligt vem bestämmelserna i lagen riktar sig till bör dessa uttryck definieras i lagen.

I 2 § fjärrvärmelagen definieras ett fjärrvärmeföretag som en juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksamhet. Av 3 § följer att det som föreskrivs i fråga om fjärrvärmeföretag även ska gälla fysiska personer som bedriver fjärrvärmeverksamhet. I artikel 2.20 i energieffektiviseringsdirektivet definieras energidistributör som en fysisk eller juridisk person, inklusive en systemansvarig för distributionssystem, som ansvarar för transport av energi för leverans till slutkunder eller till distributionsstationer som säljer energi till slutkunder. I artikel 2.21 definieras systemansvarig för distributionssystem enligt definitionen i direktiven 2009/72/EG respektive 2009/73/EG, som omfattar både fysiska och juridiska personer. Lagen bör därför omfatta både juridiska och fysiska personer som bedriver fjärrkyleverksamhet. Fjärrkyleverksamhet kan därför definieras som en juridisk eller fysisk person som bedriver fjärrkyleverksamhet.

I 2 § fjärrvärmelagen definieras vidare en fjärrvärmekund som den som ingått ett avtal om fjärrvärme med ett fjärrvärmeföretag. I artikel 2.23 i energieffektiviseringsdirektivet definieras en slutkund som en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning. Fjärrkylekund kan därför, på motsvarande sätt som i fjärrvärmelagen, definieras som den som ingått ett avtal om leverans av fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag.

9.4 Information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrkylesystem

Förslag: Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrkylekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 6.7 innehåller artikel 24.1 i förnybartdirektivet ett krav på att slutkonsumenter ska tillhandahållas information om energiprestanda och andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla på ett lättillgängligt sätt.

När det gäller fjärrkyla är det fjärrkyleföretaget som kan tillhandahålla denna information. Det bör därför, på motsvarande sätt som i fjärrvärmelagen, införas en skyldighet för fjärrkyleföretag att lämna information om energiprestanda och andelen förnybar energi i sina system. I enlighet med de överväganden som görs när det gäller ändringarna i fjärrvärmelagen bör fjärrkyleföretag se till att den aktuella informationen på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrkylekunderna och allmänheten (se avsnitt 8.2.1).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör även när det gäller fjärrkyla få meddela ytterligare föreskrifter om information om energiprestanda och andelen förnybar energi.

9.5 Mätning, rapportering och funktionskrav för mätsystem

Förslag: Ett fjärrkyleföretag ska vara skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om mätning av energianvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

- beräkning av energianvändning,
- rapportering av information om mätning och beräkning av energianvändning, och
- de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Skälen för förslaget

Fjärrkyleföretag ska mäta mängden levererad värmeenergi och redovisa resultaten av dessa mätningar

Enligt artikel 9a i energieffektiviseringsdirektivet ska slutkunder av fjärrkyla tillhandahållas mätare. Det bör därför på samma sätt som i 6 a § fjärrvärmelagen införas en skyldighet för fjärrkyleföretagen att mäta kundernas energianvändning.

Kravet på mätning innebär att fjärrkyleföretaget även behöver tillhandahålla utrustning för detta. Det är således fjärrkyleföretaget som installerar och äger den mätutrustning som krävs för att mäta och rapportera energitaget i kundens leveranspunkt. Fjärrkyleföretaget äger däremot inte det interna nät som transporterar energin vidare på kundens fastighet eller i någon annans byggnad. Enligt 2 kap. 1 § jordabalken hör anläggning som har anbragts inom fastigheten för stadigvarande bruk till fastigheten. Av 2 kap. 2 § jordabalken följer att ledningar och rörstammar utgör byggnadstillbehör.

För att uppfylla minimikravet i punkt 2 i bilaga 7a till energieffektiviseringsdirektivet om frekvensen för tillhandahållandet av faktureringsinformation eller användningsinformation (information om energianvändning) bör det även införas en skyldighet för fjärrkyleföretagen att se till att mätning sker med vissa tidsintervall och att resultatet av dessa mätningar redovisas.

I de fall fjärravläsbara mätare har installerats ska faktureringsinformation eller information om energianvändning grundad på faktisk användning tillhandahållas slutanvändare åtminstone en gång per kvartal på begäran. Om slutkunder valt att få e-faktura, och i annat fall, ska informationen tillhandahållas två gånger per år. Kravet gäller från och med den 25 oktober 2020. Från och med den 1 januari 2022 ska sådan information tillhandahållas minst varje månad. Informationen får också göras tillgänglig via internet och uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och systemen tillåter. Kyla får undantas från kravet att tillhandahålla information varje månad utanför säsongen för kylning.

Rapporteringsskyldigheten kan alltså uppfyllas genom att fjärrvärmeföretagen antingen tillhandahåller sina kunder frekvent faktureringsinformation eller frekvent information om energianvändning. Information om energianvändning är lättare att tillhandahålla eftersom den bara rör de kvantiteter som används och inte kostnaderna eller andra delar av faktureringsinformationen.

Mot denna bakgrund behöver det införas föreskrifter om hur mätning och rapportering av mängden levererad värmeenergi för avkylningsändamål ska ske. Sådana föreskrifter kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Detta underlättar genomförandet av eventuella ändringar av energi-effektiviseringsdirektivet och dess bilagor samt genomförandet av den stegvisa ökningen av frekvensen för tillhandahållande av information om energianvändning. Det förekommer att mätvärden inte kan avläsas och rapporteras på grund av tekniska problem. Hur beräkningen av användningen ska gå till i sådana fall kan också föreskrivas på lägre nivå än lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därmed få meddela föreskrifter om mätning, beräkning och rapportering av information om energianvändning. Med stöd av bemyndigandena kan föreskrifter meddelas om hur mätning, beräkning och rapportering ska ske och tidsintervaller för avläsning och rapportering av mätvärden.

Det behövs även föreskrifter om hur fjärrkylekunder ska tillhandahållas information om sin energianvändning. Sådana föreskrifter kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet om rapportering av information om energianvändning. Bemyndigandet kan även användas för att meddela föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av information om energianvändning av kyla utanför säsong för kylning.

Funktionskrav för mätsystem och mätutrustning

Kravet på tätare mätningar förutsätter att mätare med möjlighet till fjärravläsning installeras. Artikel 9c i energieffektiviseringsdirektivet innehåller därför nya krav på att mätare som används för mätning i enlighet med artikel 9a ska utgöras av fjärravläsbara mätsystem. Nya mätare som installeras ska uppfylla kravet efter den 25 oktober 2020. Redan installerade mätare som inte är fjärravläsbara ska göras fjärravläsbara eller ersättas med fjärravläsbara mätsystem senast den 1 januari 2027, om inte medlemsstaten visar att detta inte är kostnadseffektivt.

Direktivet innehåller inte någon definition av vad som utgör en fjärravläsbar anordning, men utgångspunkten är enligt skäl 33 i ändringsdirektivet att fjärravläsbara anordningar inte kräver tillträde till enskilda lägenheter eller enheter för avläsning. Det står medlemsstaterna fritt att

besluta huruvida walk-by- eller drive-by-teknik ska anses vara fjärravläsbar eller inte. Valet har betydelse för genomförandet av direktivets krav på information. När fjärravläsbara mätare installeras ställs ökade krav på frekvensen för faktureringsinformation och information om energianvändning (bilaga 7a punkt 2). Målet är att användarna ska få information minst varje månad.

Som konstateras i avsnitt 6.4 behöver det för att uppfylla kravet i artikel 9c införas en möjlighet att föreskriva om funktionskrav för mätsystem för mätning av fjärrkyla.

Det ökade kravet på tillhandahållande av information i bilaga 7a punkt 2 gäller i de fall där fjärravläsbara mätsystem har installerats. Huruvida detta villkor uppfylls eller inte avgörs av medlemsstatens beslut om vilka typer av anordningar som ska anses vara fjärravläsbara. Det behöver därför införas föreskrifter om vad som avses med fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning.

Av föreskrifterna bör det även framgå vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans och i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning kan medges. Mätsystem och mätutrustning i byggnader och andra anläggningar som ägs eller disponeras av en myndighet ska kunna undantas från funktionskraven om det är av vikt för rikets säkerhet och myndigheten begär hos fjärrkyleföretaget att funktionskravet ska undantas.

De mätare som finns på marknaden är i allmänhet fjärravläsbara, även om det kan finnas enskilda undantag. Eftersom fjärravläsning redan tillämpas när det gäller fjärrkyla finns det ingen anledning att göra någon bedömning av kostnadseffektivitet som undantag från fjärravläsning. Det bör slutligen framgå när kraven på fjärravläsbara mätsystem för nya och befintliga mätare ska börja tillämpas.

Föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla kan meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter. Myndigheters möjlighet att bedöma att mätsystem och mätutrustning i byggnader eller anläggningar som de äger eller disponerar ska undantas från funktionskravet kan regleras i förordning.

9.6 Debitering, fakturering och faktureringsinformation

Förslag: Ett fjärrkyleföretags debitering av en fjärrkylekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

Ett fjärrkyleföretags faktura till en fjärrkylekund ska vara tydlig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

Ett fjärrkyleföretag ska inte få ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrkylekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Skälen för förslaget

Debitering och fakturering av kunder

Som konstateras i avsnitt 6.5 behöver det införas bestämmelser om debitering och tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning för fjärrkyla för att uppfylla kraven i artikel 10a och bilaga 7a i energieffektiviseringsdirektivet.

Om mätare har installerats, ska medlemsstaterna enligt artikel 10a.1 säkerställa att alla slutanvändare får faktureringsinformation och information om energianvändning som är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning i enlighet med punkterna 1 och 2 i bilaga 7a. Bestämmelsen omfattar även fjärrkylekunder. I punkt 1 anges att fakturering ska ske minst en gång per år på grundval av faktisk användning. I punkt 2 anges minsta frekvens för tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning i de fall där fjärravläsbara mätare har installerats. Medlemsstaterna får föreskriva att skyldigheten enligt artikel 10a.1 får fullgöras med hjälp av system med regelbunden självavläsning av slutkunderna genom vilket de meddelar avläsningar från sina mätare. Fakturering ska grundas på uppskattad användning eller en schablonavgift enbart där slutkunden inte har uppgett någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall.

I föregående avsnitt föreslås en skyldighet för fjärrkyleföretagen att mäta kundernas energianvändning. Med stöd av det föreslagna bemyndigandet om rapportering av information om energianvändning kan det föreskrivas en skyldighet för fjärrkyleföretag att redovisa resultaten av dessa mätningar och tidsintervaller för mätning och rapportering. Det kan också införas en bestämmelse om att debitering ska ske baserad på faktisk levererad energianvändning. Den faktiska leveransen motsvaras av kundens faktiska användning. Med tätare mätningar och debiteringar kan kunderna få en bättre avstämning och en mer direkt koppling mellan användning och debitering. De kan kontinuerligt följa sin användning under året och får kunskap om hur användningen och kostnaden för denna

varierar under året. Ett syfte med sådana bestämmelser är att kunderna genom prissignaler ska ges incitament att styra sin egen energianvändning. Då finns det möjlighet för dem att, genom att ändra sitt beteendemönster eller vidta andra åtgärder, åstadkomma en energieffektivisering och därmed också en lägre kostnad för sin användning av kyla. I de fall det av någon anledning inte går att mäta den faktiska leveransen bör debiteringen kunna baseras på en beräknad faktisk leverans.

Det behöver även införas bestämmelser som reglerar minsta tidsintervall för debitering. För att underlätta genomförandet av eventuella ändringar i bilagan bör föreskrifter om krav på tidsintervall för fakturering av energianvändning meddelas på lägre nivå än lag. Likaså kan föreskrifter om att fjärrkyleföretag kan debitera kunderna trots avsaknad av mätvärden meddelas på lägre nivå än lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om debitering och fakturering.

Rapportering av faktureringsinformation till kunder

Som framgår av avsnitt 9.5 ska fjärrkyleföretagen antingen tillhandahålla sina kunder faktureringsinformation eller information om energianvändning med vissa regelbundna tidsintervall. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför även få meddela föreskrifter om rapportering av faktureringsinformation.

Informationen kan tillhandahållas antingen i pappersform eller i elektronisk form, t.ex. e-post. Informationen kan också göras tillgänglig via internet och gränssnitt såsom en webbportal eller en applikation för smarta telefoner, men i sådant fall måste kunden meddelas på något sätt vid de regelbundna intervaller som anges. I annat fall kan informationen inte anses ha tillhandahållits kunden utan bara ha gjorts tillgänglig.

I enlighet med punkt 3 i bilaga 7a i energieffektiviseringsdirektivet ges vissa förutsättningar när det gäller den information som måste tillhandahållas kunderna vid kortare intervaller än ett år. Minimikravet är att informationen innehåller grundläggande uppgifter om hur den faktiska användningen har utvecklats. Denna information kan t.ex. kombineras med uppskattningar om hur den tendens som iakttagits kan påverka kundens framtida användning och hur nivån på fakturan kommer att se ut om användningen fortsätter på samma sätt. Om faktureringen sker samtidigt med att informationen enligt punkt 2 i bilagan tillhandahålls så anger punkt 3 i bilagan minimikraven för innehållet i faktureringsinformationen (se nedan).

Föreskrifter om tillhandahållande av faktureringsinformation till kunder kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet om rapportering av faktureringsinformation. Bemyndigandet kan även användas för att meddela föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av faktureringsinformation av kyla utanför säsong för kylning.

Rapportering till energitjänsteföretag

Av artikel 10a.2 a i energieffektiviseringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska kräva att tillgänglig information om slutanvändares energifakturor och historiska användning på begäran av slutanvändaren görs tillgänglig för en av slutanvändaren utsedd leverantör av energitjänster.

Bestämmelsen syftar till att möjliggöra inträde på marknaden för leverantörer av energitjänster (jfr skäl 29 i ändringsdirektivet).

Krav på att tillgänglig information om mätresultat (historisk användning) och energifakturor på begäran av fjärrkylekunden ska rapporteras till en leverantör av energitjänster som fjärrkylekunden har utsett bör framgå av föreskrifter som kan meddelas på lägre nivå än lag. Ovan och i avsnitt 9.5 föreslås bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om rapportering av information om energianvändning och faktureringsinformation. Med stöd av bemyndigandena kan föreskrifter även meddelas om rapportering till ett energitjänsteföretag som fjärrkylekunden utsett.

Elektronisk fakturering och faktureringsinformation

Enligt artikel 10a.2 b i energieffektiviseringsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att slutkunder kan välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura. Krav på att fjärrkylekunder ska kunna välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura bör framgå av föreskrifter som kan meddelas på lägre nivå än lag och kan säkerställas genom de föreslagna bemyndigandena om fakturering och om rapportering av faktureringsinformation.

Information tillsammans med fakturan

Artikel 10a.2 c i energieffektiviseringsdirektivet ställer krav på att tydlig och begriplig information ska tillhandahållas slutanvändaren i eller tillsammans med fakturan. Den information som ska framgå följer av bilaga 7a punkt 3.

Fakturan ska innehålla information om den faktiska energianvändningen eller total värmekostnad och de aktuella priser som fakturan grundas på (led a).

Vidare ska fakturan innehålla information om den bränslemix som använts och de därmed förknippade årliga växthusgasutsläppen och en beskrivning av de olika skatter, avgifter och taxor som tillämpas. Medlemsstaterna får begränsa omfattningen av kravet på att tillhandahålla information om växthusgasutsläpp så att det endast gäller försörjning från fjärrvärmesystem med en total installerad tillförd effekt som överstiger 20 MW. När det gäller fjärrkylekundens rätt att få information om den bränslemix som används för att tillhandahålla fjärrkylan kan de metoder som används för att tillhandahålla information om bränslemix också användas för att tillhandahålla information om andelen förnybar energi som används för fjärrkyla (led b). Därmed kan delar av skyldigheten enligt artikel 24.1 i förnybartdirektivet uppfyllas (se avsnitt 7.4).

Fakturan ska också innehålla en jämförelse av kundens aktuella energianvändning med användningen för samma period föregående år, i grafisk form, klimatkorigerande för värme och kyla (led c).

Därtill ska fakturan innehålla kontaktinformation (inklusive webbadresser) till organisationer för slutkunder, energimyndigheter eller liknande organ varifrån information om tillgängliga åtgärder för förbättrad energieffektivitet, jämförbara slutanvändarprofiler och objektiva tekniska specifikationer för utrustning som använder energi kan erhållas (led d). Fakturan ska även innehålla information om relevanta förfaranden för

klagomål, ombudsmanstjänster eller alternativa tvistlösningsmekanismer (led e).

Slutligen ska fakturan innehålla jämförelser med en genomsnittlig, normaliserad slutanvändare eller en jämförelseanvändare i samma användarkategori. Om kunden har e-faktura kan sådana jämförelser i stället tillhandahållas på internet med hänvisning i fakturan.

Fakturor som inte är grundade på uppmätt faktisk användning ska innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats och åtminstone den information som avses i leden d och e.

Den nya bilaga 7a punkt 3 om minimikrav på information i fakturan innehåller nu ett ovillkorligt krav på att tydlig och begriplig information ska tillhandahållas i eller tillsammans med fakturan. Informationen kan också tillhandahållas via internet, som ett komplement till informationen på fakturan. För att genomföra kravet i artikel 10a.2 c jämte bilagan bör det införas ett krav i lagen på att energiföretagens fakturor ska vara tydliga. Det ger en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa om ett företag t.ex. utformar fakturorna på ett missvisande sätt. Kraven på information tillsammans med fakturan kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Detta underlättar genomförandet av eventuella ändringar i bilagan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vad ett fjärrkyleföretags faktura ska innehålla och hur den ska utformas.

Kostnaden för tillgång till fakturor och faktureringsinformation

Av artikel 11a.1 i energieffektiviseringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna får alla sina fakturor och sin faktureringsinformation om energianvändning utan kostnad och att slutanvändare utan kostnad och på lämpligt sätt kan få tillgång till uppgifter om sin energianvändning.

För att tillgodose kravet bör fjärrkyleföretagen förbjudas att debitera kunderna särskilt för tillhandahållande av fakturor och faktureringsinformation om energianvändning. Förbuden bör på samma sätt som för fjärrvärme begränsas till att det endast är ordinarie fakturor som omfattas. Även om frågan inte uppmärksammas i ändringsdirektivet så är det en fortsatt rimlig tolkning att företagen måste få en möjlighet att debitera dröjsmålsränta och inkassoavgifter i enlighet med nu gällande lagstiftning. Kravet att tillhandahålla fakturor utan kostnad förhindrar inte heller att rabatter erbjuds kunder som väljer ett visst leveranssätt för fakturering (jfr EU-domstolens dom i mål C-294/18).

9.7 Tillsyn

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

Skälen för förslaget: Av artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet framgår att medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner vid överträdelse av nu aktuella direktivkrav.

För att säkerställa att de föreslagna bestämmelserna får effekt är det viktigt att kontrollera att fjärrkyleföretagen följer dem. En tillsynsmyndighet bör därför utöva tillsyn över att fjärrkyleföretag följer bestämmelserna i lagen och de föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten bör ha befogenhet att kräva in uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. För det fall tillsynsmyndigheten finner att ett fjärrkyleföretag inte följer gällande bestämmelser bör tillsynsmyndigheten ha befogenhet att förelägga fjärrkyleföretaget att agera på ett visst sätt och därigenom tvinga företaget till rättelse. Tillsynsmyndigheten bör även ha befogenhet att förelägga fjärrkyleföretag eller någon som inte står under tillsyn enligt lagen att komma in med uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. För att vara en effektiv sanktion bör ett föreläggande kunna förenas med vite.

Inriktningen är att utse Energimarknadsinspektionen att vara tillsynsmyndighet. Detta kan regleras i förordning. Energimarknadsinspektionen ansvarar i dag för tillsynen på andra energimarknader, särskilt efterlevnaden av ellagen, naturgaslagen och fjärrvärmelagen. Myndigheten har även erfarenhet av fjärrkyla, t.ex. genom en kartläggning av marknaden för fjärrkyla (rapport Ei R2013:18), som grund för eventuell reglering av fjärrkylemarknaden. Det finns också vissa likheter mellan marknaderna för fjärrvärme och fjärrkyla, vilket motiverar att Energimarknadsinspektionen även får ansvar för tillsyn av efterlevnaden av lagen om fjärrkyla.

9.8 Överklagande

Förslag: Tillsynsmyndighetens beslut om förelägganden ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt lagen ska inte få överklagas.

Skälen för förslaget: Enligt 54 § fjärrvärmelagen får ett beslut om föreläggande och en begäran om information som har förenats med vite överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. I avsnitt 8.7 föreslås att ett beslut om föreläggande inte längre ska behöva vara förenat med vite för att få överklagas.

Det framstår som lämpligt att samma ordning som föreslås för överklagande enligt fjärrvärmelagen även ska gälla enligt denna lag. De beslut som tillsynsmyndigheten meddelar bör därför få överklagas till allmän

förvaltningsdomstol, med krav på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Enligt 14 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar kommer därmed överklaganden att prövas av den förvaltningsrätt i vars domkrets tillsynsmyndigheten i fråga är belägen.

Av tydlighetsskäl bör det anges att andra beslut enligt lagen än om förelägganden inte får överklagas.

10 En ny lag om energimätning i byggnader

10.1 En ny lag införs

Förslag: En ny lag om energimätning i byggnader ska ersätta den tidigare lagen med samma namn. Lagen ska innehålla bestämmelser om energimätning i lägenheter och om information till lägenhetsinnehavare om energianvändning i syfte att ge dem större incitament att minska sin energianvändning.

Skälen för förslaget: Genom ändringsdirektivet har energieffektiviseringsdirektivets krav på individuell mätning och debitering fått ett delvis annat tillämpningsområde. Som konstateras i avsnitt 6.1 finns det inte längre ett behov av reglering av individuell mätning av el och naturgas vid uppförande av en byggnad och vid ombyggnad. Även kraven på individuell mätning av energi för värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk har ändrats. Det har också förtydligats att slutanvändare utan direkta och individuella avtal med en energileverantör ska ha rätt till faktureringsinformation och information om energianvändning i enlighet med direktivets krav. Ändringsdirektivet kräver därför åtskilliga ändringar av lagen (2014:267) om energimätning i byggnader. Vidare finns det behov av ytterligare reglering i flera avseenden.

De lagändringar som krävs är sammanfattningsvis så omfattande att den nuvarande lagen om energimätning i byggnader bör ersättas av en ny lag.

Den nuvarande lagen innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter. I den nya lagen införs också nya bestämmelser om information till lägenhetsinnehavare om energianvändning. Syftet med de nya bestämmelserna är att ge lägenhetsinnehavarna större incitament att minska sin energianvändning. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäster och bostadsrättshavare.

10.2 Mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk

10.2.1 Krav på mätning i befintliga byggnader

Förslag: Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med värme från en central källa eller från ett system för fjärrvärme, ska se till att den energi som används för att påverka varje lägenhets inomhusklimat kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme ska se till att varje lägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

- i vilka fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader,
- vilka mätmetoder som ska tillämpas vid mätning av värme i befintliga byggnader, och
- de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning för mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk ska uppfylla.

Skälen för förslaget

Ändringsdirektivet innehåller ett generellt krav på individuell mätning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader

Individuell mätning och kostnadsfördelning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk regleras i artikel 9b i energieffektiviseringsdirektivet. Kraven i artikeln är i stort sett desamma som tidigare. Individuella mätare ska installeras i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden, dvs. byggnader som innehåller både bostäder och lokaler, för att mäta användningen av värme, kyla eller tappvarmvatten för hushållsbruk i varje enhet. Flerbostadshuset eller byggnaden med både bostäder och lokaler ska ha en central källa för värme eller kyla, eller försörjas från ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla. Mätning i varje enhet ska ske där det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt i den meningen att det är proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar. Genom ändringsdirektivet klargörs att det vid bedömningen av om individuell mätning är kostnadseffektiv kan tas hänsyn till verkan av andra konkreta, planerade åtgärder i en viss byggnad, t.ex. en kommande energieffektiviserande renovering (skäl 30). Alternativt ska individuella värmekostnadsfördelare användas efter motsvarande bedömning. Nytt är att medlemsstaterna tydligt ska ange och offentliggöra de generella

kriterierna, metoderna och/eller förfarandena för att fastställa avsaknad av teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet.

Individuell mätning innebär krav på mätning av varje enhet, typiskt sett en lägenhet, när lägenhetsinnehavaren inte är slutkund i den mening som avses i artikel 9a.1 i direktivet. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäster och bostadsrättshavare. Kravet omfattar samtliga uppvärmnings- och kylkällor, även sådana som finns centralt i byggnaden eller sådana som t.ex. en byggnadsägare har installerat för att försörja flera byggnader.

Individuell mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader

En majoritet av flerbostadshusen och byggnaderna med både bostäder och lokaler i Sverige försörjs med värme och tappvarmvatten för hushållsbruk från ett fjärrvärmenät eller en central källa. De omfattas således redan av kravet på individuell mätning. Som konstateras i avsnitt 6.3 är fjärrkylmarknaden mycket begränsad och det finns få flerbostadshus eller byggnader med både bostäder och lokaler som är anslutna till fjärrkyla. Det finns således inget behov av att i nuläget reglera individuell mätning och debitering av kyla.

Sverige har genomfört direktivets bestämmelser om individuell mätning och debitering genom ändringar i jordabalken och bostadsrättslagen (1991:614) och genom lagen om energimätning i byggnader (se prop. 2013/14:174). Kompletterande bestämmelser finns i förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader. Regelverket om energimätning i byggnader reglerar förhållandet mellan fastighetsägare och slutanvändare i enskilda lägenheter.

Lagen om energimätning i byggnader gäller, förutom flerbostadshus, byggnader som innehåller både bostäder och lokaler. Med ett flerbostadshus avses i byggsammanhang ett bostadshus med minst tre bostadslägenheter (TNC 95) där minst 50 procent av byggnadens area ska utgöras av bostäder. Med en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler avses detsamma som i fastighetstaxeringsregistret, dvs. en byggnad som innehåller en eller flera bostäder och lokaler. Denna kategori ingår i fastighetsregistrets kategori för flerbostadshus. En lägenhet kan utgöra bostadslägenhet eller lokal. Med bostadslägenhet avses en lägenhet som upplåtits för att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad. Med lokal avses en annan lägenhet än bostadslägenhet (12 kap. 1 § tredje stycket jordabalken). I lokaler kan skilda verksamheter bedrivas av olika näringsidkare.

I 7 § lagen om energimätning i byggnader ställs krav på den som äger en byggnad att installera system för individuell mätning av den energi som används för inomhusklimatet i varje lägenhet. Samma krav på mätning gäller enligt 8 § för en lägenhets användning av tappvarmvatten. Kraven gäller dock bara om åtgärden är tekniskt genomförbar och kostnadseffektiv. Bestämmelserna som rör befintliga byggnader bör föras över till den nya lagen, men bör begränsas till de byggnader som omfattas av artikel 9b i ändringsdirektivet. I enlighet med den nya lydelsen av direktivet bör det anges att åtgärden ska vara proportionell i förhållande till möjliga energibesparingar i stället för som hittills att den ska vara kostnadseffektiv. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Kravet på att åtgärden ska vara

kostnadseffektiv i den meningen att den är proportionell i förhållande till möjliga energibesparingar ska fortsatt gälla (jfr prop. 2013/14:174 s. 129 f.).

Föreskrifter om generella kriterier för avsaknad av teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet

Enligt artikel 9b.1 andra stycket i energieffektiviseringsdirektivet ska det på nationell nivå fastställas generella kriterier för när det inte är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt med individuell mätning.

Enligt 7 och 8 §§ lagen om energimätning i byggnader får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om i vilka fall som kostnadseffektivitet respektive teknisk genomförbarhet ska anses föreligga. Bemyndigandena bör föras över till den nya lagen och justeras efter den nya lydelsen av direktivet.

Regeringen beslutade den 1 november 2019 att införa krav på individuell mätning och debitering (IMD) av värme och tappvarmvatten i befintliga byggnader i vissa fall, se förordningen (2019:656) om ändring i förordningen (2014:348) om energimätning i byggnader. Bestämmelserna, som träder i kraft den 1 juli 2021, har tagit sin utgångspunkt i artikel 9b i energieffektiviseringsdirektivet.

Förordningsändringen innebär att ägare av flerbostadshus i Jämtlands, Västerbottens eller Norrbottens län som har en energiprestanda uttryckt som ett primärenergital över 180 kWh/m² och år ska installera system för IMD av värme. Krav ställs även på den som äger ett flerbostadshus i något av landets övriga län som har ett primärenergital över 200 kWh/m² och år att installera system för IMD av värme senast 1 juli 2021. I första hand gäller att värmemätare ska installeras. Om det inte är lönsamt eller tekniskt möjligt, ska värmekostnadsfördelare installeras. Undantag från kraven får göras om fastighetsägaren kan visa att varken ett system för individuell mätning eller installation av värmekostnadsfördelare är lönsamt eller tekniskt möjligt för en specifik byggnad.

Vid de fall där installation av värmemätare eller värmekostnadsfördelare är lönsamt och tekniskt möjligt kan fastighetsägare i stället visa på planer att renovera byggnaden så att tröskelvärdena för energiprestanda för IMD underskrids eller att den förbättrade energiprestandan gör att individuell mätning och debitering inte längre är lönsam. Byggnaden undantas då från kravet på installation.

Krav ställs även på att införa IMD av tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga flerbostadshus då de byggs om, men bara i de fall ombyggnaden innefattar en ny installation av tappvarmvatten för hushållsbruk eller en väsentlig ändring av befintliga installationer. Undantag är möjligt om fastighetsägaren kan visa att ett system för individuell mätning inte är lönsamt, inklusive tekniskt möjligt, för en specifik byggnad.

Boverket har meddelat föreskrifter och allmänna råd om energimätning i byggnader (BFS 2020:3). Föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om beräkning av primärenergital för energimätning samt kriterier för teknisk genomförbarhet, proportionalitet och energieffektiviserande åtgärder.

Förordningen och föreskrifterna innehåller nu specifika kriterier som fastställer i vilka byggnader och under vilka omständigheter installation

för IMD ska vara obligatorisk. Dessa bestämmelser genomför kravet i artikel 9b.1 i energieffektiviseringsdirektivet.

Fastighetsägare som äger byggnader som ligger över ovan nämnda gränsvärden och därför kan omfattas av kraven på installation kan tillämpa ett kalkylverktyg för att avgöra om det är lönsamt att installera värmemätare eller värmekostnadsfördelare på lägenhetsnivå. För att minska fastighetsägarnas kostnader för att uppfylla kraven bör en statlig myndighet, lämpligen Boverket, ta fram och tillhandahålla ett kalkylverktyg som underlättar beräkningen av installationens lönsamhet. Ett sådant verktyg kan även underlätta tillsynen av om lagens krav uppfylls.

Kalkylverktyget bör dock inte vara obligatoriskt att tillämpa, utan fastighetsägarnas ansvar bör begränsas till att påvisa om de omfattas av lagkraven eller inte. Att göra ett kalkylverktyg obligatoriskt att använda skulle hindra fastighetsägare att använda sig av andra verktyg för att visa huruvida de omfattas av lagkraven, vilket riskerar att öka kostnaderna för fastighetsägare.

Ändrade viktningfaktorer för individuell mätning av värme

Sedan den 1 september 2020 gäller ändrade viktningfaktorer mellan olika energibärare som används för att bestämma en byggnads energiprestanda, uttryckt som ett primärenergital, se Boverkets byggregler (BFS 2011:6 i lydelsen enligt BFS 2020:4). Bakgrunden till detta är en bedömning i regeringens skrivelse Byggnaders energiprestanda (skr. 2018/19:152) och en ändring i plan- och byggförordningen (2011:338), med syfte att byggreglerna ska vara neutrala till valet av hållbara uppvärmningssystem, och att kravnivåerna ska utgå från kostnadsoptimala nivåer. Ett hållbart uppvärmningssystem ska vara installationstekniskt effektivt samt använda en energibärare med en låg andel fossil energi.

De nya viktningfaktorerna ska användas när energiprestanda fastställs för nya byggnader enligt byggreglerna och i byggnaders energideklARATIONER enligt lagen (2006:985) om energideklaration av byggnader. För samstämmighet bör de nya viktningfaktorerna även användas i frågor som rör krav på IMD av värme. Således bör förordningen om energimätning i byggnader ändras och reviderade primärenergital anges som gränsvärden för när IMD av värme ska införas.

Föreskrifter om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid individuell mätning av värme

Artikel 9b.1 andra stycket i energieffektiviseringsdirektivet föreskriver tre metoder för mätning av värmeenergi: energimätare för värme, värmekostnadsfördelare eller alternativa kostnadseffektiva metoder för mätning. Mätmetoderna är rangordnade och får tillämpas under olika villkor.

Som konstateras i avsnitt 6.4 behövs nationella föreskrifter om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid individuell mätning av den energi som kan användas vid en lägenhets inomhusklimat. Sådana föreskrifter kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid denna mätning.

Föreskrifter om funktionskrav för mätsystem och mätutrustning

Artikel 9c i energieffektiviseringsdirektivet ställer även krav på att de mätare och värmekostnadsfördelare som används för mätning av energianvändningen och tappvarmvatten för hushållsbruk ska utgöras av fjärravläsbara mätsystem. Nya mätare och värmekostnadsfördelare ska uppfylla kravet efter den 25 oktober 2020. Redan installerade mätare och värmekostnadsfördelare som inte är fjärravläsbara ska göras fjärravläsbara eller ersättas med fjärravläsbara mätsystem senast den 1 januari 2027, om inte medlemsstaten visar att detta inte är kostnadseffektivt. Ändringsdirektivet innehåller inte någon definition av vad som utgör en fjärravläsbar anordning, men utgångspunkten enligt skäl 33 är att fjärravläsbara anordningar inte kräver tillträde till enskilda lägenheter eller enheter för avläsning. Det framgår vidare att det står medlemsstaterna fritt att besluta huruvida walk-by- eller drive-by-teknik ska anses vara fjärravläsbar eller inte. Valet har betydelse för genomförandet av direktivets krav på information. När fjärravläsbara mätare och värmekostnadsfördelare installeras ställs ökade krav på hur ofta faktureringsinformation och information om energianvändning ska lämnas (bilaga 7a punkt 2). Målet är att användarna ska få information minst varje månad.

Som konstateras i avsnitt 6.4 behöver det för att uppfylla kravet i artikel 9c införas en möjlighet att föreskriva om funktionskrav för mätsystem för mätning och avläsning av energianvändning och användningen av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i befintliga byggnader och när det gäller tappvarmvatten för hushållsbruk även i nya byggnader.

Det ökade kravet på tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning gäller i de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats. Huruvida detta villkor uppfylls eller inte avgörs av medlemsstatens beslut om vilka typer av anordningar som ska anses vara fjärravläsbara. Det behöver därför införas föreskrifter om vad som avses med fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning. Av föreskrifterna bör det även framgå vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans och i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara mätsystem kan medges. Det bör slutligen framgå när kraven på fjärravläsbara mätsystem för nya och befintliga mätare ska börja tillämpas.

Föreskrifter om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla kan meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter.

10.2.2 Ändrade krav på mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nybyggnad och större renoveringar

Förslag: Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad med både bostäder och lokaler som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme ska se till att varje bostadslägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas.

Skälen för förslaget: Det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet innehöll ovillkorliga krav på installation av individuella mätare för värme och kyla vid nybyggnad och större renoveringar. Genom ändringsdirektivet har dessa bestämmelser tagits bort. Detsamma gäller det tidigare ovillkorliga kravet på installation av individuella mätare för tappvarmvatten för hushållsbruk vid större renoveringar. Kvar finns bara ett ovillkorligt krav på installation av mätare av tappvarmvatten för hushållsbruk i varje bostadslägenhet i ett nybyggt flerbostadshus eller en byggnad med flera användningsområden som försörjs från en central källa eller från ett system för fjärrvärme (artikel 9b.2).

Nuvarande 5 och 6 §§ i lagen om energimätning i byggnader ställer krav på den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad att se till att den energi som används för att påverka inomhusklimatet (värme eller kyla) i varje lägenhet, liksom lägenhetens användning av tappvarmvatten för hushållsbruk, kan mätas i de fall detta är kostnadseffektivt. Detsamma gäller i samband med ombyggnad, om detta är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt. Skyldigheten gäller då den som för egen räkning utför eller låter utföra ombyggnaden. Bestämmelserna har inte trätt i kraft.

Kravet på individuell mätning av värme och kyla vid uppförande av en byggnad och vid ombyggnad kan utgå i den nya lagen, eftersom motsvarande krav numera inte längre gäller enligt energieffektiviseringsdirektivet. Detsamma gäller kravet på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid ombyggnad.

I nuvarande 6 § andra stycket lagen om energimätning i byggnader ställs till skillnad mot i energieffektiviseringsdirektivet inget ovillkorligt krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nybyggnad. Regeringen bedömde vid genomförandet av det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet att ett ovillkorligt krav inte skulle vara kostnadseffektivt (se prop. 2013/14:174 s. 129 f.).

Boverket har därefter i två rapporter – Individuell mätning och debitering vid ny- och ombyggnad (rapport 2014:29) och Individuell mätning och debitering: Uppföljning 2018 (rapport 2018:18) – analyserat förutsättningarna för installation av IMD av tappvarmvatten vid nybyggnad. Analyserna visar att IMD av tappvarmvatten sannolikt kan bli lönsam i flera fall, men att spridningen mellan olika kommuner är stor. Storleken på va-avgiftens storlek är den enskilt största faktorn som påverkar resultatet. Under senare år har va-avgiften ökat, vilket ökar sannolikheten för lönsamhet. Direktivet ger dock ingen möjlighet att enbart ställa krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i nya byggnader om det är lönsamt.

I den nya lagen bör det därmed införas ett ovillkorligt krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i nya flerbostadshus och i bostadslägenheter i byggnader med både bostäder och lokaler. Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektiviseringsdirektivet bedömdes att installationskrav i nya byggnader inte bör rikta sig mot ägaren till fastigheten eller byggnaden utan mot den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad (se prop. 2013/14:174 s. 131 f.). Motsvarande ordning bör fortsatt gälla.

Direktivets krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk avser nya flerbostadshus och bostadsdelarna av nya byggnader med

både bostäder och lokaler, som har en central värmekälla för tappvarmvatten för hushållsbruk eller försörjs från ett fjärrvärmesystem. Det bör därför framgå av lagen att krav på mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk ska ske i varje bostadslägenhet i ett nybyggt flerbostadshus eller en byggnad med både bostäder och lokaler som försörjs från en central källa eller från ett system för fjärrvärme.

10.3 Avläsning, rapportering och fakturering

Förslag: Den som äger en byggnad där mätning ska ske ska se till att den levererade mängden tappvarmvatten för hushållsbruk och mängden värme till varje lägenhet läses av.

Om ett system för individuell mätning har installerats, ska den som äger en byggnad där mätning ska ske säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får tydlig faktureringsinformation eller information om sin energianvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om mätning och avläsning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

- kostnadsfördelning,
- rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning, och
- fakturering.

Den som äger en byggnad ska inte få ta ut någon avgift för att tillhandahålla lägenhetsinnehavare fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

Skälen för förslaget

Skyldighet att läsa av mätare och värmekostnadsfördelare

Enligt artikel 10a i energieffektiviseringsdirektivet ska numera även användare med individuell mätning ha rätt till användningsbaserad faktureringsinformation och information om energianvändning. Det innebär att om det finns möjlighet till individuell mätning och avläsning av värmekostnadsfördelare ska ersättning för kostnader som är hänförliga till en lägenhetsinnehavares energianvändning beräknas med hänsyn tagen till den faktiska användningen. Den information de har rätt till ska också grunda sig på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare. En sådan reglering förutsätter att de mätare och värmekostnadsfördelare som har installerats i flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler enligt lagen om energimätning i byggnader faktiskt läses av. Det bör därför införas en skyldighet att se till att mängden tappvarmvatten för hushållsbruk och mängden värme i varje lägenhet läses av. Kravet bör rikta sig mot fastighetsägaren eftersom det är fastighetsägaren som förser lägenhetsinnehavarna med tappvarmvatten för hushållsbruk och värme.

Genom ändringsdirektivet införs krav på användningsbaserad faktureringsinformation och information om energianvändning. Detta förutsät-

ter också att avläsning av mätare och värmekostnadsfördelare görs med viss regelbundenhet. Sådana föreskrifter kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Det bör därför införas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avläsning. Det kan inte uteslutas att det, utöver de föreskrifter som kan meddelas med stöd av bemyndigandena om mätmetoder och funktionskrav (se avsnitt 10.2.1 och 10.2.2), kan behöva meddelas andra föreskrifter om mätning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter.

Reglering av kostnadsfördelning

Direktivet ställer krav på att slutanvändaren debiteras efter faktisk användning i de fall individuell mätning har skett. Om det finns möjlighet till individuell mätning, ska således ersättning för kostnader som går att härleda till en lägenhetsinnehavares energianvändning beräknas med hänsyn tagen till den faktiska användningen.

Enligt artikel 9b.3 i direktivet ska medlemsstaterna också säkerställa att det för flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden som försörjs med fjärrvärme eller fjärrkyla, eller där gemensamma värme- eller kylsystem för sådana hus dominerar, finns transparenta, allmänt tillgängliga nationella regler för fördelningen av kostnaden för användning av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk i sådana byggnader.

Som konstateras i avsnitt 6.3 finns det inte några särskilda nationella fördelningsregler om hur beräkningen av kostnaden för värme och tappvarmvatten för hushållsbruk ska göras, förutom att den ska ta sin utgångspunkt i uppmätt förbrukning (se 12 kap. 19 § jordabalken, 7 kap. 14 § bostadsrättslagen och 3 kap. 6 § lagen om kooperativ hyresrätt). Det behöver därför införas nationella regler om kostnadsfördelning.

Direktivet får tolkas som att det inte behöver anges i detalj hur kostnaderna ska fördelas utan att det är tillräckligt att endast fastställa en ram med principer som anger hur kostnadsfördelningen bör se ut. Kostnadsfördelningsmetoder som uppfattas som rättvisa och är baserade på sunda principer skapar acceptans hos användarna. Det bör därmed tydligt framgå vilka parametrar, förutom uppmätt energianvändning, som påverkar respektive lägenhets kostnad för användning av värme, kyla och tappvarmvatten (jfr bilagan till kommissionens rekommendation EU 2019/1660).

Att faktureringen ska vara baserad på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare ska inte förstås som att faktureringen uteslutande ska grundas på avläsningar av dessa anordningar. För flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler finns det goda, objektiva skäl för att inte fördela kostnader uteslutande på eller i förhållande till sådana avläsningar, åtminstone i fråga om rumsuppvärmning och rumskyllning.

Vissa medlemsstater använder sig av så kallade verktyg för att främja en rättvis kostnadsfördelning. Exempelvis används tillåtna intervaller för den kostnadsandel som fördelas enligt individuella avläsningar, maxgränser för hur mycket individuella fakturor kan avvika från genomsnittet för byggnaden eller korrektionsfaktorer som avspeglar mindre fördelaktiga lägen för lägenheter i byggnaden som av naturliga skäl är kallare eller mer utsatta. Det är dock viktigt att principen om fakturering grundad på faktisk

användning inte i praktiken undergrävs genom en för svag koppling mellan avlästa uppgifter för en viss slutanvändare och dennes slutliga faktura. För närvarande pågår två mål om förhandsavgörande vid EU-domstolen som är av intresse för denna fråga (se målen C-708/17 och 725/17).

Med hjälp av regler som tydligt visar hur fördelningen av kostnaden sker säkerställs en öppenhet och insyn samt en korrekt redovisning av individuell användning. En transparent redovisning av individuell användning av värmeenergi kan också underlätta genomförandet av individuell mätning (jfr skäl 32 i ändringsdirektivet).

Det är lämpligt att föreskrifter om kostnadsfördelning meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter. Avsikten är att Boverket ska ta fram föreskrifterna.

Skyldighet att lämna faktureringsinformation eller information om energianvändning

Om mätare eller värmekostnadsfördelare finns installerade, ska medlemsstaterna enligt artikel 10a.1 i energieffektiviseringsdirektivet säkerställa att alla slutanvändare får faktureringsinformation och information om energianvändning som är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning i enlighet bilaga 7a punkterna 1 och 2. I punkt 1 anges att fakturering ska ske på grundval av faktisk användning eller avläsning av värmekostnadsfördelare minst en gång per år. I punkt 2 anges lägsta frekvens för tillhandahållande av faktureringsinformation eller information om energianvändning i de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats.

Regler som anger att ersättning för kostnader som hänför sig till energianvändningen ska beräknas med utgångspunkt i den faktiska användningen om det finns möjligheter till individuell mätning har införts på hyresrättens och bostadsrättens område. De reglerar dock inte faktureringsinformation eller information om energianvändning till lägenhetsinnehavare. Det är fastighetsägaren som förser lägenhetsinnehavaren med tappvarmvatten för hushållsbruk och värme. För att genomföra direktivets krav behöver det därför införas en skyldighet för fastighetsägaren att säkerställa att lägenhetsinnehavare med individuell mätning enligt lagen får tydlig faktureringsinformation eller information om energianvändning.

Tillhandahållande av faktureringsinformation eller information om energianvändning

Punkt 2 i bilaga 7a anger den lägsta frekvensen för tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning i de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare har installerats. Kravet kan uppfyllas genom att fastighetsägaren antingen tillhandahåller frekvent faktureringsinformation eller frekvent information om energianvändning. Information om energianvändningen är lättare att tillhandahålla eftersom den bara rör de kvantiteter som använts och inte kostnaderna eller andra delar av faktureringsinformationen.

För att uppfylla kravet ska informationen tillhandahållas lägenhetsinnehavaren med vissa regelbundna tidsintervall. Från och med den 25 oktober 2020 ska informationen tillhandahållas åtminstone en gång per

kvartal på begäran eller i annat fall två gånger per år. Från och med den 1 januari 2022 ska informationen tillhandahållas minst varje månad. Informationen kan tillhandahållas antingen i pappersform eller i elektronisk form, t.ex. e-post. Informationen kan också göras tillgänglig via internet och gränssnitt såsom en webbportal eller en applikation för smarta telefoner, men i sådant fall måste lägenhetsinnehavarna meddelas på något sätt vid de regelbundna intervaller som anges. I annat fall kan informationen inte anses ha tillhandahållits dessa utan bara ha gjorts tillgänglig för dem.

I enlighet med punkt 3 i bilaga 7a finns vissa möjligheter när det gäller den information som måste tillhandahållas vid kortare intervaller än ett år. Minimikravet är att informationen måste innehålla grundläggande uppgifter om hur den faktiska användningen har utvecklats. Denna information kan t.ex. kombineras med uppskattningar om hur den tendens som iakttagits kan påverka kundens framtida användning och hur nivån på fakturan skulle se ut om användningen fortsätter på samma sätt. Direktivet tillåter att värme undantas från kravet på att faktureringsinformation eller information om energianvändning ska tillhandahållas varje månad utanför säsong. Om faktureringen sker samtidigt som informationen enligt punkt 2 i bilagan tillhandahålls, anger punkt 3 i bilagan minimikraven för innehållet i faktureringsinformationen (se nedan).

För att uppfylla direktivets krav behövs föreskrifter om hur och till vem faktureringsinformation och information om energianvändning ska lämnas och med vilka tidsintervaller. Sådana föreskrifter kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag. Detta underlättar genomförandet av eventuella ändringar av energieffektiviseringsdirektivet och dess bilagor och genomförandet av den stegvisa ökningen av frekvensen för tillhandahållande av informationen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela sådana föreskrifter. Med stöd av bemyndigandet kan det även meddelas föreskrifter om undantag från kravet på rapportering utanför säsong för värme.

Rapportering till energitjänsteföretag

Av artikel 10a.2 a i energieffektiviseringsdirektivet följer att tillgänglig information om slutanvändares energifakturor och historiska användning på begäran av slutanvändaren ska göras tillgänglig för en av denne utsedd leverantör av energitjänster. Bestämmelsen syftar till att möjliggöra inträde på marknaden för leverantörer av energitjänster (jfr skäl 29 i ändringsdirektivet).

Kravet på att tillgänglig information om mätresultat (historisk användning) och energifakturor på begäran av en lägenhetsinnehavare ska rapporteras till en leverantör av energitjänster som denne har utsett bör framgå av föreskrifter som kan meddelas på lägre nivå än lag. Ovan föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning. Med stöd av det bemyndigandet kan det även meddelas föreskrifter om rapportering till ett energitjänsteföretag som en lägenhetsinnehavare utsett.

Information tillsammans med fakturan

Artikel 10a.2 c i energieffektiviseringsdirektivet ställer krav på att tydlig och begriplig information ska tillhandahållas slutanvändaren i eller tillsammans med fakturan. Den information som ska framgå följer av punkt 3 i bilaga 7a.

Fakturan ska innehålla information om den faktiska energianvändningen eller totala värmekostnaden och de aktuella priser som fakturan grundas på (led a). Vid individuell mätning bör detta normalt omfatta den individuella andel av den totala värmekostnaden som ska betalas, tillsammans med avläsningarna av mätare och värmekostnadsfördelare och de totala uppgifterna för byggnaden som lägenhetsinnehavaren utgör en del av.

Vidare ska fakturan innehålla information om den bränslemix som använts och de därmed förknippade årliga växthusgasutsläppen och en beskrivning av de olika skatter, avgifter och taxor som tillämpas (led b).

Fakturan ska också innehålla en jämförelse av slutanvändarens aktuella energianvändning med användningen för samma period föregående år, i grafisk form, klimatkorrigerande för värme och kyla (led c).

Därtill ska fakturan innehålla kontaktinformation (inklusive webbadresser) till organisationer för slutkunder, energimyndigheter eller liknande organ varifrån information om tillgängliga åtgärder för förbättrad energieffektivitet, jämförbara slutanvändarprofiler och objektiva tekniska specifikationer för utrustning som använder energi kan erhållas (led d).

Fakturan ska även innehålla information om relevanta förfaranden för klagomål, ombudsmanstjänster eller alternativa tvistlösningsmekanismer (led e). Det bör offentligt fastställas vilka som är juridiskt behöriga att hantera klagomål och tvister så att de som utfärdar fakturor kan ta med denna information på sina fakturor.

Slutligen ska fakturan innehålla jämförelser med en genomsnittlig, normaliserad slutanvändare eller en jämförelseanvändare i samma användarkategori. Om en lägenhetsinnehavare har e-faktura, kan sådana jämförelser i stället tillhandahållas på internet med hänvisning i fakturan.

Fakturor som inte är grundade på faktisk användning ska innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats och åtminstone den information som avses i leden d och e.

Kraven på tydlig och begriplig information tillsammans med fakturan, hindrar inte att informationen, som ett komplement, även kan göras tillgänglig för lägenhetsinnehavare via internet.

Föreskrifter om krav på information tillsammans med fakturan kan lämpligen meddelas på lägre nivå än lag och kan meddelas med stöd av det föreslagna bemyndigandet om rapportering av faktureringsinformation, se ovan. Detta underlättar genomförandet av eventuella ändringar i bilagan.

Föreskrifter om fakturering

För att göra det möjligt för slutanvändare att reglera sin energianvändning föreskriver punkt 1 i bilaga 7a att fakturering på grundval av faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare ska ske minst en gång per år. Kravet ska säkerställa att slutanvändare informeras om sin faktiska användning minst en gång per år och att deras betalning för användningen beräknas eller anpassas efter detta, t.ex. genom avräkning av skillnaden mellan det faktiska belopp de ska betala och de inbetalningar

som gjorts genom regelbundna schablonmässiga inbetalningar som inte baseras på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare. Om fakturering sker samtidigt med att informationen enligt punkt 2 i bilagan tillhandahålls, ska fakturering ske i enlighet med kraven i samma punkt. Det behöver därför införas bestämmelser som reglerar minsta tidsintervall för fakturering av lägenhetsinnehavare. För att underlätta eventuella ändringar i bilagan bör även dessa föreskrifter meddelas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela sådana föreskrifter.

Kostnaden för fakturor och faktureringsinformation

Av artikel 11a.1 i energieffektiviseringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna får alla sina fakturor och sin faktureringsinformation om energianvändningen utan kostnad och att slutanvändare utan kostnad och på lämpligt sätt kan få tillgång till uppgifter om sin användning.

För att tillgodose kravet behöver det införas förbud mot att debitera lägenhetsinnehavare särskilt för tillhandahållande av fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen. Förbuden bör begränsas till ordinarie fakturor. Frågan uppmärksammas inte i direktivet. Den som fakturerar måste dock få en möjlighet att debitera dröjsmålsränta och inkassoavgifter i enlighet med gällande lagstiftning. Kravet att tillhandahålla fakturor utan kostnad förhindrar inte heller att rabatter erbjuds lägenhetsinnehavare som väljer ett visst leveranssätt för fakturering.

Trots att slutanvändarna ska få fakturor och information om energianvändning utan kostnad anges i artikel 11a.2 att kostnader för den individuella mätningen av och debiteringen för användningen av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden ska fördelas utan vinstsyfte. Byggnadsägarens kostnader relaterade till noggrann mätning, fördelning och redovisning av individuell användning i varje lägenhet i sådana byggnader (delfakturering) kan därmed vidarebefordras till slutanvändarna.

Eftersom debiteringen av sådana kostnader hanteras inom ramen för hyreslagstiftningen och bostadsrättslagen, har det inte funnits skäl att införa någon särskild reglering som tar sikte på dessa kostnader (prop. 2013/14:174 s. 156). Den bedömningen kvarstår. Det är rimligt att anta att fastighetsägarna kommer att baka in kostnaderna i grundhyran, dvs. bruttohyra exklusive rörlig kostnad för individuell mätning och debitering men inklusive fasta avgifter. Fastighetsägarna kan med fördel gå ut med information till lägenhetsinnehavaren om hur hyran påverkas av individuell mätning.

10.4 Tillsyn och tillsynsuppgifter

Förslag: Tillsynen över att lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs ska utövas av den eller de statliga myndigheter som regeringen bestämmer eller av byggnadsnämnden (tillsynsmyndigheterna).

Om system för individuell mätning ska installeras, ska en tillsynsmyndighet ge de upplysningar som behövs för att de skyldigheter som anges i lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska kunna fullgöras och bestämma vilka handlingar som ska lämnas till tillsynsmyndigheten.

Den som har en skyldighet enligt lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska lämna en tillsynsmyndighet de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för myndighetens tillsyn.

En tillsynsmyndighet ska få besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

En statlig tillsynsmyndighet och kommunen ska få ta ut avgifter för sin tillsyn.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

En kommun ska få meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Bedömning: Tillsynsansvaret bör tills vidare ligga kvar hos byggnadsnämnden.

Skälen för förslaget och bedömningen

Nuvarande ordning

Ett system för tillsyn över krav på individuell mätning och debitering finns redan i lagen (2014:267) om energimätning i byggnader. I dag har kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggområdet (byggnadsnämnden) ansvaret för tillsyn över att bestämmelserna om system för mätning följs (se 10 § i lagen). Byggnadsnämnden ska vidare ge de upplysningar som behövs för att skyldigheterna enligt lagen ska fullgöras och bestämma vilka handlingar och uppgifter den behöver för tillsynen (11 §). Det finns en skyldighet att lämna uppgifter till byggnadsnämnden (12 §). Byggnadsnämnden får också besluta de förelägganden som behövs för att skyldigheterna enligt lagen ska fullgöras. Ett sådant beslut får förenas med vite (13 §). För att finansiera tillsynen får kommunen ta ut avgifter (14 §). Bestämmelserna om tillsynsmyndighetens befogenheter bör föras över till den nya lagen.

Delar av tillsynen enligt lagen ska kunna flyttas över till den eller de statliga myndighet som regeringen bestämmer

Vid genomförandet av energieffektiviseringsdirektivet övervägdes det att låta en central förvaltningsmyndighet utöva tillsynen. Det konstaterades dock att den administration av registeruppgifter som krävdes skulle bli för omfattande. Det bedömdes därför vara en bättre ordning att byggnadsnämnderna fick utöva tillsyn över den nya lagens krav på installation av system för individuell mätning (prop. 2013/14:174 s. 140). I övervägandet

låg även att byggnadsnämnder genom bygglovs- och anmälningsprocessen i vart fall får kännedom om nya byggnader och ombyggnader.

I samband med remitteringen av promemorian Förbättrat genomförande av EU-direktivet om energieffektivitet – Individuell mätning av värme och tappvarmvatten i befintlig bebyggelse (I2019/01869) framförde bland annat Sveriges kommuner och regioner (SKR) synpunkter på att kommuner har tillsynsansvar enligt lagen om energimätning i byggnader, särskilt vad gäller tillsynen av individuell mätning av värme och kyla i befintliga byggnader. SKR menade att frågan var lågt prioriterad i relation till behovet att underlätta byggande av bostäder, lokaler och infrastruktur.

Boverket har föreslagit att verket kan ta över tillsynsansvaret för individuell mätning av värme och kyla i befintlig bebyggelse från kommunerna (I2019/00931). Det kan mot denna bakgrund finnas skäl att överväga att flytta över delar av tillsynsansvaret till Boverket. Det saknas dock i dagsläget närmare underlag för att myndigheten ska kunna ta över tillsynen från kommunerna. Frågan behöver därför beredas i annan ordning. Det kan även med anledning av kommande ändringar av energieffektiviseringsdirektivet finnas behov av att kunna flytta över delar av tillsynsansvaret till en eller flera statliga myndigheter. Det finns skäl att redan nu förbereda för en sådan ordning. Lagen bör därför medge att tillsynen kan utövas av en eller flera statliga myndigheter som regeringen bestämmer eller av byggnadsnämnden och att en statlig tillsynsmyndighet och kommunerna (kommunfullmäktige) ska få meddela föreskrifter om avgifternas storlek. Tillsynsansvaret bör dock kvarstå hos kommunerna tills det finns underlag för införande av en annan ordning. Tillsynsmyndigheterna bör ha samma befogenheter som byggnadsnämnden har i dag.

10.5 Överklagande

Förslag: Beslut om förelägganden ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut ska inte få överklagas.

Skälen för förslaget: Som framgår av föregående avsnitt finns det skäl att flytta tillsynsansvaret för individuell mätning och debitering av värme i befintliga byggnader från kommunerna till en statlig myndighet som regeringen utser. Enligt 15 § lagen om energimätning i byggnader får byggnadsnämndens beslut om föreläggande överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Det finns skäl att låta den statliga tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande överklagas i samma ordning. Av tydlighetsskäl bör det anges att andra beslut enligt lagen än om förelägganden inte får överklagas.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022.
Lagen (2014:267) om energimätning i byggnader ska samtidigt upphävas.

Skälen för förslaget: De förslag som lämnas i denna promemoria motiveras i huvudsak av de ändringar avseende mätning och fakturering som införts i energieffektiviseringsdirektivet genom ändringsdirektivet. Enligt artikel 2 i ändringsdirektivet ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 25 juni 2020. Lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms tidigast kunna ske den 1 januari 2022. Samtidigt bör den nuvarande lagen om energimätning upphävas (jfr avsnitt 10.1). Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

12 Konsekvenser

Konsekvenser: Konsekvensbeskrivningen begränsas till att ta upp konsekvenser till följd av vad som föreslås i den nya fjärrkylagen, den nya lagen om energimätning i byggnader och i ändringarna i fjärrvärmelagen.

– Lägenhetsinnehavare, ägare av lokalbyggnader och industriföretag som är anslutna till fjärrvärme- och/eller fjärrkylennät får bättre information om sin energianvändning.

– Fjärrvärme- och fjärrkylföretag får ökade administrativa kostnader med anledning av de nya skyldigheterna i fjärrkylagen och fjärrvärmelagen om informationskrav som ställs vid fakturering och rapportering.

– Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler får nya kostnader med anledning de nya kraven gällande mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk och avläsning, rapportering och fakturering av energianvändningen.

– För byggföretag tillkommer kostnader för att installera mät- och debiteringssystem till följd av kravet att se till att varje bostadslägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas.

12.1 Inledning

Förslagen i promemorian syftar till att genomföra de nya bestämmelser om mätning och debitering av värme, kyla och tappvarmvatten för hushållsbruk som införs genom ändringsdirektivet samt enstaka delar av förnybartdirektivet och elmarknadsdirektivet. Flera av kraven rör förhållandet mellan enskilda eller mellan enskilda och det allmänna på ett sådant sätt att de måste genomföras genom lagstiftning. Med stöd av bemyndiganden bör

dock vissa delar av direktiven genomförs genom föreskrifter på lägre nivå än lag, både på förordningsnivå och genom myndighetsföreskrifter. Avsikten är att de mer grundläggande bestämmelserna om aktörernas skyldigheter ska regleras i lag medan de väsentliga kraven regleras i myndighetsföreskrifter.

Utöver vad som redovisas nedan kommer konsekvenser för företag och andra aktörer som följer av reglering på förordningsnivå och genom myndighetsföreskrifter att beskrivas i samband med utarbetandet av dessa. Införandet av bemyndiganden i lagarna medför inga konsekvenser i sig.

12.2 De aktörer som berörs av regleringen

De aktörer som berörs av promemorians förslag är:

- fjärrkyle- och fjärrvärmeföretag,
- den som för egen räkning uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme,
- ägare av flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler,
- ägare av lokalbyggnader,
- lägenhetsinnehavare och ägare av småhus,
- industriföretag, och
- myndigheter, såväl statliga myndigheter som kommuner och domstolar.

När det gäller fastighetsägare berörs såväl offentliga som privata ägare av flerbostadshus.

12.3 Fjärrkyleföretag

Förslagen i promemorian innebär vissa nya krav på fjärrkyleföretagen när det gäller att lämna information till fjärrkylekunder och allmänheten, att mäta mängden levererad värmeenergi och debitering, fakturering och faktureringsinformation.

Fjärrkylemarknaden är i dagsläget relativt liten och består totalt av cirka 2 000 kunder. De krav som föreslås när det gäller mätning bedöms i huvudsak motsvara praxis på marknaden. Konsekvenserna för fjärrkyleföretagen bedöms därför vara begränsade.

Framför allt de nya informationskraven vid fakturering och rapportering bedöms medföra administrativa kostnader. Hur stora dessa kostnader blir för respektive fjärrkyleföretag beror på om företagen redan i dag har ett faktureringsprogram eller liknande som tillåter tillägg av nya data. I de fall fjärrkyleföretaget har ett system där nya data kan läggas till antas det uppstå en engångskostnad om cirka 100 000–200 000 kronor för utveckling av faktureringsprogram. Det antas också uppstå en årlig kostnad om cirka 20 000–50 000 kronor till följd av uppdatering av årliga relevanta data. I de fall fjärrkyleföretag inte har något program som kan förse fjärrkyle-

kunder med faktureringsinformation i elektronisk form krävs en investering i ett sådant. Engångskostnaden, som bland annat antas innefatta lagring av mätdata, säkerhetsaspekter och programmering och utveckling, bedöms uppgå till cirka 300 000–1 300 000 kronor. Kostnaderna får inte läggas på fakturan.

12.4 Fjärrvärmeföretag

Fjärrvärme regleras redan i dag i fjärrvärmelagen, fjärrvärmeförordningen (2008:526) och Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2014:2). Utöver befintlig reglering innebär förslagen i promemorian vissa nya krav på fjärrvärmeföretagen när det gäller att lämna information till fjärrvärmekunder och allmänheten och när det gäller debitering, fakturering och faktureringsinformation.

För Sveriges omkring 2 800 000 småhus kommer 18 procent av den totala energianvändningen för värme och varmvatten från fjärrvärme. Motsvarande andel för Sveriges omkring 165 000 flerbostadshus är 90 procent, och för Sveriges cirka 150 000 lokalbyggnader 76 procent.

De krav som föreslås bedöms i huvudsak motsvara praxis på marknaden. Konsekvenserna för fjärrvärmeföretagen bedöms därför vara begränsade. Framför allt de nya informationskraven vid fakturering och rapportering bedöms medföra administrativa kostnader. Hur stora dessa kostnader blir för respektive fjärrvärmeföretag beror på om företaget redan i dag har mät- och faktureringsprogram som tillåter tillägg av nya data. I de fall fjärrvärmeföretaget har ett system där nya data kan läggas till antas det uppstå en engångskostnad om cirka 100 000–200 000 kronor för utveckling av faktureringsprogram. Det antas också uppstå en årlig kostnad om cirka 20 000–50 000 kronor till följd av uppdatering av årliga relevanta data. I de fall ett fjärrvärmeföretag inte har några program som kan förse fjärrvärmekunden med faktureringsinformation i elektronisk form krävs en investering i en sådan lösning. Engångskostnaden, som bland annat antas innefatta lagring av mätdata, säkerhetsaspekter och programmering och utveckling, bedöms uppgå till cirka 300 000–1 300 000 kronor. Kostnaderna får inte läggas på fakturan.

12.5 Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler

Förslagen i promemorian innebär vissa nya krav på den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med värme eller tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme. Kraven gäller mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk och avläsning, rapportering och fakturering av energianvändningen.

Enligt fastighetsregistret finns det omkring 165 000 flerbostadshus i Sverige, innehållande cirka 2 500 000 bostäder. Under 2020 och 2021 har Boverket prognostiserat att byggandet av 36 000 respektive 31 300 nya bostäder i flerbostadshus kommer att påbörjas. Ett flerbostadshus defi-

nieras i registret som en byggnad med minst tre bostäder. För att en byggnad ska klassas som flerbostadshus ska mer än 50 procent av byggnaden utgöras av bostäder. Byggnaden kan dock även innehålla en lokal (kontor, butik, restaurang etc.). Någon uppdelning på flerbostadshus med endast bostäder och flerbostadshus med både bostäder och lokaler görs inte i fastighetsregistret. En sådan uppdelning görs dock i fastighetstaxeringsregistret, där alla flerbostadshus med både bostäder och lokaler klassas som en särskild grupp. Enligt fastighetstaxeringsregistret 2018 fanns det 52 150 flerbostadshus med både bostäder och lokaler. Dessa benämns även byggnader som innehåller både bostäder och lokaler. Dessa ingår i fastighetsregistrets kategori flerbostadshus. Enligt Statistiska centralbyrån finns totalt cirka 38 000 företag som bedriver fastighetsförvaltning av bostäder.

Den tillkommande kostnaden för en fastighetsägare som följer av förslagen består främst av att denne ska informera lägenhetsinnehavare om den individuella kostnaden som kommer av den individuella energianvändningen och vilken fördelningsmodell som ligger till grund för kostnaden. Ägarens kostnad följer också av uppsökande rådgivning från lägenhetsinnehavare i samband med mottagandet av faktureringsinformation och information om energianvändning. Kostnaden för att ta fram information om fördelningsmodell uppskattas till en engångskostnad om fyra arbetstimmar, vilket motsvarar cirka 3 200 kronor. Kostnaden för att förse en lägenhetsinnehavare med faktureringsinformation bedöms ingå i driftskostnaden för IMD, medan fastighetsägarens kostnad för att bemöta lägenhetsinnehavarnas behov av rådgivning inte har kunnat uppskattas. Kostnaderna får inte läggas på fakturan.

12.6 Ägare av lokalbyggnader

Det finns i Sverige i dag omkring 110 000 lokalbyggnader (t.ex. skolor, sjukhus, museer, idrottsanläggningar, kontorsbyggnader och köpcentrum) som värms med fjärrvärme. Antalet lokalbyggnader med fjärrkyla uppgår till omkring 2 000. Det bedöms att samtliga lokalbyggnader som värms med fjärrvärme eller kyls med fjärrkyla har mätare vid leveranspunkten. Enligt Boverkets byggregler ställs redan krav på installation av mätare på byggnadsnivå i varje ny byggnad.

Ägare av lokalbyggnader som är anslutna till fjärrvärme eller fjärrkyla kommer genom den föreslagna regleringen att få bättre information om den egna energianvändningen samt energiprestandan, andelen förnybar energi och utsläpp av växthusgaser m.m. i fjärrvärme-/fjärrkylesystemet. Detta skapar bättre förutsättningar för fastighetsägaren att vidta åtgärder för att minska energianvändningen och förbättra byggnadens energiprestanda.

12.7 Byggföretagen

Förslagen i promemorian innebär ett nytt krav på den som uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad med flera användnings-

områden som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme. Kravet gäller att se till att varje bostadslägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas. Även ett byggföretag kan ikläda sig rollen som byggherre och därmed bli den som kraven riktas mot. Det blir då det företaget som initialt får bära kostnaden för att installera mät- och debiteringssystem i byggnaden.

Installationskostnaderna för varmvattenmätare uppgår enligt Boverket till 1 250–2 140 kronor per lägenhet (en mätare per lägenhet). Boverket har i två rapporter – Individuell mätning och debitering vid ny- och ombyggnad (rapport 2014:29) och Individuell mätning och debitering: Uppföljning 2018 (rapport 2018:18) – analyserat förutsättningarna för installation av IMD av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nybyggnad. Analyserna visar att IMD av tappvarmvatten för hushållsbruk sannolikt kan bli lönsam i flera fall, men att spridningen mellan olika kommuner är stor. Storleken på va-avgiften är den enskilt största faktorn som påverkar resultatet. Under senare år har va-avgiften ökat, vilket ökar sannolikheten för lönsamhet. På grund av ändringsdirektivet finns det dock ingen möjlighet att bara ställa krav på individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i nya byggnader om det är lönsamt. Det behöver därför införas bestämmelser som reglerar mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk på lägenhetsnivå i nya byggnader.

Boverket konstaterar i sin rapport från 2018 att individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nyproduktion i stort sett verkar vara standard i dag. Argumentet bakom detta verkar dock inte vara lönsamhet, utan rättvisa. Som Boverkets utredning har visat är det svårt att på förhand veta om det är en lönsam investering. Installation av individuell varmvattenmätning i nyproduktion tycks leda till lägre vattenförbrukning och lägre kostnader och bidra till gällande miljömål. Boverket bedömer sammantaget att det är troligt att ett lagkrav på individuell mätning och debitering av tappvarmvatten för hushållsbruk vid nyproduktion inte skulle få särskilt stora ekonomiska konsekvenser för byggherrar eller fastighetsägare i dag.

12.8 Industrieföretag

Det finns omkring 5 400 industrieföretag som är anslutna till fjärrvärme. En del av dessa är sannolikt klassade som lokalbyggnader. Antalet industrier utöver lokalbyggnader som är anslutna till fjärrvärme är därför okänt. Som tidigare nämnts är cirka 2 000 lokalbyggnader anslutna till fjärrkyla, varav en del sannolikt är industrier.

De föreslagna kraven på mätning av mängden levererad fjärrvärme och fjärrkyla samt tillhörande krav på fjärrvärme-/fjärrkylföretag att tillhandahålla faktureringsinformation och information om energianvändning till slutkunder är positiva för industrieföretag som är anslutna till fjärrvärme- och/eller fjärrkylennät. Precis som andra slutkunder (ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler samt lokalbyggnader) kommer industrieföretag att få bättre information om den egna energianvändningen, andelen förnybar energi och utsläpp av växthusgaser m.m. i fjärrvärme-/fjärrkylesystemet. Målet är att slutkunderna ska få

information minst varje månad. Detta skapar bättre förutsättningar för industriföretag att vidta åtgärder för att minska energianvändningen.

12.9 Lägenhetsinnehavare och småhusägare

Fördelen med krav på installation av system för IMD är att den enskilde innehavaren av en bostadslägenhet eller lokal ges möjlighet att själv avgöra avvägningen mellan nyttan med den egna energianvändningen och energikostnaderna.

Regleringen av IMD syftar till att öka slutanvändarnas, i detta fall lägenhetsinnehavarnas, egenmakt. I skäl 26 och 27 i ändringsdirektivet anges att det är mycket viktigt att öka alla unionsmedborgares medvetenhet om fördelarna med ökad energieffektivitet och att ge dem korrekt information om hur sådan kan uppnås. Konsumenterna bör ha full insyn i kostnaderna och fördelarna med alla energieffektivitetsåtgärder som vidtas, inbegripet återbetalningsperioder. Det är således positivt om fler blir medvetna om den egna energianvändningen, om det leder till ett förändrat beteende i form av minskad energianvändning.

I samband med debitering ska, om system för IMD installerats, inte bara information om faktisk energianvändning och energikostnader tillhandahållas. Även information om möjliga åtgärder samt om tvistlösning ska tillhandahållas. Detta stärker den enskilde ytterligare.

Kraven på mätning av mängden levererad fjärrvärme och fjärrkyla och tillhörande krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att tillhandahålla faktureringsinformation och information om energianvändning till slutkunder är positiva för småhusägare som är anslutna till fjärrvärme- eller fjärrkylennät. Precis som andra kunder (ägare av flerbostadshus, byggnader med som innehåller både bostäder och lokaler användningsområden samt lokalbyggnader) kommer småhusägare att få bättre information om den egna energianvändningen samt energiprestandan och om andelen förnybar energi och utsläpp av växthusgaser m.m. i fjärrvärme-/fjärrkylesystemet. Detta skapar bättre förutsättningar för fastighetsägaren att vidta åtgärder för att minska energianvändningen och förbättra byggnadens energiprestanda.

12.10 Statliga myndigheter och kommuner

12.10.1 Tillsyn i fråga om fjärrkyla

Energimarknadsinspektionen

Förslagen i promemorian innebär att Energimarknadsinspektionen delvis får helt nya tillsynsuppgifter för mätning och debitering av fjärrkyla. Energimarknadsinspektionen ska även utöva tillsyn över att fjärrkyleföretagen tillhandahåller fjärrkylekunder och allmänheten uppgifter om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets system.

Avsikten är att Energimarknadsinspektionen ska få meddela föreskrifter om

- information om energiprestanda och andelen förnybar energi i ett system för fjärrvärme respektive fjärrkyla,

- mätning och rapportering av energianvändning samt information om energianvändning kopplat till fjärrvärme respektive fjärrkyla,
- de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla,
- debitering och fakturering av fjärrvärme- och fjärrkylekunder,
- rapportering av faktureringsinformation, och
- vilken information ett fjärrvärme- respektive fjärrkyleföretags faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

Tillsyn enligt fjärrvärmelagen är anslagsfinansierad. Detsamma föreslås gälla för tillsyn enligt fjärrkylalagen. Kostnaderna för detta bör kunna tas inom befintlig ram och har därför inga ekonomiska konsekvenser för statsbudgeten. Däremot kan andra planerade uppgifter och planerad regelutveckling behöva skjutas framåt i tiden.

12.10.2 Tillsyn i fråga om fjärrvärme

Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen föreslås få tillsyn över att fjärrvärmeföretagen tillhandahåller fjärrvärmekunder och allmänheten uppgifter om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagens system. Det tydliggörs vidare att tillsynsansvaret även gäller föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till fjärrvärmelagen. Energimarknadsinspektionen bedriver redan i dag tillsyn över de föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till fjärrvärmelagen. Tillsynen är anslagsfinansierad. Den tillkomna uppgiften bedöms kunna hanteras inom Energimarknadsinspektionens befintliga ekonomiska ramar.

12.10.3 Tillsyn i fråga om energimätning i byggnader

Boverket

Boverket ska få meddela föreskrifter om

- i vilka fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt att installera system för individuell mätning och debitering,
- vilka mätmetoder som ska tillämpas,
- de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla,
- mätning, avläsning och kostnadsfördelning, debitering och fakturering, och
- rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning.

Boverket ska även ge tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna för deras tillsyn av i vilka fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt att installera system för individuell mätning och debitering, vilka mätmetoder som ska tillämpas och de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla. Verket ska också ge tillsynsvägledning om mätning, avläsning och kostnadsfördelning, debitering och fakturering samt rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning. Utöver det ska tillsynsvägledningen innefatta tillsyn av IMD av tappvarmvatten för hushållsbruk. Kostnaderna för detta bör kunna tas inom befintlig ram

och har därför inga ekonomiska konsekvenser för statsbudgeten. Däremot kan andra planerade uppgifter och planerad regelutveckling behöva skjutas framåt i tiden.

Kommunerna

Kommunernas tillsynsansvar omfattar individuell mätning och debitering av värme i befintliga byggnader. Till följd av förslaget tillkommer nya tillsynsuppgifter när det gäller skyldigheten att läsa av mätare och värmekostnadsfördelare och skyldigheten att tillhandahålla faktureringsinformation eller information om energianvändningen. Tillsynsansvaret kommer även att omfatta bestämmelserna om individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i befintliga byggnader, i praktiken vid ombyggnad, och i nya byggnader. Det föreslås att tillsynen ska vara avgiftsfinansierad och att kommunerna bemyndigas att bestämma avgiftens storlek. Avgiften för tillsynen ska bidra till att finansiera tillsynsverksamheten.

När nya skyldigheter införs för kommuner ska konsekvenserna av dessa analyseras. Vidare ska en avvägning göras så att man inte väljer en mer långtgående skyldighet än vad som är nödvändigt. Detta följer av bestämmelserna om den kommunala självstyrelsen i 1 kap. 1 § och 14 kap. 2 och 3 §§ regeringsformen. Redan i dag har kommunerna tillsyn över individuell mätning och debitering i byggnader. Förslaget bedöms medföra ett begränsat tillägg till det befintliga tillsynsansvaret. De nya uppgifterna bedöms stå i proportion till syftet med bestämmelserna, som är att energieffektiviseringsdirektivets bestämmelser måste genomföras i svensk rätt. Det har inte framkommit att det går att göra på ett mindre ingripande sätt. Tillsynen kommer att behöva hanteras tillsammans med hanteringen av anmälan och bygglov. Ändringen av tillsynsansvaret har därför inte några budgetkonsekvenser. Förslagen innebär nya åligganden för kommunerna. Därmed är den kommunala finansieringsprincipen tillämplig. Eftersom kommunerna har möjlighet att ta ut avgifter för att täcka de merkostnader som förslagen innebär, införs ingen reglering.

12.10.4 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) har med stöd av bemyndiganden i 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon och 7 § förordningen (1994:99) om vatten- och värmemätare meddelat föreskrifter om de mättekniska krav som värmemätare (STAFS 2016:5) respektive vattenmätare (STFAS 2016:2) ska uppfylla. Föreskrifterna reglerar enbart värmeenergimätare och inte värmekostnadsfördelare.

Tillämpningsområdet för föreskrifterna om mätning av värmeenergi (STAFS 2016:5) behöver utvidgas från att omfatta endast leverans till fastigheter med hushållsförbrukning till att gälla alla slutkunder och slutanvändare. Det behöver även tas fram nya föreskrifter för värmekostnadsfördelare. När det gäller kyla behöver det tas fram nya föreskrifter för mätning av fjärrkyla till alla slutkunder i de fall mätning baseras på tillflödesmätning. De nya föreskrifterna kan antas med stöd av befintliga bemyndi-

ganden i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton och i nämnda förordning.

Swedac bedriver redan i dag tillsyn över de föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till 4 § förordningen om måttenheter, mätningar och mätton och 7 § förordningen om vatten- och värmemätare. Den tillkomna uppgiften i samband med nya föreskrifter enligt ovan bedöms kunna hanteras inom Swedacs befintliga ekonomiska ramar och har inga konsekvenser för statsbudgeten.

12.10.5 De allmänna förvaltningsdomstolarna

Tillsynsmyndighetens beslut (Energimarknadsinspektionens) om förelägganden och en med vite förenad begäran om upplysningar eller handlingar enligt fjärrkylelagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd kommer att krävas för överklagande till kammarrätten. Detsamma föreslås gälla enligt fjärrvärmelagen. Det innebär att Energimarknadsinspektionens beslut om föreläggande enligt fjärrvärmelagen inte längre behöver vara förenade med vite för att få överklagas. Boverkets beslut om föreläggande ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Antalet ärenden om överklagande av beslut i samband med tillsyn är svårt att bedöma utan att först veta hur tillsynen kommer bedrivas. Utifrån erfarenheter från Energimarknadsinspektionens tillsynsarbete av mätning och rapportering av el i enlighet med 12 kap. 14 § ellagen bedöms förslagen endast leda till ett fåtal överklaganden sett över en period om 5–10 år.

Mot bakgrund av detta är bedömningen att förslagen endast kommer att leda till ett fåtal överklaganden och att några ytterligare resurser därför inte behöver tillföras de allmänna förvaltningsdomstolarna.

12.11 Konsekvenser för miljön

Syftet med förslagen i promemorian och de bakomliggande direktivkraven är att öka energieffektiviteten inom Sverige och EU för att uppnå nationella och europeiska energieffektiviseringsmål till 2030. Dessa har sitt huvudsakliga fokus på minskad och/eller mer effektiv primärenergianvändning. Minskad energianvändning och/eller mer effektiv primärenergianvändning i byggnadsbeståndet antas leda till minskad belastning på miljön, dels i form av lägre uttag av naturresurser, dels i form av minskade utsläpp av föroreningar från energiomvandling. Viktigt i sammanhanget är dock att beakta eventuella rekyleffekter, dvs. sådana som kan följa av att minskningen av den totala energianvändningen i systemet inte blir lika stor som den minskning som energieffektiviseringen initialt ledde till.

12.12 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några effekter för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen.

13 Författningskommentar

13.1 Förslaget till fjärrkylelag

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om mätning och debitering av den faktiska energianvändningen och information om energianvändningen i syfte att ge fjärrkylekunder större incitament att styra sin energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Ordförklaringar

2 § Med fjärrkyleverksamhet avses i denna lag distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylningsändamål (fjärrkyla), om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

Med fjärrkyleverksamhet avses även produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

Paragrafen innehåller en definition av fjärrkyleverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Produktion och distribution av fjärrkyla sker oftast på motsvarande sätt som produktion och distribution av fjärrvärme. Från ett fjärrkylennät dras två anslutningsledningar, en framledning och en returledning, till en leveransgräns hos kunden. Genom framledningen förs fjärrkylesystemets kallvatten till en fjärrkylecentral. Via centralen tillförs värmeenergi till fjärrkylesystemets kallvatten från kundens eget kylsystem som därmed kyls av.

Via så kallade kylbatterier överförs kylan till fastighetens luftkonditionering. När värme överförs från kunderna via fjärrkylecentralen återförs det nu varmare fjärrkylemediet i systemet genom returledningen till det större ledningsnätet utanför kundens fastighet. Därefter pumpas kylmediet tillbaka till produktionsanläggningarna, t.ex. värmepumpar eller olika typer av kylmaskiner, och kyls ner på nytt. Fjärrkylennätets rörledningssystem är alltså slutet.

Det allra vanligaste är att man använder vatten för att distribuera kylan. Vattnet kallas i denna egenskap värmeenergibärare.

Första delen av definitionen i *första stycket* berör dessa förhållanden.

Liksom är fallet med fjärrvärmeverksamhet kräver definitionen av fjärrkyleverksamhet att verksamheten måste rikta sig till en obestämd krets av kunder inom ett visst geografiskt område. Det innebär att ett fastighetsinternt rörledningssystem som används för att distribuera kyla till de lägenheter, lokaler och andra utrymmen som finns i fastigheten inte omfattas av regleringen. Inte heller omfattas en kylcentral med tillhörande rörledningar som anläggs av en samfällighet och som till övervägande del används för att värma upp byggnaderna på de fastigheter som ingår i samfälligheten. Detsamma gäller en fastighet som har en kylcentral med tillhörande rörledningar och som till övervägande del använder anläggningen för att kyla det egna fastighetsinnehavet.

Av *andra stycket* framgår att produktionen och försäljningen av fjärrkylan ingår i fjärrkyleverksamheten. Detta gäller dock bara i den utsträckning som distributören svarar för både produktionen och försäljningen. Den som bara producerar eller säljer fjärrkyla till kunderna och alltså inte står för distributionen av kyla, bedriver inte fjärrkyleverksamhet.

3 § I denna lag avses med

fjärrkyleföretag: en juridisk eller fysisk person som bedriver fjärrkyleverksamhet,

fjärrkylekund: den som ingått avtal om leverans av fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag.

I paragrafen definieras vissa uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

I paragrafen anges vad som avses med uttrycken fjärrkyleföretag och fjärrkylekund. Definitionerna är utformade med definitionerna av fjärrvärmeföretag och fjärrvärmekund i 2 och 3 §§ fjärrvärmelagen (2008:263) som förebild.

Information om energiprestanda och andelen förnybar energi

4 § Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrkylekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Paragrafen innehåller bestämmelser om information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrkylesystem. Genom paragrafen genomförs artikel 24.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Första stycket innebär att fjärrkyleföretag ska se till att informationen på ett enkelt sätt finns tillgänglig för kunderna. Informationen ska även göras tillgänglig för allmänheten. Tillhandahållandet till kunderna kan exempelvis ske på fjärrkyleföretagets webbplats, på årsfakturer eller på begäran. Information till allmänheten bör exempelvis kunna ske på företagets öppna webbplats.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna information enligt första stycket, t.ex. om vilken information som ska göras tillgänglig och på vilket sätt.

Mätning av energianvändning hos fjärrkylekunder

5 § Ett fjärrkyleföretag är skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning av energianvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkning av energianvändning,
2. rapportering av information om mätning och beräkning av energianvändning, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

I paragrafen finns bestämmelser om mätning och rapportering av levererad mängd värmeenergi till en fjärrkylekund. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9a, 9c och 10a och bilaga 7a, punkten 2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

I *första stycket* ges den grundläggande bestämmelsen att mätning ska ske av dels mängden levererad värmeenergi (fjärrkyla), dels den levererade mängdens fördelning över tiden. Av det sistnämnda följer att mätning måste ske med viss regelbundenhet.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om mätning, t.ex. var mätning ska ske och krav på tidsintervaller för mätning och avläsning.

Med stöd av *tredje stycket första punkten* kan det meddelas föreskrifter om hur energianvändningen kan beräknas för det fall mätning inte är möjlig.

Föreskrifter som meddelas med stöd av *tredje stycket andra punkten* kan t.ex. avse hur rapportering ska ske och tidsintervaller för rapportering av mätvärden. Det kan även meddelas föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning för kyla, t.ex. utanför säsong för nedkylning. Föreskrifter om rapportering kan också avse att göra information tillgänglig för en leverantör av energitjänster som en fjärrkylekund har utsett.

Med stöd av *tredje stycket tredje punkten* kan föreskrifter meddelas om t.ex. vad som ska avses med fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning, vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans samt i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara anordningar kan medges.

Debitering av levererad fjärrkyla

6 § Ett fjärrkyleföretags debitering av en fjärrkylekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

Paragrafen innehåller bestämmelser om debitering av levererad värmeenergi (fjärrkyla) till en fjärrkylekund. Genom paragrafen genomförs artikel 10a.1 och 10a.2 och bilaga 7a, punkterna 1 och 2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

I *första stycket* anges att ett fjärrkyleföretags debitering av kunden ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats. Det innebär att fjärrkyleföretagen inte får använda sig av system med förskottsbetalning. Faktureringen måste ske i efterhand och grundas på den faktiska mängden levererad fjärrkyla. Den faktiska leveransen motsvaras av kundens faktiska användning. Summan ska vara beräknad på hur mycket fjärrkyla som har levererats. För det fall det av någon anledning inte går att mäta den faktiska leveransen ska debitering kunna baseras på en beräknad faktisk leverans.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om debitering av uppmätt mängd levererad värmeenergi. Det kan även med-

delas föreskrifter om att fjärrkyleföretagen vid avsaknad av mätvärden bör få debitera kunden för den beräknade faktiska leveransen.

Med stöd av *tredje stycket* kan det meddelas föreskrifter om tidsintervall för fakturering och rapportering av faktureringsinformation. Vidare kan föreskrifter meddelas om krav på att kunder ska erbjudas fakturering och faktureringsinformation i elektronisk form. Föreskrifterna om rapportering kan också avse att göra information tillgänglig för en leverantör av energitjänster som en fjärrkylekund har utsett.

7 § Ett fjärrkyleföretags faktura till en fjärrkylekund ska vara tydlig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om fjärrkyleföretagens fakturor. Genom paragrafen genomförs artikel 10a.2 c och bilaga 7a, punkten 3 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Enligt *första stycket* ska fjärrkyleföretagen se till att fakturor är tydliga. Det innebär att fakturorna inte får vara missvisande. Den information som ska framgå följer av bilaga 7a, punkten 3 i direktivet. Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan det meddelas föreskrifter om vilken information fjärrkyleföretagens fakturor ska innehålla och hur de ska utformas, t.ex. information om den uppmätta energianvändningen och de aktuella priserna för fjärrkyla som fakturan grundas på. Det framgår av 6 § att debitering måste baseras på de mängder som faktiskt har levererats. För det fallet fakturan inte kan grundas på en uppmätt faktisk leverans ska fakturan innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats.

8 § Ett fjärrkyleföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrkylekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

I paragrafen anges att ett fjärrkyleföretag inte får ta ut någon avgift för att tillhandahålla fakturor och underlag om energianvändning. Genom paragrafen genomförs artikel 11a.1 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Det är enbart grundfakturan som omfattas av förbudet. Fjärrkyleföretaget får fortfarande ta ut avgifter för kravbrev och andra åtgärder för att förmå en kund att betala en skuld i enlighet med lagen (1981:379) om ersättning för inkassokostnader m.m.

Tillsyn

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska utöva tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn. Genom paragrafen genomförs artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

I *första stycket* anges att en tillsynsmyndighet ska utöva tillsyn över att lagen och villkor och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

I *andra stycket* regleras tillsynsmyndighetens befogenheter att kräva in uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. En sådan begäran kan tillsynsmyndigheten göra hos det fjärrkyleföretag som tillsynen avser. En begäran kan dock även rikta sig mot någon som inte står under tillsyn enligt lagen.

10 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden som får förenas med vite. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Paragrafen reglerar en tillsynsmyndighets möjlighet att besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett föreläggande kan rikta sig mot ett fjärrkyleföretag som inte följer gällande bestämmelser, men även mot ett fjärrkyleföretag eller någon som inte står under tillsyn enligt lagen för att få in de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Allmänna bestämmelser om bland annat föreläggande och utdömande av vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Överklagande

11 § Beslut om förelägganden enligt 10 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.
Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Paragrafen reglerar möjligheten att överklaga beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Av *första stycket* framgår att beslut om förelägganden enligt 10 § får överklagas.

Av *tredje stycket* framgår att andra beslut enligt lagen inte får överklagas.

13.2 Förslaget till lag om energimätning i byggnader

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter och om information till lägenhetsinnehavare om energianvändning i syfte att ge dem större incitament att minska sin energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll. Lagen ersätter den hittillsvarande lagen (2014:267) om energimätning i byggnader. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Utöver vad som framgår av hittillsvarande lag om energimätning i byggnader ska lagen innehålla bestämmelser om information. Syftet med de nya bestämmelserna ska vara att ge lägenhetsinnehavare information om

energianvändning. Med lägenhetsinnehavare avses hyresgäster och bostadsrättshavare.

Mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk

2 § Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med värme från en central källa eller från ett system för fjärrvärme ska se till att den energi som används för att påverka varje lägenhets inomhusklimat kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på att i vissa fall införa individuell mätning av värme i en byggnad. Den motsvarar delvis 7 § första stycket i hittillsvarande lag. Genom paragrafen genomförs artikel 9b.1 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.1.

Paragrafen avser individuell mätning av värme i flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler, om flerbostadshuset eller byggnaden med både bostäder lokaler försörjs med värme från en central källa eller från ett system för fjärrvärme. Kravet riktas mot den som äger en sådan byggnad och gäller samtliga lägenheters energianvändning avseende värme i byggnaden, i de fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Paragrafen begränsas i förhållande till hittillsvarande lag till de byggnader som omfattas av ändringsdirektivets krav på mätning i befintliga byggnader. Lagens uttryck en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler svarar mot direktivets uttryck byggnader med flera användningsområden. Paragrafen justeras även för att närmare stämma överens med den nya lydelsen av direktivet. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Att åtgärden ska vara proportionell i förhållande till möjliga energibesparingar i den meningen att den är kostnadseffektiv ska fortsatt gälla.

Med ett flerbostadshus avses ett bostadshus med minst tre bostadslägenheter (TNC 95), där minst 50 procent av byggnadens area ska utgöras av bostäder. Med en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler avses detsamma som i fastighetstaxeringsregistret, dvs. en byggnad som innehåller en eller flera bostäder och lokaler. Denna kategori ingår i fastighetsregistrets kategori för flerbostadshus. En lägenhet kan utgöra bostadslägenhet eller lokal. Med bostadslägenhet avses en lägenhet som upplåtits för att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad. Med lokal avses en annan lägenhet än bostadslägenhet (12 kap. 1 § tredje stycket jordabalken).

3 § Den som äger ett flerbostadshus eller en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler som försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme, ska se till att varje lägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas. Detta gäller dock endast om det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på att i vissa fall införa individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i en byggnad. Den

motsvarar delvis 8 § första stycket i hittillsvarande lag. Genom paragrafen genomförs artikel 9b.1 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.1.

Paragrafen avser individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler, om flerbostadshuset eller byggnaden med både bostäder och lokaler försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme. Kravet riktas mot den som äger en sådan byggnad och gäller vid en installation av tappvarmvatten för hushållsbruk till en lägenhet, i det fall detta är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering.

Paragrafen begränsas i förhållande till hittillsvarande lag till de byggnader som omfattas av ändringsdirektivets krav på mätning i befintliga byggnader. Paragrafen justeras även språkligt för att närmare stämma överens med den nya lydelsen i direktivet. Någon ändring i sak i denna del är inte avsedd. Kraven på att åtgärden ska vara tekniskt genomförbar och kostnadseffektiv i den meningen att den är proportionell i förhållande till möjliga energibesparingar ska fortsatt gälla.

Vad som avses med ett flerbostadshus, en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler och en lägenhet kommenteras vid 2 §.

4 § Den som för egen räkning uppför eller låter uppföra ett flerbostadshus eller en byggnad med både bostäder och lokaler som avses i 3 §, ska se till att varje bostadslägenhets användning av tappvarmvatten för hushållsbruk kan mätas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på att i vissa fall införa individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk vid uppförande av en byggnad. Den motsvarar delvis 6 § första stycket i hittillsvarande lag. Genom paragrafen genomförs artikel 9b.2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.2.

Paragrafen avser individuell mätning av tappvarmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler, om flerbostadshuset eller byggnaden med både bostäder och lokaler försörjs med tappvarmvatten för hushållsbruk från en central källa eller från ett system för fjärrvärme. Kravet riktas mot den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en sådan byggnad och gäller vid installation av tappvarmvatten för hushållsbruk till en bostadslägenhet. Om installationen till bostadslägenheten enbart avser kallvatten och lägenhetsinnehavaren själv behöver värma vattnet, krävs inte mätning av vattenanvändningen (jfr prop. 2013/14:174 s. 252). I enlighet med direktivet är skyldigheten numera ovillkorlig.

Vad som avses med ett flerbostadshus, en byggnad som innehåller både bostäder och lokaler och en bostadslägenhet kommenteras vid 2 §.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. i vilka fall det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system enligt 2 och 3 §§,
2. vilka mätmetoder som ska tillämpas enligt 2 §, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning enligt 2–4 §§ ska uppfylla.

Genom paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i anslutning till 2–4 §§. Första och andra punkterna i paragrafen motsvarar delvis 7 § andra stycket och 8 § andra stycket i hittillsvarande lag. Tredje punkten har ingen tidigare motsvarighet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9b.1 och 9c i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.1.

I befintliga byggnader är kraven på individuell mätning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk begränsade till fall där det är tekniskt genomförbart och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar att installera system för individuell mätning och debitering. Med stöd av *första punkten* kan det meddelas föreskrifter i anslutning till bestämmelserna 2 och 3 §§ om generella kriterier för avsaknad av teknisk genomförbarhet och proportionalitet.

Med stöd av *andra punkten* kan det meddelas föreskrifter i anslutning till 2 § om vilka mätmetoder som ska tillämpas vid individuell mätning av värmeenergi. Med mätmetoder avses i detta sammanhang den uppräknade som finns i artikel 9b.1 andra stycket i energieffektiviseringsdirektivet: värmeenergimätning, värmekostnadsfördelare eller alternativa kostnadseffektiva metoder för mätning.

Med stöd av *tredje punkten* kan det meddelas föreskrifter i anslutning till 2–4 §§ om de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla, t.ex. om vad som ska avses med fjärravläsbara mätare och värmekostnadsfördelare, vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans och i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara mätsystem kan medges.

Avläsning, rapportering och fakturering

6 § Den som äger en byggnad där mätning ska kunna ske enligt 2, 3 eller 4 §§ ska se till att mängden tappvarmvatten för hushållsbruk och mängden värme till varje lägenhet läses av.

I paragrafen finns bestämmelser om avläsning av levererad mängd tappvarmvatten för hushållsbruk och värmeenergi. Den har ingen tidigare motsvarighet. Genom paragrafen genomförs artikel 10a.1 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Paragrafen inför ett krav på att de mätare och värmekostnadsfördelare som installerats i byggnader i enlighet med lagen läses av. Kravet riktas mot den som äger en sådan byggnad.

7 § Om ett system för individuell mätning har installerats ska den som äger en byggnad där mätning ska kunna ske enligt 2, 3 eller 4 §§ säkerställa att lägenhetsinnehavaren får tydlig faktureringsinformation eller information om sin energianvändning.

I paragrafen finns bestämmelser om information. Den har ingen tidigare motsvarighet. Genom paragrafen genomförs artikel 10a.3 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Paragrafen inför ett krav på att lägenhetsinnehavare ska få tydlig faktureringsinformation eller information om energianvändning. Kravet gäller i byggnader där system för individuell mätning och debitering har installerats i enlighet med lagen. Kravet riktas mot den som äger en sådan byggnad.

Vad som avses med lägenhetsinnehavare kommenteras vid 1 §.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning och avläsning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kostnadsfördelning,
2. rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning, och
3. fakturering.

Genom paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i anslutning till 6 och 7 §§. Den har ingen tidigare motsvarighet. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9b.3, 10a.1 och 10a.2 och bilaga 7a, punkterna 1 och 2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Med stöd av *första stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om mätning och avläsning, t.ex. närmare föreskrifter om hur mätning ska ske och tidsintervall för avläsning av mätare och värmekostnadsfördelare.

Med stöd av andra stycket *första punkten* kan det meddelas föreskrifter om fördelning av kostnaden för användning av värme och tappvarmvatten för hushållsbruk.

Med stöd av andra stycket *andra punkten* kan det meddelas föreskrifter om krav på rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning, t.ex. om hur och till vem rapportering ska ske och tidsintervaller för rapportering av mätvärden och information. Det kan även meddelas föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av information utanför säsong för värme. Föreskrifter om rapportering kan också avse att göra information tillgänglig för en leverantör av energitjänster som en lägenhetsinnehavare har utsett.

Med stöd av andra stycket *tredje punkten* kan det meddelas föreskrifter om fakturering, t.ex. om tidsintervall för fakturering.

9 § Den som äger en byggnad får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla lägenhetsinnehavare fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.

I paragrafen anges att den som äger en byggnad inte får ta ut någon avgift för att tillhandahålla lägenhetsinnehavarna ordinarie fakturor och underlag om energianvändningen. Den har ingen tidigare motsvarighet. Genom paragrafen genomförs artikel 11a.1 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Det är enbart grundfakturer som omfattas av förbudet att ta ut avgift. Fastighetsägaren får fortfarande ta ut avgifter för kravbrev och andra åtgärder för att förmå en kund att betala en skuld i enlighet med lagen (1981:379) om ersättning för inkassokostnader m.m.

Vad som avses med lägenhetsinnehavare kommenteras vid 1 §.

Tredimensionella fastigheter

10 § Om en samfällighetsförening ansvarar för värme- eller tappvarmvattensystemet i en byggnad som består av tredimensionella fastigheter, ska det som sägs i denna lag om ägaren till en byggnad i stället tillämpas på föreningen.

I paragrafen behandlas det fallet att det i en byggnad som består av tredimensionella fastigheter finns en samfällighetsförening som ansvarar för värme- eller tappvarmvattensystemet. Det som sägs i lagen om ägaren till en byggnad ska då avse föreningen. Paragrafen motsvarar med en språklig ändring 9 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 254).

Tillsyn och tillsynsuppgifter

11 § Tillsyn över att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs utövas av den eller de statliga myndigheter som regeringen bestämmer eller av byggnadsnämnden (tillsynsmyndigheterna).

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn. Den motsvarar delvis 10 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 255). Genom paragrafen genomförs artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I förhållande till hittillsvarande lag har *första stycket* ändrats. Det är en följd av inriktningen att delar av tillsynen ska kunna flyttas från de kommunala nämnder som fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet (byggnadsnämnden) till den eller de myndigheter som regeringen pekar ut.

12 § Om ett system för individuell mätning ska installeras, ska en tillsynsmyndighet ge de upplysningar som behövs för att de skyldigheter som anges i denna lag eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska fullgöras och bestämma vilka handlingar som ska lämnas till myndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndighetens uppgifter. Den motsvarar delvis 11 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 255 f.). Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Paragrafen reglerar tillsynsmyndigheternas skyldighet att upplysa om lagens krav på införande av system för individuell mätning. Vidare regleras tillsynsmyndighetens möjlighet att i dessa fall se till att sådana handlingar lämnas till tillsynsmyndigheten som behövs för prövningen. Paragrafen justeras i förhållande till hittillsvarande lag med anledning av att inriktningen är att delar av tillsynen ska kunna flyttas från byggnadsnämnden till den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

13 § Den som har en skyldighet enligt i denna lag eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska lämna en tillsynsmyndighet de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för myndighetens tillsyn.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att till tillsynsmyndigheten ge in handlingar och uppgifter. Den motsvarar delvis 12 § i hittillsvarande lag. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Paragrafen reglerar en uppgiftsskyldighet för den som har en skyldighet enligt lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Uppgiftsskyldigheten avser de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för en tillsynsmyndighets tillsyn enligt 11 §. En tillsynsmyndighet får enligt 14 § meddela de förelägganden som behövs för att uppgiftsskyldigheten ska fullgöras. Paragrafen justeras i förhållande till hittillsvarande lag med anledning av att inriktningen är att delar av tillsynen ska kunna flyttas från byggnadsnämnden till den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

14 § En tillsynsmyndighet får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden som får förenas med vite. Den motsvarar delvis den 13 § i hittillsvarande lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Paragrafen reglerar en tillsynsmyndighets möjlighet att meddela de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Allmänna bestämmelser om bland annat föreläggande och utdömmande av vite finns i lagen (1985:206) om viten. Paragrafen justeras i förhållande till hittillsvarande lag med anledning av att inriktningen är att delar av tillsynen ska kunna flyttas från byggnadsnämnden till den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

15 § En statlig tillsynsmyndighet och en kommun får ta ut avgifter för sin tillsyn.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

En kommun får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter för tillsyn. Den motsvarar delvis 14 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 14). Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Av *första stycket* framgår att en tillsynsmyndighet och kommunen får ta ut avgifter för sin tillsyn. Avgifterna får bara avse tillsynsärenden som bedrivs enligt denna lag och ska betalas av den som tillsynsärendet riktar sig mot. Bestämmelsen justeras i förhållande till hittillsvarande lag med anledning av att inriktningen är att flytta tillsynen för individuell mätning och debitering av tappvarmvatten för hushållsbruk från byggnadsnämnden till den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för den eller de myndigheter som regeringen bestämmer att besluta om hur stora tillsynsavgifterna ska vara.

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande för en kommun (kommunfullmäktige) att besluta om hur stora tillsynsavgifterna ska vara.

Överklagande

16 § Beslut om förelägganden enligt 14 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Första och andra styckena motsvarar delvis 15 § första och andra styckena i hittillsvarande lag. Tredje stycket har ingen tidigare motsvarighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Första stycket justeras i förhållande till hittillsvarande lag med anledning av att inriktningen är att flytta tillsynen för individuell mätning och debitering av tappvarmvatten för hushållsbruk från byggnadsnämnden till den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Av *andra stycket* framgår att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Av *tredje stycket* framgår att andra beslut enligt lagen än enligt 14 § inte får överklagas.

13.3 Förslaget till lag om ändring av fjärrvärmelagen (2008:263)

Inledande bestämmelser

1 § Med fjärrvärmeverksamhet avses i denna lag distribution i rörledningar av hetvatten eller *en* annan värmebärare för uppvärmning (*fjärrvärme*), om en obestämd grupp *mottagare* inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten.

Med fjärrvärmeverksamhet avses även produktion och försäljning av den *fjärrvärme* som distribueras i rörledningar, om *det är distributören* som bedriver produktionen och försäljningen.

2 § I denna lag avses med

avtal om fjärrvärme: *ett* avtal *med en fjärrvärmekund* om distribution i rörledningar av en värmebärare för uppvärmning och om försäljning av den distribuerade värmen,

fjärrvärmeföretag: *en* juridisk person som bedriver fjärrvärmeverksamhet,

fjärrvärmekund: den som ingått ett avtal om fjärrvärme med ett fjärrvärmeföretag,

konsument: *en* fjärrvärmekund som är en fysisk och som använder fjärrvärme i huvudsak utanför näringsverksamhet,

prima värme: värme från hetvatten eller annan värmebärare för uppvärmning som i anslutningspunkten har en sådan temperatur och sådant tryck att den är möjlig att mata in på framledningen utan att ytterligare värmeenergi eller pumpenergi behöver tillföras.

I paragraferna definieras vissa uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

I 1 § anges vad som avses med fjärrvärme och fjärrvärmeverksamhet. I 2 § definieras bland annat avtal om fjärrvärme, fjärrvärmeföretag och konsument. Definitionen av fjärrvärme görs tydligare. Definitionerna av fjärrvärmeverksamhet och avtal om fjärrvärme justeras för att förtydliga att de

avser förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och fjärrvärmekunden. Övriga ändringar i paragraferna är endast språkliga och utgör ingen ändring i sak.

Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

5 a § Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för fjärrvärmekunderna och allmänheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om information om energiprestanda och andelen förnybar energi i fjärrvärmesystem. Genom paragrafen genomförs artikel 24.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Första stycket innebär att fjärrvärmeföretag ska se till att informationen på ett enkelt sätt finns tillgänglig för kunderna. Informationen ska även göras tillgänglig för allmänheten. Tillhandahållandet till kunderna kan exempelvis ske på fjärrvärmeföretagets webbplats, på årsfakturor eller på begäran. Information till allmänheten bör exempelvis kunna ske på företagets öppna webbplats.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna information enligt första stycket, t.ex. vilken information som ska göras tillgänglig och på vilket sätt.

5 b § Ett fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sin webbplats lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunderna och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiveringsåtgärder och jämförelseprofiler.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om information om energieffektiveringsåtgärder och jämförelseprofiler. Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 d § första stycket i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 284). Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2.

Informationen ska nu även tillhandahållas allmänheten. Ändringen är ett förtydligande och innebär ingen ändring i sak.

6 § Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. fjärrvärmeföretagets åtagande gentemot fjärrvärmekunden,
2. priset för fjärrvärmesystemet och hur det bestäms,
3. var fjärrvärmekunden kan finna information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme,
4. den tid som avtalet löper,
5. i fråga om avtal som löper under en viss tid, vad som gäller med avseende på förlängning av avtalet,
6. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt debitering av kunden,
7. avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,
8. villkoren för uppsägning av avtalet,
9. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

10. vem som svarar för kostnader för en återställning efter
 - a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,
 - b) ett underhåll av rörledningarna, eller
 - c) ett borttagande av anslutningen,
11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag, och
12. när det ingås med en konsument, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på *något* annat sätt tillhandahåller den information som anges i 5 b och 6 c §§.

I paragrafen anges vad ett avtal mellan ett fjärrvärmeföretag och en fjärrvärmekund ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2.

Hänvisningarna i *tolfte* punkten ändras. Ordet konsumentrelaterade tas bort, eftersom informationen enligt 5 b och 6 c §§ ska tillhandahållas alla fjärrvärmekunder.

Mätning av energianvändning hos fjärrvärmekunder

6 a § Ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att mäta mängden levererad värmeenergi och dess fördelning över tiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om mätning av energianvändning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkning av energianvändning,
2. rapportering av information om mätning och beräkning av energianvändning, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

I paragrafen finns bestämmelser om mätning och rapportering av levererad mängd värmeenergi till en fjärrvärmekund. Genom paragrafen genomförs artiklarna 9a, 9c och 10a och bilaga 7a, punkten 2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.3 och 8.4.

I *andra* och *tredje styckena* införs bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Ändringen innebär att nuvarande *andra–fjärde styckena* utgår.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas ytterligare föreskrifter om mätning, t.ex. var mätning ska ske och krav på tidsintervaller för mätning och avläsning.

Med stöd av *tredje stycket första punkten* kan det meddelas föreskrifter om hur energianvändningen kan beräknas för det fall mätning inte är möjlig.

Med stöd av *tredje stycket andra punkten* kan det meddelas föreskrifter om t.ex. hur rapportering ska ske och tidsintervaller för rapportering av mätvärden. Det kan även meddelas föreskrifter om undantag från kravet på rapportering av faktureringsinformation och information om energianvändning för värme, t.ex. utanför säsong för uppvärmning. Föreskrifter om rapportering kan också avse att göra information tillgänglig för en leverantör av energitjänster som en fjärrvärmekund har utsett.

Med stöd av *tredje stycket tredje punkten* kan föreskrifter meddelas om t.ex. vad som ska avses med fjärravläsbara mätsystem och mätutrustning, vilka uppgifter som ska kunna avläsas på distans samt i vilka situationer undantag från kravet på fjärravläsbara anordningar kan medges.

Debitering av levererad fjärrvärme

6 b § Ett fjärrvärmeföretags debitering av en fjärrvärmekund ska avse den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till kunden.

Regeringen eller den myndighet som regering bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om debitering.

Regeringen eller den myndighet som regering bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation.

Paragrafen innehåller bestämmelser om debitering av levererad mängd värmeenergi (fjärrvärme) till en fjärrvärmekund. Genom paragrafen genomförs artiklarna 10a.1 och 10a.2 och bilaga 7a, punkterna 1 och 2 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

I *första stycket* ändras uppmätta mängder till den mängd värmeenergi som faktiskt har levererats till en fjärrvärmekund. Den faktiska leveransen motsvaras av kundens faktiska användning. Ändringen görs för bättre överensstämmelse med ändringsdirektivets krav på debitering grundad på faktisk användning. För det fall det av någon anledning inte går att mäta den faktiska leveransen ska debitering kunna baseras på en beräknad faktisk leverans. I övrigt justeras bestämmelsen för att förtydliga att den avser förhållandet mellan fjärrvärmeföretaget och fjärrvärmekunden.

I *andra stycket* införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om debitering. I *tredje stycket* införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fakturering och rapportering av faktureringsinformation. Ändringarna innebär att nuvarande andra och tredje styckena utgår.

Med stöd av *andra stycket* kan det meddelas föreskrifter om debitering av uppmätt mängd levererad värmeenergi. Det kan även meddelas föreskrifter om att fjärrvärmeföretagen vid avsaknad av mätvärden bör få debitera kunden för den beräknade faktiska leveransen.

Med stöd av *tredje stycket* kan det meddelas föreskrifter om tidsintervall för fakturering och rapportering av faktureringsinformation. Vidare kan föreskrifter meddelas om krav på att kunder ska erbjudas fakturering och faktureringsinformation i elektronisk form. Föreskrifter om rapportering kan också avse att göra information tillgänglig för en leverantör av energitjänster som en fjärrvärmekund har utsett.

6 c § *Ett fjärrvärmeföretags faktura till en fjärrvärmekund ska vara tydlig.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information en sådan faktura ska innehålla och hur fakturan ska utformas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om fjärrvärmeföretagens fakturor. Genom paragrafen genomförs artikel 10a.2 c och bilaga 7a, punkten 3 i energieffektiviseringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Enligt *första stycket* ska fjärrvärmeföretagen se till att fakturor är tydliga. Det innebär att fakturorna inte får vara missvisande. Den information som ska framgå följer av bilaga 7a, punkten 3 i direktivet.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan det meddelas föreskrifter om vilken information fjärrvärmeföretagens fakturor ska innehålla och hur de ska utformas, t.ex. information om den uppmätta energianvänd-

ningen och de aktuella priserna för fjärrvärme som fakturan grundas på. Det framgår av 6 b § att debitering måste baseras på de mängder som faktiskt har levererats. För det fallet fakturan inte kan grundas på en uppmätt faktisk leverans ska fakturan innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats.

6 d § *Ett fjärrvärmeföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fjärrvärmekunderna fakturor och faktureringsinformation om energianvändningen.*

I paragrafen anges att ett fjärrvärmeföretag inte får ta ut någon avgift för att tillhandahålla fakturor och underlag om energianvändningen. Genom paragrafen genomförs artikel 11a.1 i ändringsdirektivet.

Paragrafen motsvarar med en språklig ändring 6 c § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 283).

Tillsyn

52 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 5–9, 18–21, 25–29, 31 och 37–43 §§, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn. Genom paragrafen genomförs artikel 13 i energieffektiviseringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 70.4 i elmarknadsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

I *första stycket* tydliggörs att tillsynsmyndigheten även ska ha tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och beslut som har meddelats med stöd av lagen. Beslut kan meddelas med stöd av 37 § i lagen. Tillsynen omfattar nu även de nya bestämmelserna i 5 a och 5 b §§ samt de ändrade bestämmelserna i 6 a–d §§.

I *andra stycket* regleras tillsynsmyndighetens befogenheter att kräva in de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Paragrafen motsvarar delvis 53 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 101).

53 § *Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.*

Paragrafen reglerar en tillsynsmyndighets möjlighet att besluta de förelägganden som behövs för tillsynen. Paragrafen motsvarar med en språklig ändring 52 § andra stycket och 53 § i hittillsvarande lag (jfr prop. 2013/14:174 s. 100 f). Allmänna bestämmelser om bland annat föreläggande och utdömande av vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Överklagande

54 § Beslut om föreläggande enligt 16 § andra stycket och 53 §, beslut enligt 37 d § och beslut om förseningsavgift får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

I *första stycket* regleras bland annat möjligheten att överklaga beslut om förelägganden. Ändringen innebär att sådana beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol även om de inte har förenats med vite.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/2002**av den 11 december 2018****om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet****(Text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾,

av följande skäl:

- (1) Dämpad efterfrågan på energi är en av de fem dimensionerna i strategin för energiunionen som infördes genom kommissionens meddelande den 25 februari 2015 *En ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik*. Att förbättra energieffektiviteten i hela energikedjan, inbegripet produktion, överföring, distribution och slutanvändning av energi, kommer att gynna miljön, förbättra luftkvaliteten och folkhälsan, minska utsläppen av växthusgaser, förbättra energitryggheten genom att minska beroendet av energiimport från länder utanför unionen, sänka energikostnaderna för hushåll och företag, bidra till att lindra energifattigdomen och leda till ökad konkurrenskraft, fler jobb och ökad ekonomisk verksamhet i hela ekonomin och därmed förbättra livskvaliteten för medborgarna. Detta är i linje med unionens åtaganden inom ramen för energiunionen och med den globala klimatagenda som upprättats genom 2015 års Parisavtal om klimatförändringar till följd av den tjugoförsta konferensen med parterna i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring ⁽⁴⁾ (nedan kallat *Parisavtalet*); dessa åtaganden innebär att hålla ökningen i den globala medeltemperaturen långt under 2 °C över förindustriell nivå samt göra ansträngningar för att begränsa temperaturökningen till 1,5 °C över förindustriell nivå.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU ⁽⁵⁾ är ett steg i riktning mot energiunionen, enligt vilken energieffektivitet ska behandlas som en energikälla i sig. Principen om energieffektivitet först bör beaktas när nya regler fastställs för försörjningssidan och andra politikområden. Kommissionen bör säkerställa att energieffektivitet och efterfrågefleksibilitet kan konkurrera på lika villkor med produktionskapaciteten. Energieffektivitet behöver övervägas inför varje beslut om planering av energisystemet eller finansiering. Förbättringar av energieffektiviteten behöver göras så fort de är mer kostnadseffektiva än motsvarande lösningar på försörjningssidan. Detta borde bidra till möjligheten att utnyttja de många fördelarna med energieffektivitet för unionen, särskilt för dess medborgare och företag.
- (3) Energieffektivitet bör erkännas som en avgörande faktor och ges prioritet vid framtida beslut om investeringar i unionens energiinfrastruktur.
- (4) För att uppnå ambitiösa energieffektivitetsmål är det nödvändigt att undanröja hinder för att göra det lättare att investera i energieffektivitetsåtgärder. Ett steg i den riktningen är Eurostats klargörande av den 19 september 2017 om hur energiprestandekontrakt registreras i nationalräkenskaper, vilket undanröjer oklarheter och underlättar användningen av sådana kontrakt.

⁽¹⁾ EUT C 246, 28.7.2017, s. 42.

⁽²⁾ EUT C 342, 12.10.2017, s. 119.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 13 november 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 december 2018.

⁽⁴⁾ EUT L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1).

- (5) Europeiska rådet ställde sig den 23 och 24 oktober 2014 bakom ett energieffektivitetsmål på 27 % för 2030 på unionsnivå, med en översyn senast 2020 med siktet inställt på en unionsnivå på 30 %. I sin resolution den 15 december 2015 *På väg mot en europeisk energiunion* uppmanade Europaparlamentet kommissionen att dessutom bedöma genomförbarheten av ett energieffektivitetsmål på 40 % för samma tidsperiod. Det är därför lämpligt att ändra direktiv 2012/27/EU för att anpassa det till perspektivet mot 2030.
- (6) Unionens behov av att uppnå sina energieffektivitetsmål på unionsnivå, uttryckt i primär och/eller slutlig energianvändning, bör anges tydligt i form av ett mål på åtminstone 32,5 % för 2030. Prognoser under 2007 visade på, för 2030, en primärenergianvändning på 1 887 Mtoe och en slutlig energianvändning på 1 416 Mtoe. En minskning med 32,5 % innebär 1 273 Mtoe respektive 956 Mtoe år 2030. Det målet, som är av samma art som unionens mål för 2020, bör utvärderas av kommissionen i syfte att revidera det uppåt senast 2023 vid betydande kostnadsminskningar eller, om så krävs, för att unionens internationella åtaganden om minskning av koldioxidutsläpp ska kunna uppfyllas. Det finns inga bindande mål på medlemsstatsnivå i perspektivet mot 2020 och 2030 och medlemsstaternas frihet att fastställa sina nationella bidrag grundat antingen på primärenergianvändning eller slutlig energianvändning, på primärenergibesparing eller slutlig energibesparing eller på energiintensitet bör inte heller i fortsättningen vara begränsad. Medlemsstaterna bör fastställa sina nationella vägledande energieffektivitetsbidrag med hänsyn till att unionens energianvändning 2030 får vara högst 1 273 Mtoe primärenergi och/eller högst 956 Mtoe slutlig energi. Detta betyder att användningen av primärenergi i unionen bör minskas med 26 % och att användningen av slutlig energi i unionen bör minskas med 20 %, båda i jämförelse med nivåerna för 2005. En regelbunden utvärdering av framstegen i riktning mot att uppnå unionsmålen för 2030 är nödvändig, och föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ⁽¹⁾.
- (7) Effektiviteten i energisystemets funktion påverkas vid varje givet tillfälle av om det går att obehindrat och flexibelt mata in i näten energi från olika energikällor med olika tröghet och olika uppkörningstider. Förbättrad energieffektivitet gör det möjligt att utnyttja förnybar energi bättre.
- (8) En förbättring av energieffektiviteten kan bidra till ökad ekonomisk effektivitet. Medlemsstaterna och unionen bör ha som mål att minska energianvändningen oavsett ekonomisk tillväxtnivå.
- (9) Medlemsstaternas skyldighet att upprätta långsiktiga strategier för att få till stånd investeringar och möjliggöra renovering av det nationella byggnadsbeståndet och anmäla dem till kommissionen tas bort från direktiv 2012/27/EU och läggs till i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU ⁽²⁾ där den skyldigheten passar ihop med långsiktiga planer för nära-nollenergibyggnader (NNE-byggnader) och minskning av koldioxidutsläpp från byggnader.
- (10) Med tanke på ramen för klimat- och energipolitiken för 2030 bör det energisparkrav som infördes genom direktiv 2012/27/EU förlängas bortom 2020. En sådan förlängning skulle skapa ökad stabilitet för investerare och därmed uppmuntra till långsiktiga investeringar och långsiktiga energieffektivitetsåtgärder, såsom genomgripande renovering av byggnader med det långsiktiga målet att möjliggöra kostnadseffektiv omvandling av befintliga byggnader till NNE-byggnader. Energisparkravet har en viktig roll när det gäller att skapa lokal tillväxt och lokala arbetstillfällen, och bör behållas i syfte att säkerställa att unionen kan uppnå sina energi- och klimatmål genom att skapa ytterligare möjligheter och bryta kopplingen mellan energianvändning och tillväxt. Samarbete med den privata sektorn är viktigt för att bedöma under vilka förhållanden privata investeringar för energieffektivitetsprojekt kan friggöras, och för att utveckla nya intäktsmodeller för innovation på energieffektivitetsområdet.
- (11) Åtgärder för förbättrad energieffektivitet har också en positiv effekt på luftkvaliteten, eftersom mer energieffektiva byggnader bidrar till att minska behovet av bränsle för uppvärmning, inbegripet fast bränsle för uppvärmning. Energieffektivitetsåtgärder bidrar därför till att förbättra luftkvaliteten inomhus och utomhus och hjälper till att på ett kostnadseffektivt sätt uppnå målen i unionens luftkvalitetspolitik, såsom den fastställs särskilt i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda (EUT L 153, 18.6.2010, s. 13).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (EUT L 344, 17.12.2016, s. 1).

- (12) Medlemsstaterna är skyldiga att uppnå ackumulerad energibesparing i slutanvändningsledet för hela sparkravperioden 2021–2030 som motsvarar nya årliga besparingar på minst 0,8 % av den slutliga energianvändningen. Detta krav kan uppfyllas genom nya policyåtgärder som antas under den nya sparkravperioden 1 januari 2021–31 december 2030 eller genom nya enskilda åtgärder till följd av policyåtgärder som antagits under eller före den föregående perioden, under förutsättning att de enskilda åtgärder som leder till energibesparingar införs under den nya perioden. Medlemsstaterna bör i detta syfte kunna använda sig av ett kvotpliktsystem för energieffektivitet, alternativa policyåtgärder eller bådadera. Dessutom bör olika möjligheter, bland annat att antingen helt eller delvis inkludera energi som används för transporter i referensscenariot för beräkning, erbjudas för att ge medlemsstaterna flexibilitet när de beräknar mängden energibesparingar samtidigt som det säkerställs att den ackumulerade energibesparingen i slutanvändningsledet som krävs motsvarande nya årliga besparingar på åtminstone 0,8 % uppfylls.
- (13) Det skulle dock vara orimligt att ställa ett sådant krav på Cypern och på Malta. Energimarknaden i dessa små ö-medlemsstater uppvisar särskilda egenskaper som i väsentlig grad begränsar vilka åtgärder som finns tillgängliga för att uppfylla energisparkravet, såsom förekomsten av en enda eldistributör, avsaknad av naturgasnät och system för fjärrvärme och fjärrkyla samt oljedistributionsbolagens begränsade storlek. Dessa särskilda egenskaper förvärras av energimarknadens begränsade storlek i dessa medlemsstater. Cypern och Malta bör därför endast vara skyldiga att uppnå en ackumulerad energibesparing i slutanvändningsledet som motsvarar nya besparingar på 0,24 % av den slutliga energianvändningen för perioden 2021–2030.
- (14) När medlemsstaterna använder kvotpliktsystem bör de utse kvotpliktiga parter bland energidistributörer, företag som säljer energi i detaljistledet och drivmedelsdistributörer eller drivmedelsåterförsäljare på grundval av objektiva och icke-diskriminerande kriterier. Beslut att utse eller beviljande av undantag från att utses för vissa kategorier av sådana distributörer eller återförsäljare bör inte ses som oförenligt med principen om icke-diskriminering. Därför kan medlemsstaterna välja huruvida sådana distributörer eller återförsäljare eller enbart vissa kategorier av dem ska utses till kvotpliktiga parter.
- (15) Medlemsstaternas åtgärder för förbättrad energieffektivitet inom transportsektorn kan komma att beaktas när det gäller att uppfylla energisparkravet i slutanvändningsledet. Sådana åtgärder inkluderar strategier som bland annat är avsedda att främja effektivare fordon, en övergång till cykel-, gång- och kollektivtrafik eller rörlighets- och stadsplanering som minskar behovet av transport. System som påskyndar införandet av nya, effektivare fordon eller strategier som främjar en övergång till bränslen med bättre prestanda som minskar användningen av energi per kilometer kan också komma att beaktas, förutsatt att de uppfyller reglerna om väsentlighet och additionalitet i bilaga V i direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet. Sådana åtgärder bör, när så är lämpligt, vara samstämmiga med medlemsstaternas nationella handlingsprogram som upprättats enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU ⁽¹⁾.
- (16) Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 ⁽²⁾ och som leder till kontrollerbara, och mätbara eller uppskattningsbara, förbättringar av energieffektiviteten kan anses vara ett kostnadseffektivt sätt för medlemsstater att uppfylla energisparkravet enligt direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet.
- (17) Som ett alternativ till att kräva att kvotpliktiga parter uppnår den mängd ackumulerade energibesparingar i slutanvändningsledet som krävs enligt artikel 7.1 i direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att inom sina kvotpliktsystem tillåta eller kräva att kvotpliktiga parter bidrar till en nationell energieffektivitetsfond.
- (18) Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7.4 och 7.5 såsom de införs genom detta direktiv, bör medlemsstater och kvotpliktiga parter använda alla tillgängliga medel och tekniker för att uppfylla de ackumulerade energibesparingar i slutanvändningsledet som krävs, inbegripet genom att främja hållbar teknik i effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla, infrastruktur för effektiv värme och kyla och energibesiktningar

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUTL 307, 28.10.2014, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 (EUTL 156, 19.6.2018, s. 26).

eller motsvarande energiledningssystem, förutsatt att de energibesparingar som anförs uppfyller kraven i artikel 7 i och bilaga V till direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet. Medlemsstaterna bör eftersträva stor flexibilitet när de utarbetar och genomför alternativa policyåtgärder.

- (19) Långsiktiga energieffektivitetsåtgärder kommer att fortsätta att åstadkomma energibesparingar efter 2020, men för att bidra till unionens energieffektivitetsmål för 2030 bör dessa åtgärder leda till nya besparingar efter 2020. Å andra sidan bör energibesparingar som uppnåtts efter den 31 december 2020 inte räknas med vid beräkningen av den ackumulerade energibesparing i slutanvändningsledet som krävs för perioden 1 januari 2014–31 december 2020.
- (20) Nya besparingar bör gå utöver den vanliga verksamheten så att besparingar som skulle ha inträffat under alla omständigheter inte bör räknas med vid beräkningen av huruvida kraven på energibesparingar är uppfyllda. För att beräkna effekten av de införda åtgärderna bör endast nettobesparingar räknas med, uppmätta som förändringar av energianvändningen som är direkt hänförliga till energieffektivitetsåtgärden i fråga. För att beräkna nettobesparingar bör medlemsstaterna upprätta ett referensscenario för hur situationen skulle utvecklas utan åtgärden i fråga. Policyåtgärden i fråga bör utvärderas mot det referensscenariot. Medlemsstaterna bör ta hänsyn till den omständigheten att andra policyåtgärder kan vidtas inom samma tidsram och att även dessa kan ha en inverkan på mängden energibesparingar, så att inte alla förändringar som observerats sedan den policyåtgärd som ska utvärderas infördes kan hänföras endast till den åtgärden. För att säkerställa att kravet på väsentlighet uppfylls bör de åtgärder som vidtas av kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parter faktiskt bidra till att de anförda energibesparingarna uppnås.
- (21) Det är viktigt att när så är relevant beakta alla steg i energikedjan vid beräkningen av energibesparingar, i syfte att öka potentialen för energibesparingar vid överföring och distribution av el.
- (22) Effektiv vattenförvaltning kan utgöra ett betydande bidrag till energibesparingar. Vatten- och avloppssektorn står för 3,5 % av elanvändningen i unionen, och denna andel väntas öka. Samtidigt står vattenläckor för 24 % av den totala vattenförbrukningen i unionen och energisektorn är den största vattenförbrukaren, och står för 44 % av förbrukningen. Potentialen för energibesparing genom att använda smart teknik och smarta processer bör undersökas noga.
- (23) I enlighet med artikel 9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör unionens politik för energieffektivitet vara inkluderande och bör därför säkerställa att konsumenter som påverkas av energifattigdom har tillgång till energieffektivitetsåtgärder. Förbättringar av byggnaders energieffektivitet bör särskilt gynna sårbara hushåll, inbegripet sådana som påverkas av energifattigdom och, om så är lämpligt, de som bor i subventionerat boende. Medlemsstaterna kan redan kräva att kvotpliktiga parter inkluderar sociala mål i energibesparande åtgärder i samband med energifattigdom, och denna möjlighet bör utvidgas till alternativa policyåtgärder och nationella energieffektivitetsfonder och bör omvandlas till en skyldighet, samtidigt som medlemsstaterna ges möjlighet att bibehålla full flexibilitet vad gäller åtgärdernas storlek, omfattning och innehåll. Om ett kvotpliktsystem för energieffektivitet inte tillåter att åtgärder vidtas som rör enskilda energianvändare, får medlemsstaten vidta åtgärder för att lindra energifattigdomen enbart genom alternativa policyåtgärder.
- (24) Omkring 50 miljoner hushåll i unionen påverkas av energifattigdom. Energieffektivitetsåtgärder måste därför ha en central betydelse för varje kostnadseffektiv strategi mot energifattigdom och konsumenters sårbarhet, och utgöra komplement till socialpolitiken på medlemsstatsnivå. För att säkerställa att energieffektivitetsåtgärder på ett hållbart sätt minskar energifattigdom för hyresgäster bör åtgärdernas kostnadseffektivitet samt frågan huruvida fastighetsägare och hyresgäster har råd att vidta dem beaktas, och tillräckligt ekonomiskt stöd till sådana åtgärder bör garanteras på medlemsstatsnivå. Byggnadsbeståndet i unionen behöver långsiktigt omvandlas till NNE-byggnader, i enlighet med målen i Parisavtalet. Byggnader renoveras för närvarande i för långsam takt och byggnader som bebos av låginkomsttagare som påverkas av energifattigdom är de som är svårast att nå. De åtgärder som fastställs i detta direktiv rörande energisparkrav, kvotpliktsystem för energieffektivitet och alternativa policyåtgärder är därför särskilt viktiga.
- (25) Lägre energikostnader för konsumenter bör uppnås genom att konsumenterna får hjälp att minska sin energianvändning genom att minska byggnaders energibehov och effektivisera apparater i kombination med att energisnåla transportmedel görs tillgängliga och integreras med kollektivtrafik och cykling.

- (26) Det är mycket viktigt att öka alla unionsmedborgares medvetenhet om fördelarna med ökad energieffektivitet och att ge dem korrekt information om hur sådan kan uppnås. Ökad energieffektivitet är också av stor vikt för unionens energiförsörjningstrygghet genom att unionens beroende av bränsleimport från tredjeländer minskar.
- (27) Konsumenterna bör ha full insyn i kostnaderna och fördelarna med alla energieffektivitetsåtgärder som vidtas, inbegripet återbetalningsperioder.
- (28) När medlemsstaterna genomför direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet och vidtar andra åtgärder på energieffektivitetsområdet, bör de vara särskilt uppmärksamma på synergieffekter mellan energieffektivitetsåtgärder och en effektiv användning av naturresurser i linje med principerna för en cirkulär ekonomi.
- (29) När medlemsstaterna använder nya företagsmodeller och ny teknik, bör de sträva efter att främja och underlätta införandet av energieffektivitetsåtgärder, inklusive genom innovativa energitjänster för stora och små kunder.
- (30) Som en del av de åtgärder som fastställs i kommissionens meddelande av den 15 juli 2015 med titeln *En ny giv för energikonsumenterna*, inom ramen för energiunionen och strategin för uppvärmning och kylning, bör konsumenternas minimirättigheter till noggrann, tillförlitlig, tydlig och aktuell information om sin energianvändning stärkas. Artiklarna 9–11 i och bilaga VII till direktiv 2012/27/EU bör ändras för att möjliggöra en tät och förbättrad återkoppling om energianvändning när detta är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt med tanke på befintliga måtanordningar. Det här direktivet klargör att frågan huruvida individuell mätning är kostnadseffektiv avgörs av om de därmed sammanhängande kostnaderna står i proportion till möjliga energibesparingar. Vid bedömningen av om individuell mätning är kostnadseffektiv kan hänsyn tas till verkan av andra konkreta, planerade åtgärder i en viss byggnad, till exempel en kommande renovering.
- (31) Detta direktiv klargör också att rättigheter avseende fakturering och information om fakturering eller användning bör gälla för konsumenter av värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa, även om de inte har några direkta individuella avtal med en energileverantör. Definitionen av begreppet *slutkund* kan förstås så, att det avser endast fysiska eller juridiska personer som köper energi grundat på ett direkt individuellt avtal med en energileverantör. Med avseende på tillämpningen av dessa bestämmelser bör därför begreppet *slutanvändare* införas för att hänvisa till en bredare grupp konsumenter, och bör omfatta, utöver slutkunder som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning, även boende i enskilda byggnader eller i enskilda enheter i flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden, där sådana enheter försörjs från en central källa och där de boende inte har några direkta eller individuella avtal med energileverantören. Termen *individuell mätning* bör avse mätning av användningen i enskilda enheter i sådana byggnader.
- (32) För att uppnå öppenhet och insyn avseende redovisning av individuell användning av värmeenergi och på så sätt underlätta genomförandet av individuell mätning bör medlemsstaterna säkerställa att det finns transparenta, allmänt tillgängliga nationella regler om fördelningen av kostnaden för användning av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden. Utöver öppenhet och insyn kan medlemsstaterna överväga att vidta åtgärder för att öka konkurrensen vid tillhandahållandet av tjänster för individuell mätning och på så sätt säkerställa att slutanvändarnas eventuella kostnader är rimliga.
- (33) Senast den 25 oktober 2020 bör nyligen installerade värmemätare och värmekostnadsfördelare vara fjärravläsbara för att säkerställa kostnadseffektivt och regelbundet tillhandahållande av användningsinformation. Avsikten är att ändringarna i direktiv 2012/27/EU som införs genom detta direktiv vad gäller mätare för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk, individuell mätning och kostnadsfördelning för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk, krav på fjärravläsning, fakturerings- och användningsinformation för värme och kyla samt varmvatten för hushållsbruk, kostnad för tillgång till mätnings-, fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk, och minimikrav för fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk ska tillämpas endast på värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk som tillhandahålls från en central källa. Det står medlemsstaterna fritt att besluta huruvida walk-by- eller drive-by-teknik ska anses vara fjärravläsbar eller inte. Fjärravläsbara anordningar kräver inte tillträde till enskilda lägenheter eller enheter för avläsningen.
- (34) Medlemsstaterna bör beakta det faktum att ett framgångsrikt genomförande av ny teknik för att mäta energianvändning förutsätter ökade investeringar i utbildning av och kompetens hos både användare och energileverantörer.

- (35) Faktureringsinformation och årliga sammanställningar är ett viktigt sätt att informera kunder om deras energianvändning. Uppgifter om användning och kostnader kan också ge annan information som hjälper konsumenterna att jämföra sitt befintliga avtal med andra erbjudanden och att använda sig av klagomåls- och alternativa tvistlösningsmekanismer. Med tanke på att tvister gällande fakturor är en vanlig orsak till klagomål från konsumenter och även är en faktor som bidrar till fortsatt låga nivåer av kundnöjdhet och engagemang i energisektorn, är det nödvändigt att göra fakturorna enklare, tydligare och mer lättförståeliga, samtidigt som andra instrument, såsom faktureringsinformation, informationsverktyg och årliga sammanställningar, ger alla de upplysningar som konsumenterna behöver för att kunna utöva kontroll över sin energianvändning, jämföra erbjudanden och byta leverantör.
- (36) Medlemsstaternas åtgärder bör stödjas med välplanerade och effektiva finansieringsinstrument från unionens sida, såsom de europeiska struktur- och investeringsfonderna och Europeiska fonden för strategiska investeringar, och genom finansiering från Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), som bör stödja investeringar i energieffektivitet i alla led i energikedjan och använda en heltäckande lönsamhetsanalys med en modell för differentierat diskonto. Ekonomiskt stöd bör fokusera på kostnadseffektiva metoder för att öka energieffektiviteten, vilket skulle leda till lägre energianvändning. EIB och EBRD bör, tillsammans med nationella investeringsbanker, utforma, generera och finansiera program och projekt som är skräddarsydda för effektivitetssektorn, bland annat för energifattiga hushåll.
- (37) För att möjliggöra en uppdatering av bilagorna till direktiv 2012/27/EU och de harmoniserade referensvärdena för effektivitet är det nödvändigt att förlänga delegeringen av befogenhet till kommissionen. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (38) För att det ska vara möjligt att utvärdera hur effektivt direktiv 2012/27/EU ändrat genom det här direktivet är bör det införas ett krav på att utföra en allmän översyn av det direktivet och på att överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet senast den 28 februari 2024. Översynen bör äga rum efter den övergripande inventeringen 2023 inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar för att möjliggöra nödvändiga anpassningar till den processen, även med beaktande av den ekonomiska utvecklingen och innovationsutvecklingen.
- (39) Lokala och regionala myndigheter bör tilldelas en ledande roll vid utveckling och utformning, utförande och utvärdering av de åtgärder som fastställs i direktiv 2012/27/EU, för att de ska kunna ta tillräcklig hänsyn till sina egna särskilda klimatmässiga, kulturella och sociala omständigheter.
- (40) Som återspeglning av den tekniska utvecklingen och den allt större andelen förnybara energikällor inom elproduktionssektorn bör standardkoefficienten för besparingar i kWh el ses över för att återspegla ändringar i primärenergifaktorn (PEF) för el. Beräkningar av PEF för el som avspeglar energimixen är baserade på årsmedelvärden. Redovisningsmetoden för "fysiskt energiinnehåll" (*physical energy content*) används för kärnkraftsgenererad el och värme och metoden för "teknisk verkningsgrad för omvandling" (*technical conversion efficiency*) används för produktion av el och värme från fossila bränslen och biomassa. För förnybar energi från icke-brännbara källor är metoden den direkta motsvarigheten baserad på tillvägagångssättet för "total primärenergi" (*total primary energy*). För beräkning av primärenergins andel för el i kraftvärme tillämpas den metod som anges i bilaga II till direktiv 2012/27/EU. En genomsnittlig marknadsställning används snarare än en marginell. Verkningsgraden för omvandling antas vara 100 % för icke-brännbara förnybara energikällor, 10 % för jordvärmekraftstationer och 33 % för kärnkraftverk. Total verkningsgrad för kraftvärme beräknas på grundval av de senaste statistiska uppgifterna från Eurostat. Vad beträffar systemgränser är PEF 1 för alla energikällor. PEF-värdet avser 2018 och är baserat på uppgifter interpolerade från den senaste versionen av Primes referensscenario för 2015 och 2020 och anpassade till uppgifter från Eurostat till och med 2016. Analysen omfattar medlemsstaterna och Norge. Datasetet för Norge är baserat på uppgifter från det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringsystemen för el.
- (41) Energibesparingar till följd av genomförandet av unionsrätt bör inte anföras om de inte är resultatet av en åtgärd som går utöver det minimum som krävs enligt unionsrättsakten i fråga, oavsett om detta sker genom att mer ambitiösa energieffektivitetskrav fastställs på medlemsstatsnivå eller genom att öka åtgärdens genomslagskraft. I byggnader finns en betydande potential för ytterligare ökad energieffektivitet, och renovering av byggnader är en väsentlig och långsiktig faktor med stordriftsfördelar för ökade energibesparingar. Det är därför nödvändigt att klargöra att det är möjligt att anföra alla energibesparingar till följd av åtgärder för att främja renovering av

⁽¹⁾ EUTL 123, 12.5.2016, s. 1.

befintliga byggnader, under förutsättning att de överstiger de besparingar som skulle ha gjorts i frånvaro av policyåtgärden och att medlemsstaten visar att den kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parten faktiskt har bidragit till att de anförda energibesparingarna uppnåtts.

- (42) I enlighet med strategin för en energiunion och principerna om bättre lagstiftning, bör bestämmelser om övervakning och verifiering för genomförandet av kvotpliktsystem för energieffektivitet och alternativa policyåtgärder, inbegripet kravet att kontrollera ett statistiskt representativt urval av åtgärder, ges en mer framträdande roll. I direktiv 2012/27/EU, ändrat genom det här direktivet, bör en statistiskt signifikant andel och ett representativt urval av åtgärderna för förbättrad energieffektivitet förstås som ett krav på upprättande av en delmängd av en statistisk population av de energibesparande åtgärderna i fråga på ett sådant sätt att den korrekt avspeglar hela populationen av alla energibesparande åtgärder, och därmed gör det möjligt att dra rimligen tillförlitliga slutsatser om tilltron till samtliga åtgärder.
- (43) Energi som produceras från förnybar energi i eller på byggnader minskar mängden energi från fossila bränslen. En minskning av energianvändningen och en användning av energi från förnybara energikällor i byggnadssektorn utgör viktiga åtgärder för att minska unionens energiberoende och utsläpp av växthusgaser, särskilt med tanke på ambitiösa klimat- och energimål för 2030 samt det övergripande åtagande som gjordes i samband med Parisavtalet. När det gäller medlemsstaternas ackumulerade energisparkrav får medlemsstaterna i tillämpliga fall beakta energibesparingar som följer av förnybar energi som produceras på eller i byggnader för egen användning i syfte att uppfylla de krav på energibesparingar som ställs på dem.
- (44) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽¹⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.
- (45) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att uppnå unionens energieffektivitetsmål på 20 % till 2020 och på minst 32,5 % till 2030 och bana väg för ytterligare förbättringar av energieffektiviteten efter dessa datum, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (46) Direktiv 2012/27/EU bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2012/27/EU ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

”1. Detta direktiv fastställer en gemensam ram för åtgärder för främjande av energieffektivitet inom unionen för att säkerställa att unionens överordnade energieffektivitetsmål på 20 % för 2020 och dess överordnade energieffektivitetsmål på minst 32,5 % för 2030 uppnås, och banar väg för ytterligare förbättringar av energieffektiviteten efter dessa datum.

Genom detta direktiv införs bestämmelser som är avsedda att avlägsna hinder på energimarknaden och avhjälpa marknadsmisslyckanden som hindrar effektiviteten i försörjningen och användningen av energi, och grunden läggs för fastställandet av vägledande nationella energieffektivitetsmål och energieffektivitetsbidrag för 2020 och 2030.

Detta direktiv bidrar till genomförandet av principen om energieffektivitet först.”

2. I artikel 3 ska följande punkter läggas till:

”4. Kommissionen ska senast den 31 oktober 2022 bedöma huruvida unionen har uppnått sina överordnade energieffektivitetsmål för 2020.

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

5. Varje medlemsstat ska fastställa vägledande nationella energieffektivitetsbidrag i riktning mot unionens mål för 2030 enligt artikel 1.1 i detta direktiv, i enlighet med artiklarna 4 och 6 i förordning (EU) 2018/1999 (*). Medlemsstaterna ska, när de fastställer bidragen, ta hänsyn till att unionens energianvändning 2030 får vara högst 1 273 Mtoe primäre energi och/eller högst 956 Mtoe slutlig energi. Medlemsstaterna ska anmäla bidragen till kommissionen som en del av de integrerade nationella energi- och klimatplaner som avses i, och i enlighet med, artiklarna 3 och 7–12 i förordning (EU) 2018/1999.

6. Kommissionen ska utvärdera unionens överordnade energieffektivitetsmål för 2030 enligt artikel 1.1 i syfte att senast 2023 lägga fram ett lagstiftningsförslag som reviderar de målen uppåt om betydande kostnadsminskningar inträffar till följd av ekonomisk eller teknisk utveckling, eller om så krävs för att unionens internationella åtaganden om minskning av koldioxidutsläpp ska kunna uppfyllas.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).”

3. Artikel 7 ska ersättas med följande:

”Artikel 7

Energisparkrav

1. Medlemsstaterna ska uppnå ackumulerade energibesparingar i slutanvändningsledet som minst motsvarar följande:

- a) Nya besparingar varje år 1 januari 2014–31 december 2020 på 1,5 % i volym av den årliga energiförsäljningen till slutkunder, som genomsnitt för den senaste treårsperioden före den 1 januari 2013. Den energi som säljs och som används i transporter får helt eller delvis undantas vid den beräkningen.
- b) Nya besparingar varje år 1 januari 2021–31 december 2030 på 0,8 % av den årliga slutliga energianvändningen, som genomsnitt för den senaste treårsperioden före den 1 januari 2019. Cypern och Malta ska med undantag från det kravet varje år 1 januari 2021–31 december 2030 uppnå nya besparingar som motsvarar 0,24 % av den årliga slutliga energianvändningen, som genomsnitt för den senaste treårsperioden före den 1 januari 2019.

Medlemsstaterna får räkna med energibesparingar som följer av policyåtgärder som införts senast den 31 december 2020 eller efter det datumet, förutsatt att dessa åtgärder leder till nya enskilda åtgärder som vidtas efter den 31 december 2020.

Medlemsstaterna ska fortsätta att uppnå nya årliga besparingar i enlighet med första stycket b för tio år i taget efter 2030, såvida inte översynen av kommissionen senast 2027 och vart tionde år därefter visar att detta inte är nödvändigt för att uppnå unionens långsiktiga energi- och klimatmål för 2050.

Medlemsstaterna ska bestämma hur de ska fördela den beräknade mängden nya besparingar över varje period som avses i första stycket a och b, förutsatt att de totala ackumulerade energibesparingar som krävs har uppnåtts senast vid utgången av varje sparkravperiod.

2. Medlemsstaterna får, under förutsättning att de åtminstone uppfyller sitt krav på ackumulerade energibesparingar i slutanvändningsledet som avses i punkt 1 första stycket b, beräkna den mängd energibesparingar som krävs på ett eller flera av följande sätt:

- a) Tillämpa ett årligt sparkrav baserat på energiförsäljning till slutkunder eller på slutlig energianvändning, som ett genomsnitt för den senaste treårsperioden före den 1 januari 2019.
- b) Helt eller delvis undanta energi som används i transporter från referensscenariot för beräkning.
- c) Tillämpa något av alternativen i punkt 4.

3. Om medlemsstaterna utnyttjar de möjligheter som föreskrivs i punkt 2 a, b eller c ska de fastställa

- a) det egna årliga sparkravet som kommer att tillämpas vid beräkningen av medlemsstatens ackumulerade energibesparing i slutanvändningsledet, som ska säkerställa att den slutliga mängden nettoenergisparning inte understiger den som krävs enligt punkt 1 första stycket b, och
- b) det egna referensscenariot för beräkning, som helt eller delvis får undanta energi som används i transporter.

4. Med förbehåll för punkt 5 får varje medlemsstat göra följande:
- Genomföra den beräkning som krävs enligt punkt 1 första stycket a med användning av värdena 1 % för 2014 och 2015, 1,25 % för 2016 och 2017 samt 1,5 % för 2018, 2019 och 2020.
 - Vad gäller sådana industriella verksamheter som förtecknas i bilaga I till direktiv 2003/87/EG, vid beräkningen helt eller delvis undanta försäljningen av använd energi, i volym, med avseende på den sparkravsperiod som avses i punkt 1 första stycket a, eller använd slutlig energi, med avseende på den sparkravsperiod som avses i punkt 1 första stycket b.
 - Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs räkna med energibesparingar som uppnås i energiomvandlings-, distributions- och överföringssektorerna, inklusive infrastruktur för effektiv fjärrvärme och fjärrkyla, till följd av genomförandet av de krav som anges i artiklarna 14.4, 14.5 b, 15.1–15.6 och 15.9. Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sina planerade policyåtgärder enligt detta led för perioden 1 januari 2021–31 december 2030 som en del av sina integrerade nationella energi- och klimatplaner. Effekten av dessa åtgärder ska beräknas i enlighet med bilaga V och inkluderas i dessa planer.
 - Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs räkna med energibesparingar till följd av enskilda åtgärder som nyligen genomförts sedan den 31 december 2008 som fortsätter att ha verkan 2020 med avseende på den period som avses i punkt 1 första stycket a och efter 2020 med avseende på den period som avses i punkt 1 första stycket b, och som kan mätas och verifieras.
 - Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs räkna med energibesparingar som följer av policyåtgärder, förutsatt att det kan visas att dessa åtgärder leder till enskilda åtgärder som vidtas 1 januari 2018–31 december 2020 och som leder till besparingar efter den 31 december 2020.
 - Från beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs undanta 30 % av den kontrollerbara mängd energi som produceras på eller i byggnader för eget bruk till följd av policyåtgärder för att främja nyinstallation av förnybar energiteknik.
 - Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs räkna med energibesparingar som överstiger de energibesparingar som krävs för sparkravsperioden 1 januari 2014–31 december 2020, under förutsättning att dessa besparingar är ett resultat av enskilda åtgärder som vidtagits enligt de policyåtgärder som avses i artiklarna 7a och 7b och som medlemsstaterna anmält i sina nationella handlingsplaner för energieffektivitet och rapporterat i sina lägesrapporter i enlighet med artikel 24.
5. Medlemsstaterna ska tillämpa och beräkna effekten av de alternativ som valts enligt punkt 4 för de perioder som avses i punkt 1 första stycket a och b separat:
- Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs för den sparkravsperiod som avses i punkt 1 första stycket a får medlemsstaterna använda sig av punkt 4 a–d. Samtliga de alternativ som valts enligt punkt 4 får tillsammans uppgå till högst 25 % av den mängd energibesparingar som avses i punkt 1 första stycket a.
 - Vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs för den sparkravsperiod som avses i punkt 1 första stycket b får medlemsstaterna använda sig av punkt 4 b–g, om sådana enskilda åtgärder som avses i punkt 4 d fortsätter att ha en kontrollerbar och mätbar inverkan efter den 31 december 2020. Alla de alternativ som väljs enligt punkt 4 får tillsammans inte leda till en minskning på mer än 35 % av den mängd energibesparingar som beräknas i enlighet med punkterna 2 och 3.
- Oberoende av om medlemsstaterna helt eller delvis undantar energi som används i transporter från sitt referensscenario för beräkning eller tillämpar något av de alternativ som förtecknas i punkt 4 ska de säkerställa att den beräknade nettomängden nya besparingar som ska uppnås inom ramen för den slutliga energianvändningen under sparkravsperioden 1 januari 2021–31 december 2030 inte understiger den mängd som uppstår vid tillämpning av det årliga sparkrav som avses i punkt 1 första stycket b.
6. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner i enlighet med bilaga III till förordning (EU) 2018/1999 beskriva beräkningen av den mängd energibesparingar som ska uppnås under perioden 1 januari 2021–31 december 2030 och som avses i punkt 1 första stycket b i denna artikel och ska, om så är relevant, förklara hur det årliga sparkravet och referensscenariot för beräkning fastställdes samt vilka av de alternativ som avses i punkt 4 i denna artikel som tillämpats och i vilken utsträckning.
7. Energibesparingar som uppnåtts efter den 31 december 2020 får inte räknas med vid beräkningen av den mängd energibesparingar som krävs för perioden 1 januari 2014–31 december 2020.

8. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel får medlemsstater som tillåter kvotpliktiga parter att utnyttja det alternativ som avses i artikel 7a.6 b, med avseende på punkt 1 första stycket a i den här artikeln, räkna energibesparingar under ett visst år efter 2010 och före den sparkravperiod som avses i punkt 1 första stycket a i den här artikeln som om dessa energibesparingar i stället hade uppnåtts efter den 31 december 2013 och före den 1 januari 2021, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Kvotpliktsystemet för energieffektivitet var i kraft vid någon tidpunkt mellan den 31 december 2009 och den 31 december 2014 och ingick i medlemsstaternas första nationella handlingsplan för energieffektivitet som lämnats in enligt artikel 24.2.
- b) Besparingarna genererades inom ramen för kvotpliktsystemet.
- c) Besparingarna beräknas i enlighet med bilaga V.
- d) De år under vilka besparingarna beräknas ha uppnåtts har rapporterats i de nationella handlingsplanerna för energieffektivitet i enlighet med artikel 24.2.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att de besparingar som följer av sådana policyåtgärder som avses i artiklarna 7a, 7b och 20.6 beräknas i enlighet med bilaga V.

10. Medlemsstaterna ska uppnå de energibesparingar som krävs enligt punkt 1 i den här artikeln antingen genom att inrätta ett kvotpliktsystem för energieffektivitet som avses i artikel 7a eller genom att anta alternativa policyåtgärder som avses i artikel 7b. Medlemsstaterna får kombinera ett kvotpliktsystem för energieffektivitet med alternativa policyåtgärder.

11. Vid utformningen av policyåtgärder i syfte att uppfylla sina skyldigheter att uppnå energibesparingar ska medlemsstaterna ta hänsyn till behovet av att lindra energifattigdomen, i enlighet med de kriterier som fastställs av dem och med beaktande av deras befintliga praxis på området, genom att i den utsträckning det är lämpligt kräva att en del av de energieffektivitetsåtgärder inom ramen för deras nationella kvotpliktsystem för energieffektivitet, alternativa policyåtgärder eller program eller åtgärder som finansieras genom en nationell energieffektivitetsfond i första hand genomförs i sårbara hushåll inbegripet sådana som påverkas av energifattigdom och, i förekommande fall, i subventionerade bostäder.

Medlemsstaterna ska inkludera information om resultaten av åtgärderna för att lindra energifattigdomen inom ramen för detta direktiv i de integrerade nationella energi- och klimatpolitiska lägesrapporterna i enlighet med förordning (EU) 2018/1999.

12. Medlemsstaterna ska visa att energibesparingar inte räknats dubbelt i de fall där inverkan av policyåtgärder eller enskilda åtgärder överlappar varandra.”

4. Följande artiklar ska införas:

”Artikel 7a

Kvotpliktsystem för energieffektivitet

1. Om medlemsstater beslutar sig för att uppfylla sina skyldigheter när det gäller att uppnå den mängd besparingar som krävs enligt artikel 7.1 genom ett kvotpliktsystem för energieffektivitet ska de säkerställa att de kvotpliktiga parter som avses i punkt 2 i den här artikeln och som bedriver verksamhet inom varje medlemsstats territorium, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7.4 och 7.5, uppnår det mål med en ackumulerad energibesparing i slutanvändningsledet som fastställs för dem i artikel 7.1.

I tillämpliga fall får medlemsstaterna fastslå att kvotpliktiga parter uppfyller dessa besparingar helt eller delvis som ett bidrag till den nationella energieffektivitetsfonden i enlighet med artikel 20.6.

2. Medlemsstaterna ska på grundval av objektiva och icke-diskriminerande kriterier utse kvotpliktiga parter bland energidistributörer, företag som säljer energi i detaljistledet och drivmedelsdistributörer eller drivmedelsåterförsäljare som bedriver verksamhet inom deras territorium. Den mängd energibesparingar som behövs för att fullgöra skyldigheten ska uppnås av de kvotpliktiga parterna bland slutkunderna, utsedda av medlemsstaten, oberoende av den beräkning som görs enligt artikel 7.1 eller, om medlemsstaterna så beslutar, med hjälp av certifierade besparingar som härrör från andra parter i enlighet med vad som anges i punkt 6 a i den här artikeln.

3. Om företag som säljer energi i detaljistledet utses som kvotpliktiga parter enligt punkt 2 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som säljer energi i detaljistledet, när de fullgör sina skyldigheter, inte skapar några hinder för konsumenters möjlighet att byta leverantör.

4. Medlemsstaterna ska ange den mängd energibesparingar som krävs av varje kvotpliktig part antingen som slutlig energianvändning eller som primärenergianvändning. Vilken metod som väljs för att uttrycka den mängd energibesparingar som krävs ska även användas för att beräkna de besparingar som de kvotpliktiga parterna anför. De omvandlingsfaktorer som anges i bilaga IV ska tillämpas.
5. Medlemsstaterna ska införa system för mätning, kontroll och verifiering inom ramen för vilka dokumenterad verifiering genomförs avseende minst en statistiskt signifikant andel och ett representativt urval av de åtgärder för förbättrad energieffektivitet som införs av de kvotpliktiga parterna. Denna mätning, kontroll och verifiering ska göras oberoende av de kvotpliktiga parterna.
6. Inom kvotpliktsystemet för energieffektivitet får medlemsstaterna göra något av följande eller bådadera:
 - a) Tillåta kvotpliktiga parter att räkna med certifierade energibesparingar som uppnåtts av leverantörer av energitjänster eller andra tredje parter, inklusive i de fall där kvotpliktiga parter främjar åtgärder genom andra statligt godkända organ eller genom myndigheter som eventuellt inbegriper formella partnerskap och eventuellt kombineras med andra finansieringskällor. Om medlemsstaterna tillåter detta ska de säkerställa att certifieringen av energibesparingar sker i enlighet med en godkännandeprocess som har införts i medlemsstaterna och som är tydlig, transparent och öppen för alla marknadsaktörer och som syftar till att minimera certifieringskostnaderna.
 - b) Tillåta kvotpliktiga parter att räkna besparingar under ett visst år som om de i stället uppnåtts under något av de fyra föregående eller tre efterföljande åren, dock inte längre än till utgången av de sparkravperioder som anges i artikel 7.1.

Medlemsstaterna ska bedöma och, om lämpligt, vidta åtgärder för att minimera effekten av de direkta och indirekta kostnaderna för kvotpliktsystemet för energieffektivitet på konkurrenskraften hos energiintensiva industrier som är utsatta för internationell konkurrens.

7. Medlemsstaterna ska årligen offentliggöra de energibesparingar som uppnåtts av varje kvotpliktig part eller varje delkategori av kvotpliktiga parter, samt sammanlagt inom ramen för kvotpliktsystemet.

Artikel 7b

Alternativa policyåtgärder

1. Medlemsstater som beslutar sig för att uppfylla sina skyldigheter när det gäller att uppnå de besparingar som krävs enligt artikel 7.1 genom alternativa policyåtgärder ska utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7.4 och 7.5 säkerställa att de energibesparingar som krävs enligt artikel 7.1 uppnås bland slutkunderna.
 2. För alla åtgärder utom de som avser beskattning ska medlemsstaterna införa system för mätning, kontroll och verifiering, inom ramen för vilka dokumenterad verifiering genomförs avseende minst en statistiskt signifikant andel och ett representativt urval av de åtgärder för förbättrad energieffektivitet som införs av de deltagande eller bemyndigade parterna. Mätning, kontroll och verifiering ska utföras oberoende av de deltagande eller bemyndigade parterna.”
5. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:
 - a) Titeln ska ersättas med följande:

”Mätning för gas och elektricitet”.
 - b) I punkt 1 ska första stycket ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder av elektricitet och naturgas, så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar, tillhandahålls individuella mätare till ett konkurrenskraftigt pris som korrekt visar deras faktiska energianvändning och ger information om den faktiska användningstiden.”
 - c) Punkt 3 ska utgå.

6. Följande artiklar ska införas:

”Artikel 9a

Mätare för uppvärmning, kylning och varmvatten för hushållsbruk

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder av fjärrvärme, fjärrkyla och varmvatten för hushållsbruk tillhandahålls mätare till ett konkurrenskraftigt pris som korrekt visar deras faktiska energianvändning.

2. När en byggnad försörjs med värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa som försörjer flera byggnader, eller från ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla, ska en mätare installeras vid värmeväxlaren eller leveranspunkten.

Artikel 9b

Individuell mätning och kostnadsfördelning för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk

1. I flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden som har en central källa för värme eller kyla, eller som försörjs från system för fjärrvärme eller fjärrkyla, ska individuella mätare installeras för att mäta användningen av värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk i varje enhet i byggnaden, där det är tekniskt genomförbart och kostnadseffektivt i den mening att det är proportionellt i förhållande till möjliga energibesparingar.

När användning av individuella mätare inte är tekniskt genomförbart eller när det inte är kostnadseffektivt för att mäta värmeanvändning i varje enhet i byggnaden ska individuella värmekostnadsfördelare användas för att mäta energianvändningen i varje radiator, om inte medlemsstaten i fråga visar att det inte skulle vara kostnadseffektivt att installera sådana värmekostnadsfördelare. I dessa fall får alternativa kostnadseffektiva metoder för mätning av värmeanvändningen övervägas. De generella kriterierna, metoderna och/eller förfarandena för att fastställa avsaknad av teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet ska tydligt anges och offentliggöras av varje medlemsstat.

2. I nya flerbostadshus och i bostadsdelarna av nya byggnader med flera användningsområden, som har en central värmekälla för varmvatten för hushållsbruk eller försörjs från fjärrvärmesystem, ska, trots vad som sägs i punkt 1 första stycket, individuella mätare installeras för varmvatten för hushållsbruk.

3. För flerbostadshus eller byggnader med flera användningsområden som försörjs med fjärrvärme eller fjärrkyla, eller där gemensamma värme- eller kylsystem för sådana hus dominerar, ska medlemsstaterna säkerställa att det finns transparenta, allmänt tillgängliga nationella regler för fördelningen av kostnaden för användning av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i sådana byggnader, för att säkerställa öppenhet och insyn samt korrekt redovisning av individuell användning. Sådana regler ska, där det är lämpligt, inkludera riktlinjer för fördelningen av kostnaden för energianvändningen enligt följande:

- a) Varmvatten för hushållsbruk.
- b) Värme som utstrålas från byggnadsinstallationen och för uppvärmning av gemensamma ytor, i fall då trappuppgångar och korridorer är utrustade med radiatorer.
- c) Uppvärmning eller kylning av lägenheter.

Artikel 9c

Krav på fjärravläsning

1. Mätare och värmekostnadsfördelare i enlighet med artiklarna 9a och 9b som installerats efter den 25 oktober 2020 ska utgöras av fjärravläsbara anordningar. Villkoren för teknisk genomförbarhet och kostnadseffektivitet i artikel 9b.1 ska fortsätta att gälla.

2. Mätare och värmekostnadsfördelare som inte är fjärravläsbara men som redan installerats ska göras fjärravläsbara eller ersättas med fjärravläsbara anordningar senast den 1 januari 2027, om inte medlemsstaten i fråga visar att detta inte är kostnadseffektivt."

7. Artikel 10 ska ändras på följande sätt:

- a) Titeln ska ersättas med följande:

"Faktureringsinformation för gas och elektricitet".

- b) I punkt 1 ska första stycket ersättas med följande:

"1. Om slutkunderna inte har sådana smarta mätare som avses i direktiven 2009/72/EG och 2009/73/EG ska medlemsstaterna, senast den 31 december 2014, säkerställa att faktureringsinformation är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning i enlighet med punkt 1.1 i bilaga VII, för elektricitet och gas, i de fall där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart."

8. Följande artikel ska införas:

”Artikel 10a

Fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk

1. Om mätare eller värmekostnadsfördelare finns installerade ska medlemsstaterna säkerställa att fakturerings- och användningsinformation är tillförlitlig, korrekt och baserad på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare, i enlighet med punkterna 1 och 2 i bilaga VIIa, för alla slutanvändare, dvs. för fysiska eller juridiska personer som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning, eller fysiska eller juridiska personer som är inhysta i eller använder en enskild byggnad eller en enhet i ett flerbostadshus eller en byggnad med flera användningsområden som försörjs med värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa, och som inte har några direkta eller individuella avtal med energileverantören.

Denna skyldighet får, utom i fallet med individuell mätning av användning som baseras på värmekostnadsfördelare enligt artikel 9b, om en medlemsstat föreskriver det, fullgöras med hjälp av ett system med regelbunden självavläsning av slutkunden eller slutanvändaren genom vilket de meddelar avläsningar från sin mätare. Fakturering ska grundas på uppskattad användning eller en schablonavgift enbart där slutkunden eller slutanvändaren inte har uppgett någon mätaravläsning för ett visst faktureringsintervall.

2. Medlemsstaterna ska

- a) kräva att, om information om slutanvändares energifakturor och historiska användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare är tillgänglig, denna information på begäran av slutanvändaren görs tillgänglig för en av slutanvändaren utsedd leverantör av energitjänster,
- b) säkerställa att slutkunder kan välja elektronisk faktureringsinformation och e-faktura,
- c) säkerställa att tydlig och begriplig information tillhandahålls tillsammans med fakturan för alla slutanvändare i enlighet med punkt 3 i bilaga VIIa, och
- d) främja it-säkerhet och säkerställa integritet och dataskydd för slutanvändarna i enlighet med tillämplig unionsrätt.

Medlemsstaterna får föreskriva att tillhandahållande av faktureringsinformation tillhandahållande av faktureringsinformation, på slutkundens begäran, inte får anses utgöra en betalningsbegäran. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att det erbjuds flexibla arrangemang för den faktiska betalningen,

3. Medlemsstaterna ska besluta vem som ska vara ansvarig för att tillhandahålla den information som avses i punkterna 1 och 2 till de slutanvändare som inte har något direkt eller individuellt avtal med en energileverantör.”

9. Artikel 11 ska ersättas med följande:

”Artikel 11

Kostnad för tillgång till mätnings- och faktureringsinformation för elektricitet och gas

Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder får alla sina fakturor och sin faktureringsinformation om energianvändning utan kostnad och att slutkunder utan kostnad och på lämpligt sätt kan få tillgång till uppgifter om sin användning.”

10. Följande artikel ska införas:

”Artikel 11a

Kostnad för tillgång till mätnings-, fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändare får alla sina fakturor och sin faktureringsinformation om energianvändning utan kostnad och att slutanvändare utan kostnad och på lämpligt sätt kan få tillgång till uppgifter om sin användning.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln ska fördelningen av kostnader för faktureringsinformation om den individuella användningen av värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk i flerbostadshus och byggnader med flera användningsområden enligt artikel 9b göras utan vinstsyfte. Kostnader som härrör från överlåtandet av den uppgiften till en tredje part, till exempel en tjänsteleverantör eller den lokala energileverantören, inklusive mätning, fördelning och redovisning avseende faktisk individuell användning i sådana byggnader, får överföras till slutanvändarna, om dessa kostnader är rimliga.

3. I syfte att säkerställa rimliga kostnader för tjänster för individuell mätning enligt punkt 2 får medlemsstaterna stimulera konkurrensen inom den tjänstesektorn genom att vidta lämpliga åtgärder, till exempel att rekommendera eller på annat sätt främja användningen av upphandling och/eller användning av driftskompatibla anordningar och system som underlättar bytet mellan tjänsteleverantörer.”

11. I artikel 15 ska följande punkt införas:

”2a. Kommissionen ska senast den 31 december 2020 och efter samråd med relevanta berörda aktörer utarbeta en gemensam metod för att uppmuntra nätoperatörer att minska förluster, genomföra ett kostnads- och energieffektivt investeringsprogram för infrastruktur samt ta vederbörlig hänsyn till nätets energieffektivitet och flexibilitet.”

12. I artikel 20 ska följande punkter införas:

”3a. För att mobilisera privat finansiering av energieffektivitetsåtgärder och energirenovering i enlighet med direktiv 2010/31/EU ska kommissionen föra en dialog med både offentliga och privata finansinstitut för att kartlägga vilka potentiella åtgärder den kan vidta.

3b. De åtgärder som avses i punkt 3a ska innefatta följande:

- a) Mobilisering av kapitalinvesteringar i energieffektivitet genom beaktande av de vidare effekterna av energibesparingar för hanteringen av finansiella risker.
- b) Säkerställande av bättre ekonomiska resultatindikatorer och indikatorer för energiprestanda genom att
 - i) undersöka ytterligare hur investeringar i energieffektivitet ökar värdet på underliggande tillgångar,
 - ii) stödja studier för att bedöma det ekonomiska värdet av andra än energirelaterade fördelar vid investeringar i energieffektivitet.

3c. I syfte att mobilisera privat finansiering av energieffektivitetsåtgärder och energirenoveringar ska medlemsstaterna när de genomför detta direktiv

- a) överväga hur de energibesiktningar som avses i artikel 8 kan användas på bättre sätt för att påverka beslutsfattandet,
- b) optimera användningen av de möjligheter och verktyg som föreslagits i initiativet om smart finansiering för smarta byggnader.

3d. Senast den 1 januari 2020 ska kommissionen ge medlemsstaterna vägledning i hur de öppnar upp för privata investeringar.”

13. Artikel 22.2 ska ersättas med följande:

”2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 för att ändra detta direktiv genom att anpassa värdena, beräkningsmetoderna, standardkoefficienten för primärenergi och kraven i bilagorna I–V, VII–X och XII till tekniska framsteg.”

14. Artikel 23 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 22 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 24 december 2018. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av femårsperioden. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.”

b) Följande punkt ska införas:

”3a. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning (*).

(*) EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.”

15. Artikel 24 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska införas:

”4a. I samband med rapporten om tillståndet i energiunionen ska kommissionen rapportera om koldioxidmarknadens funktion i enlighet med artikel 35.1 och 35.2 c i förordning (EU) 2018/1999, och i det sammanhanget beakta effekterna av genomförandet av detta direktiv.”

b) Följande punkter ska läggas till:

”12. Senast den 31 december 2019 ska kommissionen bedöma hur verkningsfullt genomförandet av definitionen av små och medelstora företag är för tillämpningen av artikel 8.4, och lägga fram en rapport om detta för Europaparlamentet och rådet. Om så är lämpligt ska kommissionen anta lagstiftningsförslag så snart som möjligt efter överlämnandet av den rapporten.

13. Senast den 1 januari 2021 ska kommissionen genomföra en bedömning av potentialen för ökad energieffektivitet vid omvandling, omsättning, överföring, transport och lagring av energi, och lägga fram en rapport om detta för Europaparlamentet och rådet. Den rapporten ska, om så är lämpligt, åtföljas av lagstiftningsförslag.

14. Senast den 31 december 2021 ska kommissionen, om inga ändringar av bestämmelserna om kundmarknaderna i direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas har föreslagits fram till dess, göra en bedömning av och överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om bestämmelserna om mätning och fakturering av samt kundinformation om naturgas, i syfte att, om så är lämpligt, anpassa dem till de relevanta bestämmelserna om el i direktiv 2009/72/EG, för att stärka konsumentskyddet och göra det möjligt för slutkunder att mer frekvent få tydlig och uppdaterad information om sin naturgasanvändning och att styra sin energianvändning. Om så är lämpligt ska kommissionen anta lagstiftningsförslag så snart som möjligt efter överlämnandet av den rapporten.

15. Senast den 28 februari 2024 och vart femte år därefter ska kommissionen utvärdera detta direktiv och överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet.

Utvärderingen ska innefatta följande:

a) En bedömning av om de krav och den alternativa strategi som fastställs i artikel 5 bör anpassas efter 2030.

b) En bedömning av detta direktivs allmänna effektivitet och behovet av ytterligare anpassning av unionens energieffektivitetspolitik i enlighet med målen för 2015 års Parisavtal om klimatförändring efter den tjugoförsta partskonferensen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändring (*), den ekonomiska utvecklingen och utvecklingen på innovationsområdet.

Rapporten ska, om så är lämpligt, åtföljas av förslag till ytterligare åtgärder.

(*) EUT L 282, 19.10.2016, s. 4.”

16. Bilagorna ska ändras i enlighet med bilagan till detta direktiv.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 25 juni 2020.

Medlemsstaterna ska emellertid sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1 punkterna 5–10 samt punkterna 3 och 4 i bilagan senast den 25 oktober 2020.

De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft den tredje dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 11 december 2018.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

J. BOGNER-STRAUSS

Ordförande

BILAGA

Bilagorna till direktiv 2012/27/EU ska ändras på följande sätt:

1. I bilaga IV ska fotnot 3 ersättas med följande:

”(3) Tillämpas när energibesparingarna beräknas i primärenergitermer med hjälp av en bottom-up-strategi som grundar sig på slutlig energianvändning. När det gäller besparingar i kWh el ska medlemsstaterna, för att säkerställa en noggrann beräkning av de faktiska besparingarna, använda en koefficient som fastställs med en transparent metod på grundval av nationella omständigheter som påverkar primärenergianvändningen. Dessa omständigheter ska vara styrkta och verifierbara samt grundas på objektiva och icke-diskriminerande kriterier. När det gäller besparingar i kWh el får medlemsstaterna använda en standardkoefficient på 2,1 eller, om de kan motivera det, använda sitt utrymme för skönsmässig bedömning för att fastställa en annan koefficient. När medlemsstaterna gör det ska de ta hänsyn till energimixen i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, som ska meddelas kommissionen i enlighet med förordning (EU) 2018/1999. Senast den 25 december 2022 och vart fjärde år därefter ska kommissionen revidera standardkoefficienten utifrån observerade uppgifter. Vid översynen ska dess påverkan på annan unionsrätt, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1), beaktas.”

2. Bilaga V ska ersättas med följande:

”BILAGA V

Gemensamma metoder och principer för att beräkna inverkan av kvotpliktsystem för energieffektivitet eller andra policyåtgärder enligt artiklarna 7, 7a, 7b och 20.6

1. Metoder för att beräkna andra energibesparingar än de som följer av beskattningsåtgärder vid tillämpning av artiklarna 7, 7a, 7b och 20.6.

Kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parter eller genomförande offentliga myndigheter får använda följande metoder för att beräkna energibesparingar:

- a) Förmodade besparingar i förhållande till resultaten av tidigare, oberoende kontrollerade energiförbättringar i liknande anläggningar. Den generiska metoden kallas förhandsbedömning (*ex ante*).
- b) Uppmätta besparingar, där besparingarna från insättandet av en åtgärd, eller av ett åtgärds paket, fastställs genom registrering av den faktiskt minskade energianvändningen, med beaktande av faktorer som additionalitet, nyttjande, produktionsnivåer och väder vilka kan påverka användningen. Den generiska metoden kallas efterhandsbedömning (*ex post*).
- c) Skattade besparingar, där tekniska bedömningar av besparingar används. Denna metod får användas enbart om det är svårt eller oproportionerligt dyrt att fastställa solida uppmätta data för en särskild anläggning, t.ex. vid byte till en kompressor eller elmotor som har en annan kWh-klassificering än den för vilken oberoende information om besparingar har uppmätts, eller om dessa bedömningar baseras på nationellt fastställda metoder och riktmärken som görs av kvalificerade eller ackrediterade experter som är oberoende av de berörda kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parterna.
- d) Undersökningsbaserade besparingar, där användarnas respons på råd, informationskampanjer, märknings- eller certifieringssystem eller smarta mätare fastställs. Denna metod får användas enbart för besparingar som följer av förändringar i användarbeteendet. Den får inte användas för besparingar som följer av insättandet av fysiska åtgärder.

2. Vid fastställande av energibesparingar för en energieffektivitetsåtgärd enligt artiklarna 7, 7a, 7b och 20.6 ska följande principer tillämpas:

- a) Det ska kunna visas att besparingarna är mer långtgående än de som skulle ha inträffat under alla omständigheter, utan de kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parternas eller de genomförande offentliga myndigheternas verksamhet. För att fastställa vilka besparingar som kan anföras som mer långtgående, ska medlemsstaterna ta hänsyn till hur användningen av och efterfrågan på energi skulle utvecklas i avsaknad av policyåtgärden i fråga genom att beakta

åtminstone följande faktorer: energianvändningstendenser, förändringar i användarbeteendet, teknisk utveckling och förändringar som beror på andra åtgärder som genomförts på unionsnivå och nationell nivå.

- b) Besparingar till följd av genomförande av tvingande unionsrätt ska betraktas som besparingar som skulle ha inträffat under alla omständigheter och får därmed inte anföras som energibesparingar vid tillämpning av artikel 7.1. Genom undantag från det kravet får besparingar som rör renovering av befintliga byggnader anföras som energibesparingar enligt artikel 7.1, förutsatt att det krav på väsentlighet som avses i punkt 3 h i denna bilaga säkerställs. Besparingar till följd av genomförande av nationella minimikrav som fastställts för nya byggnader före införlivandet av direktiv 2010/31/EU kan anföras som energibesparingar enligt artikel 7.1 a, förutsatt att det krav på väsentlighet som avses i punkt 3 h i denna bilaga säkerställs och att besparingarna har anmälts av medlemsstaterna i deras nationella handlingsplaner för energieffektivitet i enlighet med artikel 24.2.
 - c) Besparingar får medräknas endast om de överstiger följande nivåer:
 - i) Unionens utsläppsnormer för nya personbilar och nya lätta nyttofordon till följd av genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 443/2009 (*) och (EU) nr 510/2011 (**).
 - ii) Unionskrav avseende avlägsnande från marknaden av vissa energirelaterade produkter till följd av genomförandet av genomförandeåtgärder enligt direktiv 2009/125/EG.
 - d) Politik i syfte att uppmuntra till högre nivåer av energieffektivitet hos produkter, utrustning, transportsystem, fordon och bränslen, byggnader och byggnadselement, processer eller marknader ska vara tillåten.
 - e) Åtgärder för att främja införande av småskalig förnybar energiteknik på eller i byggnader kan komma att beaktas för att uppfylla de energibesparingar som krävs enligt artikel 7.1, förutsatt att de leder till kontrollerbara och mätbara eller uppskattningsbara energibesparingar. Beräkningen av energibesparingar ska överensstämma med kraven i denna bilaga.
 - f) För politik som påskyndar införandet av effektivare produkter och fordon får en fullständig medräkning anföras under förutsättning att det kan visas att införandet sker före utgången av den genomsnittliga förväntade livslängden för produkten eller fordonet, eller innan produkten eller fordonet vanligen skulle ha ersatts, och att besparingar anföras endast för perioden fram till utgången av den genomsnittliga förväntade livslängden hos den produkt eller det fordon som ska ersättas.
 - g) Som stöd till införandet av energieffektivitetsåtgärder ska medlemsstaterna när så är relevant säkerställa att kvalitetsnormerna för produkter, tjänster och insättande av åtgärder bibehålls, eller införs i de fall sådana normer inte finns.
 - h) För att ta hänsyn till klimatvariationer mellan regioner får medlemsstaterna välja att justera besparingarna till ett standardvärde eller medge olika energibesparingar i enlighet med temperaturvariationerna mellan regionerna.
 - i) Vid beräkningen av energibesparingar ska hänsyn tas till åtgärdernas livslängd och den takt med vilken besparingarna avtar över tid. Vid denna beräkning ska man räkna med de besparingar som varje enskild åtgärd kommer att leda till under perioden från och med datumet för genomförande till och med den 31 december 2020 eller den 31 december 2030, beroende på vad som är lämpligt. Alternativt får medlemsstaterna anta en annan metod som uppskattas uppnå minst samma totala mängd besparingar. Om en annan metod används ska medlemsstaterna säkerställa att den totala mängd energibesparingar som beräknas med denna andra metod inte överstiger den mängd energibesparingar som skulle ha blivit resultatet av beräkningen om de besparingar räknas som varje enskild åtgärd kommer att leda till under perioden från och med datumet för genomförande till och med den 31 december 2020 eller den 31 december 2030, beroende på vad som är lämpligt. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner enligt förordning (EU) 2018/1999 i detalj beskriva vilken annan metod de har använt och vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att detta bindande beräkningskrav uppfylls.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande krav på policyåtgärder som vidtagits enligt artiklarna 7b och 20.6 uppfylls:
- a) Policyåtgärder och enskilda åtgärder ger kontrollerbara energibesparingar i slutanvändningsledet.

- b) Ansvarsuppgifterna för varje deltagande part, bemyndigade part eller genomförande offentlig myndighet, beroende på vad som är tillämpligt, är tydligt definierade.
 - c) De energibesparingar som har uppnåtts eller som ska uppnås fastställs på ett klart och tydligt sätt.
 - d) Den mängd energibesparingar som krävs eller som ska uppnås genom policyåtgärden ska uttryckas som antingen slutlig energianvändning eller primärenergianvändning, med användning av de omvandlingsfaktorer som anges i bilaga IV.
 - e) En årlig rapport om de energibesparingar som uppnåtts av bemyndigade parter, deltagande parter och genomförande offentliga myndigheter tillhandahålls och görs tillgänglig för allmänheten, liksom uppgifter om den årliga energibesparingstendensen.
 - f) Resultaten övervakas och lämpliga åtgärder vidtas om framstegen inte är tillfredsställande.
 - g) Högst en part får anföra energibesparingar som följer av en enskild åtgärd.
 - h) Den deltagande parten, den bemyndigade parten eller den genomförande offentliga myndigheten konstateras vara väsentlig för att de anförda energibesparingarna ska uppnås.
4. Vid fastställande av energibesparingar som följer av skatterelaterade policyåtgärder som införts enligt artikel 7b ska följande principer gälla:
- a) Energibesparingar får medräknas endast om de följer av beskattningsåtgärder som överstiger de minimiskattenivåer som är tillämpliga på bränslen enligt kraven i rådets direktiv 2003/96/EG (***) eller 2006/112/EG (****).
 - b) Priselasticitet för beräkning av inverkan av (energi)skatteåtgärder ska motsvara känsligheten för prisförändringar hos efterfrågan på energi, och ska uppskattas på grundval av aktuella och representativa officiella uppgiftskällor.
 - c) Energibesparingar som följer av kompletterande skattepolitiska instrument, inbegripet skatteincitament eller inbetalningar till fonder, ska redovisas separat.
5. Anmälan av metod
- Medlemsstaterna ska, i enlighet med förordning (EU) 2018/1999, till kommissionen anmäla den detaljerade metod som de föreslår för att upprätthålla de kvotpliktsystem för energieffektivitet och alternativa åtgärder som avses i artiklarna 7a, 7b och 20.6. Utom när det gäller beskattning ska en sådan anmälan innehålla uppgifter om följande:
- a) Nivån på de energibesparingar som krävs enligt artikel 7.1 första stycket b eller besparingar som förväntas uppnås under hela perioden 1 januari 2021–31 december 2030.
 - b) Kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parter eller genomförande offentliga myndigheter.
 - c) Målsektorer.
 - d) Policyåtgärder och enskilda åtgärder, inbegripet den förväntade totala mängden ackumulerade energibesparingar för varje åtgärd.
 - e) Sparkravsperiodens längd för kvotpliktsystemet för energieffektivitet.
 - f) De åtgärder som föreskrivs i policyåtgärden.
 - g) Beräkningsmetod, inbegripet hur additionalitet och väsentlighet har fastställts och vilka metoder och riktmärken som används för förmodade och skattade besparingar.
 - h) Åtgärdernas livslängd och hur de beräknas eller vad de grundas på.
 - i) Den metod som valts för att ta hänsyn till klimatvariationer inom medlemsstaten.
 - j) Övervaknings- och kontrollsystem för åtgärder enligt artiklarna 7a och 7b och hur deras oberoende från kvotpliktiga, deltagande eller bemyndigade parter säkerställs.
 - k) När det gäller beskattning,
 - i) målsektorer och skattebetalarsegment,
 - ii) genomförande offentlig myndighet,

- iii) de besparingar som förväntas uppnås,
- iv) beskattningsåtgärdens varaktighet, och
- v) beräkningsmetod, inbegripet vilken priselasticitet som används och hur den har fastställts.

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 443/2009 av den 23 april 2009 om utsläppsnormer för nya personbilar som del av gemenskapens samordnade strategi för att minska koldioxidutsläppen från lätta fordon (EUT L 140, 5.6.2009, s. 1).
- (**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 510/2011 av den 11 maj 2011 om fastställande av utsläppsnormer för nya lätta nyttofordon som ett led i unionens samordnade strategi för att minska koldioxidutsläppen från lätta fordon (EUT L 145, 31.5.2011, s. 1).
- (***) Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51).
- (****) Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 11.12.2006, s. 1)."

3. I bilaga VII ska titeln ersättas med följande:

"Minimikrav för fakturering och faktureringsinformation som grundar sig på faktisk användning av elektricitet och gas".

4. Följande bilaga ska införas:

"BILAGA VIIa

Minimikrav för fakturerings- och användningsinformation för värme, kyla och varmvatten för hushållsbruk

1. Fakturering som grundar sig på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare

För att göra det möjligt för slutanvändare att reglera sin egen energianvändning ska fakturering ske på grundval av faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare minst en gång per år.

2. Minsta frekvens för fakturerings- eller användningsinformation

Från och med den 25 oktober 2020 ska, i de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare finns installerade, fakturerings- eller användningsinformation grundad på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare tillhandahållas slutanvändare åtminstone en gång per kvartal på begäran eller om slutkunder har valt att få e-faktura, eller i annat fall två gånger per år.

Från och med den 1 januari 2022 ska, i de fall där fjärravläsbara mätare eller värmekostnadsfördelare finns installerade, fakturerings- eller användningsinformation grundad på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare tillhandahållas slutanvändare minst varje månad. Informationen får också göras tillgänglig via internet och uppdateras så ofta som de använda mätanordningarna och systemen tillåter. Värme och kyla får undantas från detta krav utanför säsongerna för uppvärmning/kylning.

3. Minimikrav på information i fakturan

Medlemsstaterna ska säkerställa att följande information görs tillgänglig för slutanvändarna i tydliga och begripliga termer i eller tillsammans med deras fakturor om de grundas på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare:

- a) Gällande faktiska priser och faktisk energianvändning eller total värmekostnad och avläsningar av värmekostnadsfördelare.
- b) Information om den bränslemix som använts och de därmed förknippade årliga växthusgasutsläppen, även för slutanvändare som försörjs med fjärrvärme eller fjärrkyla, och en beskrivning av de olika skatter, avgifter och taxor som tillämpas. Medlemsstaterna får begränsa omfattningen av kravet på att tillhandahålla information om växthusgasutsläpp så att det endast gäller försörjning från fjärrvärmesystem med en total installerad tillförd effekt som överstiger 20 MW.

- c) Jämförelser av slutanvändarnas aktuella energianvändning med användningen för samma period föregående år, i grafisk form, klimatkorrigerade för värme och kyla.
- d) Kontaktinformation (inklusive webbadresser) till organisationer för slutkunder, energimyndigheter eller liknande organ varifrån information om tillgängliga åtgärder för förbättrad energieffektivitet, jämförbara slutanvändarprofiler och objektiva tekniska specifikationer för utrustning som använder energi kan erhållas.
- e) Information om relevanta förfaranden för klagomål, ombudsmanstjänster eller alternativa tvistlösningsmekanismer som är tillämpliga i medlemsstaterna.
- f) Jämförelser med en genomsnittlig, normaliserad slutanvändare eller en jämförelseslut användare i samma användarkategori. Vid e-faktura kan sådana jämförelser i stället tillhandahållas på internet med hänvisning i fakturan.

Fakturor som inte är grundade på faktisk användning eller avläsningar av värmekostnadsfördelare ska innehålla en tydlig och heltäckande förklaring av hur beloppet i fakturan beräknats och åtminstone den information som avses i leden d och e.”

5. I bilaga IX del 1 fjärde stycket ska led g ersättas med följande:

”g) Ekonomisk analys: Inventering av effekterna

De ekonomiska analyserna ska beakta alla relevanta ekonomiska effekter.

Medlemsstaterna får i beslutsfattandet utvärdera och beakta kostnaderna och energibesparingarna från den ökade flexibiliteten i energiförsörjningen och från en mer optimal drift av elnäten, inbegripet kostnader som undvikits och besparingar från minskade infrastrukturinvesteringar, i de analyserade scenarierna.

De kostnader och fördelar som avses i första stycket ska omfatta åtminstone följande:

i) Fördelar

- Produktionsvärdet för användaren (värme och el)
- Externa fördelar såsom fördelar för miljö, växthusgasutsläpp, hälsa och säkerhet, i den mån det är möjligt
- Arbetsmarknadseffekter, energitrygghet och konkurrenskraft, i den mån det är möjligt.

ii) Kostnader

- Kapitalkostnader för anläggningar och utrustning
- Kapitalkostnader för de tillhörande energinäten
- Rörliga och fasta driftskostnader
- Energikostnader
- Kostnaderna för miljö, hälsa och säkerhet i den mån det är möjligt
- Arbetsmarknadskostnader, energitrygghet och konkurrenskraft, i den mån det är möjligt”.

6. I bilaga XII första stycket ska led a ersättas med följande:

”a) fastställa och offentliggöra sina standardregler för fördelningen av kostnader för tekniska anpassningar, till exempel nätanslutningar, nätförstärkningar och ibruktagande av nya nät, förbättrad nät drift och regler för icke-diskriminerande genomförande av nätkoder, som behövs för att integrera nya producenter som matar in el producerad från högeffektiv kraftvärme i det sammankopplade nätet.”

Artikel 70 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019

Bilaga 2

Ändringar till direktiv 2012/27/EU

Direktiv 2012/27/EU ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

a) Titeln ska ersättas med följande:

”Mätning för naturgas”.

b) I punkt 1 ska första stycket ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutförbrukare av naturgas, så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och proportionellt till möjliga energibesparingar, till ett konkurrenskraftigt pris förses med individuella mätare som korrekt visar slutförbrukarens faktiska energiförbrukning och ger information om faktisk användningstid.”

c) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

”2. När och i den utsträckning som medlemsstaterna inför smarta mätersystem och introducerar smarta mätare för naturgas i enlighet med direktiv 2009/73/EG”.

ii) Leden c och d ska utgå.

2. Artikel 10 ska ändras på följande sätt:

a) Titeln ska ersättas med följande:

”Faktureringsinformation för naturgas”.

b) I punkt 1 ska första stycket ersättas med följande:

”1. När slutförbrukarna inte har sådana smarta mätare som avses i direktiv 2009/73/EG ska medlemsstaterna, senast den 31 december 2014, säkerställa tillförlitlig, korrekt faktureringsinformation för naturgas grundad på faktisk användning, i enlighet med punkt 1.1 i bilaga VII, i de fall där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart.”

c) I punkt 2 ska första stycket ersättas med följande:

”2. Mätare som installerats i enlighet med direktiv 2009/73/EG ska möjliggöra tillhandahållande av korrekt faktureringsinformation grundad på faktisk användning. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna har möjlighet att lätt få tillgång till kompletterande information om sin historiska användning så att de kan göra detaljerade självkontroller.”

3. I artikel 11 ska titeln ersättas med följande:

”Kostnad för tillgång till mätar- och faktureringsinformation för naturgas”.

4. I artikel 13 ska orden ”artiklarna 7–11” ersättas med orden ”artiklarna 7–11a”.

5. Artikel 15 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 5 ska ändras på följande sätt:

i) Första och andra styckena ska utgå.

ii) Tredje stycket ska ersättas med följande:

Bilaga 2

”Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem ska uppfylla de krav som fastställs i bilaga XII.”

b) Punkt 8 ska utgå.

6. I bilaga VII ska titeln ersättas med följande:

”Minimikrav för fakturering och faktureringsinformation grundad på faktisk användning av naturgas”.

Artikel 24 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018

Fjärrvärme och fjärrkyla

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i deras system för fjärrvärme och fjärrkyla tillhandahålls slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt, exempelvis på leverantörernas webbplatser, på årsfakturor eller på begäran.

2. Medlemsstaterna ska fastställa nödvändiga åtgärder och villkor för att tillåta att kunder till system för fjärrvärme eller fjärrkyla som inte är ett effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla, eller som är ett sådant system senast den 31 december 2025 baserat på en plan som godkänts av den behöriga myndigheten, kopplar bort sig genom att säga upp eller ändra sina avtal för att själva producera värme eller kyla från förnybara energikällor.

Om uppsägning av ett avtal är knutet till fysisk bortkoppling får en sådan uppsägning underställas krav på ersättning för kostnader som direkt orsakas av den fysiska bortkopplingen samt för den del av de tillgångar som krävs för att leverera värme och kyla till den kunden, som ej är avskriven.

3. Medlemsstaterna får begränsa rätten att koppla bort sig genom att säga upp eller ändra sitt avtal i enlighet med punkt 2 till kunder som kan visa att den planerade alternativa lösningen för uppvärmning eller kylning leder till betydligt bättre energiprestanda. Utvärderingen av den alternativa leveranslösningens energiprestanda får baseras på energicertifikat.

4. Medlemsstaterna ska fastställa nödvändiga åtgärder för att säkerställa att system för fjärrvärme och fjärrkyla bidrar till den ökning som avses i artikel 23.1 i detta direktiv genom att genomföra åtminstone ett av följande två alternativ:

a) Eftersträva att öka andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla med minst en procentenhet som ett årligt genomsnitt beräknat för perioden 2021–2025 och för perioden 2026–2030, med början på andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla 2020, uttryckt i andel av slutlig energianvändning inom fjärrvärme och fjärrkyla, genom åtgärder som kan förväntas leda till den genomsnittliga årliga ökningen under år med normala klimatförhållanden. Medlemsstater med en andel energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla som överstiger 60 % får räkna eventuella sådana andelar som fullgörande av den genomsnittliga årliga ökningen som avses i första stycket i denna punkt. Medlemsstaterna ska fastställa nödvändiga åtgärder för att genomföra den genomsnittliga årliga ökningen som avses i första stycket i denna punkt i sina

integrerade nationella energi- och klimatplaner enligt bilaga I till förordning (EU) 2018/1999.

b) Säkerställa att systemansvariga för system för fjärrvärme eller fjärrkyla är skyldiga att ansluta leverantörer av energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla eller är skyldiga att erbjuda att ansluta och att köpa värme eller kyla som produceras från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla från tredjepartsleverantörer baserat på icke-diskriminerande kriterier som fastställs av den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten när de behöver genomföra ett eller flera av följande alternativ:

- i) Tillgodose efterfrågan från nya kunder.
- ii) Ersätta befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.
- iii) Utöka befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.

5. Om en medlemsstat använder det alternativ som avses i punkt 4 b får en systemansvarig för ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla vägra att ansluta och att köpa värme eller kyla från tredjepartsleverantörer om

a) systemet saknar nödvändig kapacitet på grund av andra leveranser av spillvärme och spillkyla, av värme eller kyla från förnybara energikällor eller av värme eller kyla som produceras genom högeffektiv kraftvärme,

b) den värme eller kyla som levereras av tredjepartsleverantören inte uppfyller de tekniska parametrar som krävs för anslutning och för att säkerställa en tillförlitlig och säker drift av fjärrvärme- och fjärrkylsystemet, eller

c) den systemansvarige kan visa att tillträdet skulle leda till alltför stora kostnadsökningar för värme eller kyla till slutkunderna jämfört med kostnaden för att använda den huvudsakliga lokala värme- eller kylförsörjning som den förnybara energikällan eller spillvärmens och spillkylan skulle konkurrera med.

Medlemsstaterna ska, när en systemansvarig för ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem vägrar att ansluta en leverantör av värme eller kyla enligt första stycket, säkerställa att information om skälen för vägran, samt om de villkor som skulle behöva uppfyllas och de åtgärder som skulle behöva vidtas i systemet för att möjliggöra anslutning, lämnas av den systemansvarige till den behöriga myndigheten i enlighet med punkt 9.

6. Om en medlemsstat använder det alternativ som avses i punkt 4 b, får den undanta systemansvariga från följande system för fjärrvärme och fjärrkyla från tillämpningen av den punkten:

a) Effektiv fjärrvärme och fjärrkyla.

b) Effektiv fjärrvärme och fjärrkyla som använder högeffektiv kraftvärme.

c) Fjärrvärme och fjärrkyla som, baserat på en plan som godkänts av den behöriga myndigheten, är effektiv fjärrvärme och fjärrkyla senast den 31 december 2025.

d) Fjärrvärme och fjärrkyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på mindre än 20 MW.

7. Rätten att koppla bort sig genom att säga upp eller ändra ett avtal i enlighet med punkt 2 får utövas av enskilda kunder, av gemensamma företag som bildats av kunder eller av parter som agerar på uppdrag av

kunder. I flerfamiljshus får en sådan bortkoppling endast ske så att den omfattar alla lägenheter i hela byggnaden i enlighet med tillämplig rätt på bostadsområdet.

8. Medlemsstaterna ska kräva att ansvariga för eldistributionssystem minst vart fjärde år, i samarbete med systemansvariga för fjärrvärme- eller fjärrkylsystem inom deras respektive område, utvärderar fjärrvärme- eller fjärrkylsystemens potential att tillhandahålla balanseringstjänster och andra systemtjänster, inklusive efterfrågefleksibilitet och lagring av överskottsel från förnybara energikällor och om användningen av den fastställda potentialen skulle bli mer resurs- och kostnadseffektiv än alternativa lösningar.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenternas rättigheter och reglerna för drift av fjärrvärme- och fjärrkylsystem enligt denna artikel är klart definierade och att de behöriga myndigheterna ser till att de efterlevs.

10. En medlemsstat ska inte vara skyldig att tillämpa punkterna 2–9 i denna artikel om

a) dess andel fjärrvärme och fjärrkyla den 24 december 2018 utgör mindre än eller lika med 2 % av den totala konsumtionen av energi inom värme och kyla,

b) dess andel fjärrvärme och fjärrkyla ökar till över 2 % genom att utveckla ny fjärrvärme och fjärrkyla baserat på dess integrerade nationella energi- och klimatplaner enligt bilaga I till förordning (EU) 2018/1999 eller den bedömning som avses i artikel 15.7 i detta direktiv, eller

c) dess andel av system som avses i punkt 6 i denna artikel utgör över 90 % av den totala försäljningen av dess fjärrvärme och fjärrkyla.